

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra humanitních věd

Diplomová práce
KVALITA ŽIVOTA OBYVATEL VENKOVSKÉ OBCE –
PŘÍPADOVÁ STUDIE

Bc. Jana Kožíšková

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Kožíšková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie

Název anglicky

Quality of Life of rural village – case study

Cíle práce

Cílem práce je popsat a analyzovat sociální a ekonomickou situaci ve venkovských obcích Dolní Nivy (okres Sokolov) a Křižovatka (okres Cheb), které se nacházejí ve strukturálně postiženém regionu Karlovarského kraje. Obě vybrané obce mají obdobné typologické znaky i demografický vývoj, ale zcela odlišný současný stav. Teoretická část bude vycházet z odborné literatury týkající se kvality života a rozvoje venkova. Součástí teoretické části bude i specifikace relevantních indikátorů ovlivňujících kvalitu života v České republice, které budou v praktické části použity k porovnání kvality života ve vybraných obcích.

Metodika

Praktická část představí vybrané obce, včetně jejich vývoje, prostřednictvím socioekonomické analýzy. Následně bude v obcích provedeno dotazníkové šetření. Na základě zjištěných výsledků bude zhodnocena kvalita života a formulovány náměty na zlepšení podmínek života v obcích.

Harmonogram práce:

Březen 2021 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části práce

Srpen 2021 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše)

Říjen 2021 – vlastní terénní šetření

Prosinec 2021 – zpracování a odevzdání empirické části v první verzi

Březen 2022 – odevzdání kompletní DP se zpracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

venkov, obec, občan, indikátory kvality života, rozvoj

Doporučené zdroje informací

- HEŘMANOVÁ, E. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. ISBN 978-80-7419-106-0.
- KLUFOVÁ, R. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-733-1.
- KOTĚŠOVEC, V. *Pohledy do historie měst a obcí Kraslicka, Bublava, Jindřichovice, Kraslice, Oloví, Přebuz, Rotava, Stříbrná, Šindelová, Dolní Nivy*. Ostrov: Nakladatelství Ostrov, 2011. ISBN 978-80-86289-70-0
- MACHÁČEK, J. *Venkov v rámci inovativních přístupů*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. *Ekonomie studium*. ISBN 978-80-87197-51-6
- MAJEROVÁ, V. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Český venkov 2000 : základní údaje*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2002. ISBN 80-213-0915-6.
- MAJEROVÁ, V. – HEROVÁ, I. *Český venkov 2006 : sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1631-7.
- PĚLUCHA, M. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU*. Praha: IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3.
- PĚLUCHA, M. *Venkov na prahu 21. století : venkov a jeho rozvoj na přelomu milénia, územní dopady znalostní ekonomiky na venkov, souvislosti vztahů měst a venkova v globalizované ekonomice*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-87197-49-3.
- TOUŠEK, V. – KUNC, J. – VYSTOUPIL, J. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-114-4.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 03. 2022

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou v práci citovány a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze, dne

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc., za její odborné rady i nesmírnou trpělivost, kterou projevila při konzultacích mé diplomové práce. Současně děkuji ochotným představitelům dotčených obcí za poskytnuté informace, zejména však starostovi obce Křižovatka, panu Janu Strachotovi, za nespočet poskytnutých podkladů. Děkuji i občanům obcí Dolní Nivy a Křižovatka za účast v dotazníkovém šetření.

Zároveň vyjadřuji velký dík své rodině, která se mnou absolvovala poměrně dlouhou a náročnou cestu k dokončení této práce.

ABSTRAKT

Hlavním záměrem diplomové práce bylo srovnat kvalitu života v na první dojem zcela odlišných venkovských obcích Karlovarského kraje, obce Dolní Nivy v okrese Sokolov a obce Křižovatka v okrese Cheb, která se může pochlubit čtyřmi tituly ze soutěže „Vesnice roku“ pořádané Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky. Na počátku byly kladeny otázky, ve které obci se lidem žije kvalitněji, co je důvodem případných rozdílů, jak je zmírnit či odstranit, a zda má na tyto oblasti zásadní vliv místní samospráva.

Z teoretických zdrojů byly načerpány základy, na nichž byla postavena metodologická část. Využito bylo dostupných statistických údajů, vlastního dotazníkového šetření, informací od starostů a místostarostů i osobního pozorování. I přes zjištění, že ochota pro vyplňování dotazníků není největší, potvrdily se dotazníkovým šetřením dosud již platné teorie o venkově i venkovském způsobu života, zejména pak o tom, že na rozvinutějším venkově s dostatečnou nebo alespoň minimální občanskou vybaveností a technickou infrastrukturou a uspokojivým komunitním životem se žije mnohem kvalitněji. Potvrdit lze i to, že velmi důležitým fundamentem venkovských obcí jsou obecní společenství a místní samospráva, které jsou navíc i jedněmi z hlavních aktérů jejich rozvoje.

Závěrem práce je i konstatování, že v obci Křižovatka se z mnoha teoreticky zřejmých důvodů lidem žije mnohem lépe než v obci Dolní Nivy.

Klíčová slova

Dolní Nivy, indikátory, Křižovatka, kvalita života, obec, obyvatel, rozvoj, venkov

ABSTRACT

The main intention of the thesis was to compare the quality of life in the first impression of quite different rural municipalities of the Karlovy Vary Region, the municipality of Dolni Nivy in the Sokolov District and the municipality of Krizovatka in the Cheb District, which boasts four titles from the competition “Village of the Year” organized by the Ministry for Regional Development of the Czech Republic. At the beginning, questions were asked about which municipality people live better, what is the reason for any differences, how to mitigate or eliminate them, and whether local self-government has a major influence on these areas.

From theoretical sources, the foundations on which the methodological part was built were drawn. The available statistical data, the own questionnaire survey, information from mayors and deputy mayors and personal observation were used. Despite the finding that the willingness to fill in the questionnaires is not the greatest, the questionnaire survey confirmed the already valid theories about the rural and rural way of life, in particular that in the more developed countryside with sufficient or at least minimal civic amenities and technical infrastructure and a satisfactory community life is much better. It can also be confirmed that a very important foundation of rural municipalities are municipal communities and local self-government, which are moreover also among the main actors of development in these municipalities.

The conclusion of the thesis is the statement that in the village Krizovatka, for many theoretically obvious reasons, people live much better life than in the village Dolni Nivy.

Keywords

Dolni Nivy, Indicators, Krizovatka, quality of life, municipality, population, development, rural

OBSAH

1	ÚVOD.....	17
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	19
2.1	Cíl práce	19
2.2	Vědecké otázky	19
2.3	Metodika.....	19
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	21
3.1	Charakteristika venkova a venkovské obce.....	21
3.1.1	<i>Vymezení venkova a venkovské obce v odborné literatuře</i>	<i>21</i>
3.1.2	<i>Vymezení venkova a venkovské obce dle platné právní legislativy a dokumentů veřejné správy</i>	<i>23</i>
3.1.3	<i>Český venkov</i>	<i>24</i>
3.2	Relevantní indikátory pro hodnocení kvality života	25
3.2.1	<i>Indikátory a hodnocení QOL v Evropské unii.....</i>	<i>26</i>
3.2.2	<i>Indikátory a hodnocení QOL v České republice</i>	<i>29</i>
3.3	Rozvoj venkova, jeho aktéři a nástroje	32
3.3.1	<i>Rozvojové problémy venkovských obcí</i>	<i>33</i>
3.3.2	<i>Strategické rozvojové dokumenty obcí</i>	<i>34</i>
3.3.3	<i>Aktéři rozvoje venkova</i>	<i>35</i>
3.3.4	<i>Finanční zajištění rozvoje venkova</i>	<i>36</i>
3.3.5	<i>Aktuální možnosti vesnických obcí.....</i>	<i>38</i>
4	ANALYTICKÁ ČÁST PRÁCE.....	39
4.1	Základní informace o vybraných obcích	39
4.1.1	<i>Z historie obcí.....</i>	<i>41</i>
4.1.2	<i>Stávající občanská vybavenost a technická infrastruktura v obcích.....</i>	<i>42</i>
4.2	Ekonomická a společenská analýza	44

4.2.1	<i>Srovnání obecních rozpočtů</i>	44
4.2.2	<i>Strategické rozvojové dokumenty</i>	48
4.2.3	<i>Komunitní život a lokální aktéři rozvoje v obcích</i>	48
5	VÝSLEDKY A DISKUSE	51
5.1	Prezentace výsledků dotazníkového šetření	52
5.1.1	<i>Otázka 1 – Jak se Vám ve vaší obci žije?</i>	52
5.1.2	<i>Otázka 2 (otevřená – zdůvodnění předchozí odpovědi)</i>	52
5.1.3	<i>Otázka 3 – Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?</i>	53
5.1.4	<i>Otázka 4 – Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?</i>	55
5.1.5	<i>Otázka 5 – Jaké služby Vám v obci nejvíce chybí?</i>	56
5.1.6	<i>Otázka 6 – Míra spokojenosti občanů v dílčích oblastech</i>	57
5.1.7	<i>Otázka 7 – Mezilidské vztahy v obcích</i>	64
5.1.8	<i>Otázka 8 – Myslíte si, že obyvatelé obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?</i>	65
5.1.9	<i>Otázka 9 a 10 – Jak často sledujete informace o dění v obci na webových stránkách, úředních deskách či vývěskách obce?</i>	66
5.1.10	<i>Otázka 11 a 12 – Máte zájem udělat něco pro rozvoj své obce?</i>	67
5.1.11	<i>Otázka 13 – Jak by se měla obec dále rozrůstat?</i>	68
5.1.12	<i>Otázka 14 – Představte si, že můžete rozhodnout o využití obecních finančních prostředků. Na co byste je přednostně využil/a?</i>	69
5.1.13	<i>Otázka 15 – Má dle Vašeho názoru vedení obce (starosta, místostarosta, zastupitelé) vliv na kvalitu života ve Vaší obci?</i>	70
5.1.14	<i>Otázka 16 – Účastníte se voleb do zastupitelstva Vaší obce?</i>	71
5.1.15	<i>Otázka 17 – Vaše pohlaví?</i>	72
5.1.16	<i>Otázka 18 – Váš věk?</i>	72
5.1.17	<i>Otázka 19 – Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?</i>	73
5.1.18	<i>Otázka 20 – Vaše ekonomická aktivita?</i>	74

5.1.19	<i>Otázka 21 a 22 – Jaké jsou celkové čisté příjmy Vaší domácnosti?</i>	74
5.1.20	<i>Otázka 23 – Vztah respondentů k obci</i>	75
5.1.21	<i>Otázka 24 – Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí</i>	76
5.1.22	<i>Otázka 25 – Druh objektu, ve kterém respondenti žijí</i>	77
5.1.23	<i>Otázka 26 a 27 – Typ domácnosti a počet členů v domácnosti.....</i>	78
5.1.24	<i>Otázka 28 – Jak nejčastěji trávíte volný čas?</i>	78
5.2	Zhodnocení výsledků	79
5.2.1	<i>VO1: Jaká je kvalita života obyvatel v obci Křižovatka a v obci Dolní Nivy? Jsou v obcích v tomto směru nějaké zásadní rozdíly?</i>	79
5.2.2	<i>VO2: Co je případně důvodem těchto disparit a jakým způsobem je lze vyrovnat?.....</i>	80
5.2.3	<i>VO3: Mají místní aktéři rozvoje v podobě vedení obce vliv na kvalita života obyvatel v obci?.....</i>	80
6	ZÁVĚR	81
7	SEZNAM LITERATURY.....	83
8	PŘÍLOHY.....	87

SEZNAM GRAFŮ

Graf 4.1 Příjmy obce Dolní Nivy v období 2010–2021	44
Graf 4.2 Výdaje obce Dolní Nivy v období 2010–2021	45
Graf 4.3 Příjmy obce Křižovatka v období 2010–2021	46
Graf 4.4 Výdaje obce Křižovatka v období 2010–2021	46
Graf 5.1 Jak se Vám ve Vaší obci žije?	52
Graf 5.2 Dolní Nivy: Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?	53
Graf 5.3 Křižovatka: Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?	54
Graf 5.4 Dolní Nivy: Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?	55
Graf 5.5 Křižovatka: Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?	56
Graf 5.6 Jaké služby Vám v obci nejvíce chybí?	57
Graf 5.7 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Bydlení	58
Graf 5.8 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Dopravní infrastruktura	58
Graf 5.9 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Informovanost o dění v obci	59
Graf 5.10 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Kultura a společenský život	60
Graf 5.11 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Péče obce o zeleň	60
Graf 5.12 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Podmínky pro podnikání	61
Graf 5.13 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Rozvoj obce	62
Graf 5.14 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Sportovní vyžití	62
Graf 5.15 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Technická infrastruktura	63
Graf 5.16 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Veřejná doprava	63
Graf 5.17 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Životní prostředí	64
Graf 5.18 Mezilidské vztahy v obcích	65
Graf 5.19 Myslíte si, že obyvatelé obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?	66
Graf 5.20 Jak často sledujete informace o dění v obci na webových stránkách, úředních deskách či vývěskách obce?	67
Graf 5.21 Máte zájem udělat něco pro rozvoj své obce?	68
Graf 5.22 Jak by se měla obec dále rozrůstat?	69
Graf 5.23 Představte si, že můžete rozhodnout o využití obecních finančních prostředků. Na co byste je přednostně využil/a?	70

Graf 5.24 Má dle Vašeho názoru vedení obce (starosta, místostarosta, zastupitelé) vliv na kvalitu života ve Vaší obci?	71
Graf 5.25 Účastníte se voleb do zastupitelstva Vaší obce?	71
Graf 5.26 Vaše pohlaví?	72
Graf 5.27 Váš věk?	73
Graf 5.28 Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?	73
Graf 5.29 Vaše ekonomická aktivita?	74
Graf 5.30 Jaké jsou celkové čisté příjmy Vaší domácnosti?	75
Graf 5.31 Vztah respondentů k obci	76
Graf 5.32 Dolní Nivy: Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí	77
Graf 5.33 Křižovatka: Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí.....	77
Graf 5.34 Druh objektu, ve kterém respondenti žijí	77
Graf 5.35 Typ domácnosti	78
Graf 5.36 Počet členů v domácnosti	78
Graf 5.37 Jak nejčastěji trávíte volný čas?.....	79

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 3.1 Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022.....	37
Obrázek 4.1 Mapa správního území obce Dolní Nivy.....	40
Obrázek 4.2 Mapa správního území obce Křižovatka	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 3.1 Venkovské obce a venkovská území v ČR k 01.01.2021	24
Tabulka 3.2 Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru.....	35
Tabulka 4.1 Základní informace o obcích.....	41
Tabulka 4.2 Občanská vybavenost dle statistických údajů	43
Tabulka 4.3 Finanční náklady na vedení obce a zaměstnance úřadu	47
Tabulka 4.4 Místní zájmové organizace, sdružení a spolky.....	48
Tabulka 5.1 Počet obyvatel v obcích starších 15 let a jejich pohlaví.....	51
Tabulka 5.2 Počet a genderová struktura respondentů.....	51

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Zkratka	Popis
APA	American Psychological Association
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zemědělský a katastrální
DSMOK	Dobrovolný svazek měst a obcí Kraslicka
EU	Evropská unie
Eurofound	Nadace EU, která poskytuje přehled poznatků s cílem přispívat k rozvoji lepších sociálních, zaměstnaneckých a pracovních politik
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství a mládeže
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NS MAS	Národní síť Místních akčních skupin
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PSP	Poslanecká sněmovna parlamentu
QOL	Kvalita života (Quality of Life)
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
SMO	Svaz měst a obcí
SRR ČR 2021+	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
SZP	Společná zemědělská politika
z. s.	Zapsaný spolek

1 ÚVOD

Hlavním tématem této diplomové práce je komparace kvality života obyvatel dvou vesnických obcí ležících ve strukturálně postiženém Karlovarském kraji. K porovnání byly vybrány obce Dolní Nivy v okrese Sokolov a Křižovatka v okrese Cheb, a to z důvodu, že v obci Dolní Nivy autorka práce již více než 10 let žije a využívá možnosti občanské participace, a s obcí Křižovatka řadu předchozích let jako projektantka spolupracovala. Tyto obce mají na jednu stranu spoustu obdobných znaků: nacházejí se v německém příhraničí zasaženém odsunem Němců po 2. světové válce, spravují více katastrálních území i více samostatných místních částí, jejich populační velikost je do 500 obyvatel a hustota jejich osídlení se pohybuje okolo 19 obyvatel/km². Na druhou stranu jsou však mezi nimi na první pohled zřejmé rozdíly v kvalitě a rozmanitosti občanské vybavenosti a v dopravní i technické infrastruktuře. Zda jsou mezi obcemi ještě další disparity a co je jejich příčinou, nám deklarují výsledky této práce.

V teoretické části jsou nejprve vysvětleny základní pojmy – venkov, venkovská obec, kvalita života a její indikátory. Následně jsou zde prezentovány výsledky provedeného průzkumu kvality života občanů EU z roku 2016 i odbornou veřejností navrhované indikátory pro hodnocení kvality života občanů ČR z roku 2018. Výsledkem rešerše odborné literatury je zjištění, že pojmy venkov, venkovská obec i kvalita života jsou poměrně neurčité a vyvíjejí se, jak v čase, tak z úhlu pohledu. Mezi významné indikátory, které ovlivňují kvalitu života jedince, patří dle teoretických aspektů zejména společnost, ve které žije, a dostupnost veřejných služeb, což ve vesnické obci významně ovlivňují jak komunitní život, a tak i její rozvoj.

V úvodu praktické části je seznámení se základními údaji o obcích, s jejich historií i současným stavem, s jejich občanskou vybaveností i v obcích poskytovanými službami. Dále jsou zde prezentována konkrétní data o věkové struktuře obyvatelstva, samosprávě i hospodaření obce, založená na dostupných statistických údajích. Statistická data z veřejných databází jsou doplněna vyhodnocením dat získaných z dotazníkového šetření provedeného mezi obyvateli žijícími na území obcí Dolní Nivy a Křižovatka.

V diskusi a závěru práce jsou veškerá získaná data zhodnocena v návaznosti na předem získané teorie. Výsledkem jsou zjištění, že obec Dolní Nivy nemá na rozdíl od obce Křižovatka základní občanskou ani technickou infrastrukturu a významně strádá i na komunitním životě, počínaje zřejmě tím, že se místní komunita nemá, kde scházet.

I přesto, že má obec Dolní Nivy v posledním desetiletí téměř dvojnásobně větší příjmy do obecního rozpočtu než obec Křižovatka, v letech 2020 a 2021 dokonce čtyřnásobně větší, ze zjištěných dat vyplývá, že do skutečného rozvoje obce v podobě investičních akcí téměř nepřispívá. V přijatých transferech mezi, které patří i příjmy z dotací, je cca jen na 1/5 prostředků, které za stejné období získala obec Křižovatka.

Zřejmě důsledkem všech výše uvedených aspektů je kvalita života obyvatel v obci Dolní Nivy podstatně horší než kvalita života obyvatel v obci Křižovatka.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem práce je popsat a analyzovat ekonomickou a společenskou situaci ve venkovských obcích Dolní Nivy (okres Sokolov) a Křižovatka (okres Cheb), které se nacházejí ve strukturálně postiženém regionu Karlovarského kraje, a porovnat kvalitu života jejich obyvatel. Obě vybrané obce mají obdobné typologické znaky i demografický vývoj, ale dle mého názoru zcela odlišné současné životní podmínky, se kterými dle teoretické části ovšem velmi významně souvisí i kvalita života jejich obyvatel.

2.2 Vědecké otázky

1. Jaká je kvalita života obyvatel v obci Křižovatka a v obci Dolní Nivy? Jsou v obcích v tomto směru nějaké zásadní rozdíly?
2. Co je případně důvodem těchto disparit a jakým způsobem je lze vyrovnat?
3. Mají místní aktéři rozvoje v podobě vedení obce vliv na kvalitu života obyvatel v obci?

2.3 Metodika

Teoretická část práce vychází z odborné literatury týkající se rozvoje venkova a kvality života. Výsledkem literárních rešerší je specifikace pojmů venkov a venkovská obec a stanovení relevantních indikátorů ovlivňujících kvalitu života dle vzoru Evropské unie i České republiky, které jsou následně v praktické části použity k porovnání kvality života ve vybraných obcích. Praktická část stručně představuje vybrané obce ekonomické a společenské analýzy. Současná kvalita života v obcích je dokreslena obrazovými přílohami C a D s komentáři a provedeným dotazníkovým šetřením (dotazník je přílohou E). Na základě zjištěných výsledků je zhodnocena a porovnána kvalita života obyvatel ve venkovských obcích a formulovány vhodné náměty na zlepšení stávající situace.

Formální zpracování práce vychází z doporučení American Psychological Association (APA). Zároveň pro tuto práci byla zvolena citační norma této asociace v 7 verzi (APA, 2019).

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Charakteristika venkova a venkovské obce

V EU ani v ČR nejsou dle dostupných zdrojů venkov jako území ani venkovská obec jako sídlo doposud zcela jednoznačně vymezeny. Specifikace těchto typů regionů se vyvíjí v prostoru i v čase, ale je odlišná i dle úhlu pohledu jednotlivých aktérů. Jinak je specifikován venkov v měřítku regionálním, jinak v měřítku ČR i v evropském či celosvětovém měřítku. Odlišně je venkov specifikován z pohledu demografického, geografického či socioekonomického (Perlín, 2009).

K tomuto se v podstatě přiklání ve svých závěrech i Majerová et al. (2009), která uvádí, jak složité je vymezení hranic venkova.

3.1.1 Vymezení venkova a venkovské obce v odborné literatuře

O bližší specifikaci venkova a venkovské obce se pokusilo již mnoho odborníků. I přesto, že tyto pojmy nejsou doposud nikde striktně vyloženy, v odborné literatuře se základní typologické znaky venkova, kterými jsou zejména zvyklosti venkovské komunity, charakter zástavby a vztah k okolní krajině v podstatě ztotožňují.

Venkov je prezentován jako osídlené území mimo města, s menší hustotou obyvatelstva orientovaného převážně na zemědělství, kde je jiná socioekonomická struktura obyvatelstva než ve městě, jehož životní styl je navíc značně provázán s bezprostředně navazující krajinou (H. Maříková et al., 1996).

O vymezení venkova z několika úhlů pohledu se pokusila P. Maříková (2006) ve své zprávě takto:

Subjektivní vymezení

Individuální pohled jedinců žijících v daném venkovském území, který není založený na žádných kvalitativních či kvantitativních kritériích, ale pouze na pocitu konkrétního jedince, zda má dojem venkovského či městského života (H. Maříková et al., 1996).

Objektivní vymezení – kvalitativní

Založeno na neměřitelných hodnotách, kterými dle jsou:

- urbanismus a architektura, tj. styl, plocha a rozsah zástavby;
- historický vývoj sídla;

- socioekonomické znaky obyvatelstva:
- ekonomická činnost převážně v zemědělství, lesnictví a rybářství,
- značná vzájemná sociální soudržnost komunity,
- nízká profesní rozmanitost,
- nevelká sociální odlišnost jednotlivců,
- významnější vztah venkovanů k tradicím, a naopak malá tendence ke společenským změnám,
- vazba na okolní krajinu (H. Maříková et al., 1996).

Dalším znakem venkovského obyvatelstva je i jeho nízká vzdělanost, jelikož lidé s vyšším vzděláním ve venkovských obcích nenacházejí profesní uplatnění, a proto zůstávají žít raději ve městech (H. Maříková et al., 1996).

Objektivní vymezení – kvantitativní

- Kompetence a samospráva obce,
- vymezení obce podle počtu obyvatel zákonem o obcích, kdy je až na výjimky obcí územní jednotka, která má méně než 3000 obyvatel,
- hustota zalidnění menší než 100 obyvatel/km² – dnes je dle OECD a Eurostatu používána hodnota 150 obyvatel/km² (H. Maříková et al., 1996).

Perlín (2009) vymezuje venkovské obce několika kritérií z pohledu:

- ***urbanismu*** ve formě rozlehlých veřejných prostranství, menšího procenta zástavby, která je spíše rozptýlená a jejíž součástí jsou i zemědělské usedlosti,
- ***architektury***, kdy jsou stavby s méně podlažími realizovány převážně individuálně, funkce obytné jsou provázány s ostatními funkcemi, nájemní bydlení je minimalizováno případně zcela nerealizováno,
- ***komunity*** – společenství občanů se zaměřuje na dodržování kulturních zvyků a zachování tradic a historie, dbá na sousedské vztahy a podílí se na aktivitách a správě sídla,
- ***ekonomické činnosti***, která je charakteristická převážně zemědělskou činností, dojížděnkou za vzděláním a prací do regionálních center a větším objemem vlastní produkce,
- ***demografické a geografické parametry*** specifické zejména nižší hustotou zalidnění.

Z obdobných znaků venkova vychází při zpracování vlastní typologie venkova i Klufová (2015), která se ale na venkov zaměřuje i v souvislostech spojených s jeho rozvojem:

- rozvoj pracovních příležitostí mimo primární sektor,
- rozvoj rekreace a cestovního ruchu,
- rozvoj ploch pro bydlení a podnikání včetně navazující technické a dopravní infrastruktury.

Klufová (2015) považuje převažující ekonomickou činnost v primárním sektoru na venkově za přežitek, jelikož běžnou součástí života na venkově je již vyjížděka za prací mimo místo trvalého pobytu. Přiklání se k významu cestovního ruchu na venkově a využití venkova k rekreaci. Uvědomuje si, že QOL na venkově není už dána jen dostupností technické infrastruktury, ale i dostatečným občanským vybavením, školskými zařízeními, zařízeními zdravotní a sociální péče i dopravní dostupností.

3.1.2 Vymezení venkova a venkovské obce dle platné právní legislativy a dokumentů veřejné správy

Z pohledu zákona č. 128/2000, o obcích (obecní zřízení), až na výjimky, je obec jako veřejný právní subjekt vymezena poměrně striktně. Je to obec, která není městem a má méně než 3 000 obyvatel. Základními specifiky obce jsou dle § 2 odst. (1) zákona o obcích komunita občanů žijící v hranicemi vymezeném území hospodařící s vlastním majetkem a na vlastní odpovědnost (ČR, 2000). Kdy se však jedná o obec venkovskou již platnou právní legislativou uzákoněno nijak není.

V aktuální Koncepci rozvoje venkova je území venkova vymezeno jako „geografický prostor zahrnující územní obvody, které nejsou středisky.“ V dotčeném regionu tedy neplní funkci centra nebo jen minimálně, nezajišťují pro okolní obce zázemí pro dojížděku za prací a službami (MMR Odbor regionální politiky, 2019).

Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020: 9. aktualizované znění, jenž bude jako programový dokument využíván i v přechodném období v 2021–2022, charakterizuje na obecní úrovni venkov – venkovské území hustotou obyvatel do 150 obyvatel/km², a to dle OECD a Eurostatu. Dle tohoto kritéria se považuje za venkovské území celé území ČR vyjma hlavního města Prahy (MZe ČR, 2021).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen „SRR ČR 2021+“) (MMR ČR, 2019b) a Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021–2022 (MMR ČR, 2019a)

pracují převážně s pojmy „venkovské zázemí“ a „venkovská oblast“, což jsou všechna území mimo:

- území metropolitní – Praha, Brno, Ostrava včetně zázemí, a to i venkovského,
- mimo aglomerace – všechna ostatní krajská města včetně zázemí, a to i venkovského.

Dle tiskové zprávy Postavení venkova v krajích ČR (ČSÚ 2009) je venkov vymezen velikostí obce do 2000 obyvatel nebo do 3000 obyvatel, pokud je hustota jejího osídlení menší než 150 km/m², což je zjevným kompromisem, mezi již výše uvedenými znaky venkova.

Byť uvádíme, že není zcela jednoznačně specifikována venkovská obec, uvedené charakteristické znaky pro venkov – venkovskou obec jsou téměř ve všech dostupných zdrojích v zásadě velmi podobné. Zásadní pro sídlo a jeho začlenění jako obec je zákon o obcích. Zda se jedná na základě teorií či strategických dokumentů ČR o obec venkovskou či nikoliv vychází z kvantitativních a kvalitativních znaků, kterými jsou zejména hustota obyvatel, charakter a plocha místní zástavby, obvykle nedostatečná technická a dopravní infrastruktura, nedostupnost nebo malá dostupnost pracovních příležitostí a služeb, nižší vzdělanost obyvatelstva, převažující ekonomická činnost v zemědělství nebo vyjížděka za prací.

3.1.3 Český venkov

Kvantitativní kritéria pro venkovskou obec s počtem obyvatel do 3000 dle zákona o obcích a s hustotou obyvatel do 150/km² dle OECD a Eurostatu splňuje dle tabulky (3.1) 5 229 českých obcí, což je 83,56 % ze všech obcí v ČR. Na venkovském území o ploše cca 60 km² tak žije ve venkovských obcích 2 751 644 obyvatel ČR, což je cca jedna čtvrtina obyvatel z celkové populace ČR (25,71 %) (ČSÚ, 2021).

Tabulka 3.1 Venkovské obce a venkovská území v ČR k 01.01.2021

	OBCE		OBYVATELSTVO		ROZLOHA	
	<i>počet</i>	<i>%</i>	<i>počet</i>	<i>%</i>	<i>km²</i>	<i>%</i>
<i>venkovské obce</i>	5 229	83,56	2 751 644	25,71	59 787,94	75,80
<i>ostatní obce</i>	1 029	16,44	7 950 133	74,29	19 083,07	24,20
<i>celkem</i>	6 258	100	10 701 777	100	78 871,01	100

Zdroj: ČSÚ, 2021

Před vstupem do EU byl český venkov stejně jako venkov v ostatních zemích unie spíše zaostalou a problematickou oblastí. Nebyl ovšem až tolik vázaný na zemědělství, což je obvyklým znakem venkova, jelikož značná část venkovské populace dojížděla, a i v současnosti dojíždí za prací. Mnohé venkovské obce začaly využívat svůj potenciál ve prospěch cestovního ruchu, ale i klidného bydlení v zázemí regionálních center (Majerová et al., 2003).

Venkov v ČR se nevyznačuje pouze vztahem k zemědělství, ale zejména vztahem k celému venkovskému území, k všudypřítomné krajině. Mění se, byť velmi pomalu, i situace s nižší vzdělaností strukturou venkovského obyvatelstva. Na venkov přicházejí lidé z vzdělanostně a časově náročnějších profesí, aby zde po hektických pracovních dnech našli obklopení přírodou klid a odpočinek (Majerová et al., 2007).

Současné venkovské obce v ČR se vzájemně liší, rozvoj jedněch stagnuje, druhé jdou ve svém rozvoji stále kupředu, o čemž svědčí i naše zjištění ve vybraných obcích.

3.2 Relevantní indikátory pro hodnocení kvality života

Z dostupných zdrojů bylo zjištěno, že s relevantními indikátory kvality života „Quality of Life“ (dále jen „QOL“) je to téměř totožné jako se snahou zcela jednoznačně vymezit venkov a venkovskou obec. Výklad pojmu se v prostoru i v čase vyvíjí a je ovlivněn úhlem pohledu zainteresovaných osob. Dle Heřmanové (2013) ovlivňuje kvalitu života jedince mnoho aspektů počínaje subjektivním vnímáním života jedincem přes vnější vlivy prostředí, ve kterém žije. Heřmanová (2013, s. 41) QOL definuje jako „reflexi objektivních environmentálních podmínek (vnějšího prostředí) a sebereflexi (vnitřního prostředí) člověka v kontextu kulturních, hodnotových, sociálních a prostorových (geografických) systémů a ve vztahu k individuálním motivacím, schopnostem, cílům a očekáváním.“

Heřmanová (2013) rozlišuje:

- **Objektivní kvalitu života**, kterou ovlivňují jak životní podmínky v podobě platového průměru, dosažitelnosti služeb, zdravotní péče, vzdělání, bydlení, dopravní obslužnosti, zdravého životního prostředí a mnoho dalších ukazatelů, tak i životní úroveň jako materiální vybavenost;
- **Subjektivní vnímání (percepce) a hodnocení (imaginace) objektivní kvality života** vyplývající zejména z genderového zařazení, věkové, vzdělanostní a profesní

skupiny, s věkem dosažených, ale i převzatých zkušeností, rozdílných tradic, náboženství i sociálního začlenění;

- **Subjektivně prožívanou kvalitu vlastního života**, což je osobní evaluace již stráveného života, která má zahrnovat jeho celkové zhodnocení z pohledu spokojenosti, blaha, štěstí, splněných či nesplněných cílů apod. Tato je pro jedince, a tedy i metodology jedním z nejtěžších témat k výzkumu. Důvodem je neochota respondentů na toto téma odpovídat, neobjektivnost a neověřitelnost odpovědí a v místě a čase měnící se žebříček hodnot.

Srovnatelné indikátory v podobě pracovních příležitostí, dostupnosti technické infrastruktury, sociálních služeb, komunitního života, jistoty bezpečnosti, kvality enviromentálních podmínek, vzhledu obce a činnosti samosprávy byly využity k průzkumu QOL na venkově v roce 2005. Z výzkumu vyplynulo, že významnější změna k lepšímu nastala pouze ve vzhledu obce, ale téměř bezvýznamně došlo ke zlepšení technické infrastruktury (Majerová et al., 2007).

Zkoumáním obdobných indikátorů QOL, tentokrát na úrovni krajů ČR, se zabýval již i výzkum z let 2002–2003 (Mederly et al., 2004), který vychází z ukazatelů daných „Konceptuálním a priori modelem lidského rozvoje v krajích ČR“, jež pro lidský rozvoj a kvalitu života určuje předpoklady:

- **Pro dlouhý a zdravý život**, které vycházejí z demografických údajů a současně zahrnují i zdraví a bezpečnost občanů i hygienicky nezávadné životní prostředí.
- **Pro tvořivý život s dostatečným vzděláním**, jejichž strukturu tvoří dosažitelnost vzdělání, komunitní život v rodině a společnosti, ve kterých žijeme, zaměstnání a profesní uplatnění.
- **Předpoklady pro přiměřenou životní úroveň** související s ekonomickou úrovní regionu a sociálním postavením jednotlivce (Mederly et al., 2004).

3.2.1 Indikátory a hodnocení QOL v Evropské unii

Evropský průzkum kvality života hodnotí opakovaně data získaná od občanů členských zemí Evropské unie (dále jen „EU“). Proběhl již opakovaně v letech 2003, 2007, 2011 a 2016. Průzkum se zaměřuje na „kvalitu života, kvalitu veřejných služeb a kvalitu společnosti“. Eurofound se ztotožňuje s tím, že QOL zahrnuje rozsáhlou řadu indikátorů, které ovlivňují život jedince, a to od jeho osobního postoje k životu přes veřejné služby

a společnost, ve které žije (Eurofound, 2017). Dle Eurofoundu (2017) mohou celkovou kvalitu života jedince ovlivnit v rámci jednotlivých oblastí tyto aspekty:

Kvalita života

- Subjektivní pohled jedince na životní a sociální situaci, bydlení, finanční zajištění, soulad mezi zaměstnáním a osobním životem, pečovatelské závazky.

Kvalita veřejných služeb

- Dostupnost a kvalita zdravotních a sociálních služeb, vzdělávání, veřejná doprava, dostupnost obchodů, kolektivních i individuálních služeb, dostupnost kulturního a sportovního vyžití, rekreace a cestovní ruch a další.

Kvalita společnosti

- Sociální jistoty, napětí či vyloučení, důvěra ve společnost a veřejnou správu, zapojení komunity do komunity a její veřejné správy.

Aktuální zpráva o QOL v EU porovnává data s výsledky průzkumu z roku 2011 a vyhodnocuje je takto (Eurofound, 2017):

Kvalita života

- V mnoha směrech (finanční a materiální zajištění, životní úroveň, zdravotní stav a životní optimismus) došlo z pohledu respondentů ke zlepšení;
- na stejné poměrně vysoké úrovni zůstává životní pohoda;
- horší úrovně oproti předchozímu průzkumu však dosáhlo sladování pracovního a osobního života.
- Stejný vývoj těchto indikátorů je charakteristický i pro ČR, byť se stále v celkovém hodnocení nachází ve většině posuzovaných kritérií pod průměrem EU.

Kvalita veřejných služeb

- Dle Eurofoundu (2017) je dostupnost a kvalita veřejných služeb základním měřítkem QOL a nosným prvkem evropského společenského schématu;

- v příloze A je zhodnocena kvalita základních veřejných služeb v zemích EU v tomto pořadí – zdravotní služby, vzdělávací systém, veřejná doprava, péče o děti, služby dlouhodobé péče, sociální bydlení a důchodový systém;
- respondenti odpovídali na otázku: „Jak byste obecně ohodnotili kvalitu každé z následujících veřejných služeb ve své zemi?“ na škále 1–10 (1 znamená velmi špatnou kvalitu, 10 znamená velmi vysokou kvalitu), v posledním sloupci je průměrné hodnocení vybraných služeb v konkrétní zemi;
- ČR se nachází mírně pod průměrem EU, z vybraných služeb nejhůře obstálo hodnocení systému důchodového zabezpečení hodnocené 4,6; naopak nejlépe uspěly služby péče o děti hodnocené 7,0;
- v posuzovaném období došlo v EU k celkovému zlepšení služeb zejména veřejné dopravy, zdravotní péče, a péče o děti, z pohledu uživatelů služeb je však dlouhodobá zdravotní a sociální péče oproti předchozími období spíše na úrovni horší.

Kvalita společnosti

Můžeme hodnotit poměrně pozitivně:

- Zmenšily se pocit sociálního vyloučení, napětí mezi chudými a bohatými, podřízenými a nadřízenými, seniory i mladší generací, naopak vzrůstají rozpory mezi religiózním a menšinovými komunitami;
- zejména v mladších věkových skupinách (18–24 let) se zvýšila důvěra mezi lidmi, zvýšila se i důvěra ve státní správu;
- vzrostla participace občanů na společenských aktivitách.

I přes výše uvedená převažující pozitiva ukazující na konvergenci států EU je QOL mezi nimi i nadále rozdílná, a to stejně jako i mezi občany v jednotlivých státech EU. QOL je závislá na výši příjmu, a proto její zlepšení pocítují méně lidé s nižšími příjmy a naopak. V členských státech EU, kde jsou zaostalé pečovatelské a sociální služby, se hůře daří ženám, které zajišťují péči o rodinu, včetně péče o děti a seniory, a starším občanům, kteří naopak tuto službu potřebují (Eurofound, 2017).

Nedostupnost potřebných služeb ovlivňuje QOL i v ČR, a to i ve venkovských obcích, což prokazuje analytická část práce.

3.2.2 Indikátory a hodnocení QOL v České republice

V ČR se kvalitou života a jejími indikátory zabýval v posledních letech v rámci přípravy Strategického rámce Česká republika 2030 (dále jen „ČR 2030“) dokument Shrnutí závěrečných zpráv expertních skupin pro identifikaci relevantních indikátorů kvality života v ČR (Maussen et al., 2018), kde byly sumarizovány a vyhodnoceny první „indikátorové rámce pro měření kvality života“ v ČR vycházející z doporučení OECD. Zpracovaný dokument doporučil zaměřit se na tyto oblasti a výsledky šetření:

- **Příjem a bohatství** (14 indikátorů) – příjmy obyvatel v ČR jsou ve srovnání s ekonomicky vyspělejšími, ale i s některými ekonomicky méně vyspělými státy, na podstatně nižší úrovni.
- **Zaměstnanost** (15 indikátorů) - občané ČR, jejichž vztah k profesnímu naplnění je ovlivněn spíše subjektivními pocity, patří v případě tohoto indikátoru k průměru EU, a to i v období nízké nezaměstnanosti.
- **Bydlení** (15 indikátorů) – zajištění a udržení kvalitního bydlení je základní lidskou, ale velmi nákladnou potřebou, a proto jsou významně využívány hypoteční úvěry s nízkými úroky, což je ovšem dlouhodobě neudržitelné.
- **Zdraví** (17 indikátorů) – pozitivním zjištěním je, že během posledních let dochází v ČR k prodloužení střední délky života a mírně se prodlužuje délka života ve vitalitě, a to převážně u žen, naopak negativními výsledky jsou nadměrná spotřeba zdravotní péče v porovnání s ostatními zeměmi a přední místo v EU v počtu obézních obyvatel.
- **Slad'ování pracovního a soukromého života** (15 indikátorů) – z provedeného výzkumu vyplývá, že QOL v ČR ovlivňuje týdenní počet odpracovaných hodin v hlavním pracovním poměru a nízká kapacita zařízení pro zajištění péče o děti, seniory a handicapované, což v kombinaci s malým množstvím zaměstnavatelů umožňujících např. zkrácené pracovní úvazky či práci z domova dopadá zejména na ženy.
- **Vzdělávání** (10 indikátorů) – s vysokým podílem středoškolsky vzdělaných obyvatel patří ČR na přední místa v EU, velmi dobře je na tom i s nízkým podílem mladých nevzdělaných a nezaměstnaných. Výší výdajů na vzdělání v poměru k HDP však ČR patří ve srovnání se státy OECD bohužel k těm horším.
- **Mezilidské vztahy** (12 indikátorů) – vztahy ve všech komunitách, v nichž se jedinec ve svém životě pohybuje, mají značný vliv na jeho QOL.

- **Občanská angažovanost a dobré vládnutí** (10 indikátorů) – patří k dalším zásadním faktorům, které ovlivňují QOL. V ČR se občané angažují více soukromě než veřejně.
- **Životní prostředí** (14 indikátorů) – je dalším významným indikátorem, jehož stav se odráží na QOL. ČR se bohužel i nadále řadí k zemím, kde ještě mnoho obyvatel žije v územích se znečištěným ovzduším, což s sebou přináší v porovnání se státy EU v dané oblasti nadprůměrnou úmrtnost.
- **Bezpečnost** (14 indikátorů) – cca 86 % občanů se cítí v ČR bezpečně, čímž se řadíme na přední místa v EU, ještě větší pocit bezpečí mají občané v místě svého trvalého pobytu. Na vnitřní bezpečnost se v ČR vynakládá v poměru k HDP více výdajů než je průměr EU. Naopak je tomu však s výdaji na obranu státu, které jsou pod tímto průměrem.
- **Osobní pohoda** (4 indikátory) – jedná se o subjektivní pocit, který je dán zejména individuálními charakteristickými rysy každého jedince (Maussen et al., 2018).

Všechny oblasti mají být v dalších zprávách rozpracovány do celkem 140 podrobných indikátorů. Za zásadní je dle této zprávy provázanost některých oblastí, zejména vztahu mezi příjmem a bohatstvím a osobní pohodou (Maussen et al., 2018).

Zde ovšem stojí za zamyšlení, co je skutečným bohatstvím v životě jedince. Lze se domnívat, že úhel pohledu se minimálně v čase života jedince mění. Na počátku jeho produktivního života jsou skutečným bohatstvím možná finanční prostředky, movitý i nemovitý majetek – zejména zajištěný kvalitního bydlení. S přibývajícím věkem je to však zejména soudržnost rodiny a komunity, ve které žijeme, splněné životní cíle a zcela neopomenutelně i naše zdraví.

V rámci naplňování ČR 2030 byla vládou ČR v lednu 2021 schválena Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti, která vyhodnocuje na základě indikátorů schválených dle předchozí zprávy změny v letech 2017–2020. Z nastavených ukazatelů se podařilo zajistit data k 85 z nich. Z této zprávy ovšem vyplývá určitá nespokojenost s nastavenými indikátory, jelikož některé jsou téměř totožné s indikátory ČR 2030, do nichž spadají lidé a společnost, hospodářský model, odolné ekosystémy, obce a regiony, globální rozvoj a dobré vládnutí. Zásadní oblasti ČR 2030 nejsou v souladu s 11 nastavenými okruhy dle OECD a některé ukazatele zůstaly dokonce zcela nevyužité. Předpokládá se, že výběr dat ke QOL, jejich posouzení a hodnocení nejsou dosud stabilizovány a budou se v čase v celé EU i nadále vyvíjet (MŽP ČR et al., 2021).

V každém případě je třeba zaměřit se ve vztahu ke QOL v ČR výlučně na oblasti a indikátory, které se podařilo vyhodnotit (MŽP ČR et al., 2021):

Zaměstnanost

- O pětinu v porovnávaných obdobích vzrostla spokojenost s odměňováním za práci,
- o třetinu se zvýšil průměrný výdělek;
- zkvalitnily se podmínky v zaměstnání;
- zvedla se garance pracovního místa i vědomí seberealizace;
- negativním elementem zůstává práce o víkendech a bezpečnost práce spojená s množstvím tragických pracovních úrazů.

Slad'ování pracovního a soukromého života

- Zredukovala se pracovní doba;
- k lepšímu se posunulo i sladění pracovního a soukromého života.

Mezilidské vztahy

- V mezilidských vztazích panuje průměrná nedůvěra zejména k neznámým osobám,
- prioritním společenstvím je hlavně pro ženy, starší občany, vzdělanější populaci a venkovany rodina;
- na dvojnásobek oproti předchozím letům se zvýšila životní potřeba přátel a známých.

Bezpečnost

- 87 % občanů se ČR jeví jako bezpečná země;
- ještě bezpečnější se jim ukazuje přímo lokalita jejich trvalého pobytu.

Osobní pohoda

- Hodnocení tohoto ukazatele se v dlouhodobém porovnání pohybuje na poměrně dobré úrovni, a to 6,6–7 z 10 (MŽP ČR, 2021).

Vzhledem k tomu, že první dokument zabývající se indikátory QOL, byl zpracováván v období od 1. dubna 2016 do 31. března 2018 a další zpráva zahrnuje hodnocení dat

ke QOL převážně za období 2015–2019 lze předpokládat, že s koronarovirovou epidemií započatou v roce 2019 a probíhající válkou na Ukrajině, které do celé společnosti přinášejí hlubokou ekonomickou i společenskou krizi, doznají nastavené ukazatele QOL i výsledky následujících výzkumů, a to nejen v ČR, v dalších letech značné změny. Se zobecněnou teorií QOL podanou Heřmanovou (2013) je možno se i s odstupem času zcela ztotožnit, jelikož velmi přesně v jednom souvětí vystihuje to, co bylo doposud velmi těžké podrobněji zpřesnit i se 140 indikátory QOL nastavenými skupinami expertů v roce 2018.

3.3 Rozvoj venkova, jeho aktéři a nástroje

Dle kapitoly 3.2 naše QOL souvisí i s prostředím a komunitou, ve které žijeme, i se službami, které nám jsou v místě bydliště poskytovány. QOL života na venkově závisí tedy i na jeho rozvoji, k němuž jsou potřeba vhodní aktéři a dostupné nástroje.

Vzhledem k tomu, jak rozsáhlé je území venkova a kolik na tomto území žije v EU i v ČR obyvatel (tabulka 3.2), zaměřují se na udržitelný rozvoj těchto oblastí nejen společné politiky EU, ale i politiky členských států. II. pilíř Společné zemědělské politiky EU je zaměřen právě na rozvoj venkova. V ČR cílí na venkovské oblasti na národní úrovni aktuálně SRR ČR 2021+, Koncepce rozvoje venkova na období let 2021–2027 (dále jen „Koncepce rozvoje venkova“) a Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021–2022 (MMR ČR, 2019a, 2019b; MMR Odbor regionální politiky, 2019). Na krajských úrovních pak zásady územního rozvoje krajů a programy rozvoje krajů, na lokální úrovni územní plány a programy rozvoje obcí.

SRR ČR 2021+ spatřuje ve venkovských obcích problémy spočívající zejména v nedostupnosti nebo nízké kvalitě služeb a špatné dopravní infrastruktury, což je jedním z důvodů odlivu mladé a vzdělané populace do větších center. Naopak potenciál i nadále spatřuje v zemědělství, lesnictví, které se současně zaopatřuje i civilizovanou krajinu.

Koncepce rozvoje venkova se zaměřuje na ekonomický a sociální rozvoj venkova, vylepšení jeho pověsti na území ČR a nové venkovské ideji: „V roce 2027 je venkov územím, ve kterém se dobře žije a o němž se říká, že se v něm dobře žije“ (MMR Odbor regionální politiky, 2019, s. 1–2). Koncepce je zaměřena na pět strategických cílů venkova, mezi něž náleží:

- **lidé** jako trvalá komunita vyznačující se ušlechtilým osobnostním a společenským kapitálem podílející se na rozvoji venkova;

- *sídla* s dostatečnou dopravní a technickou infrastrukturou i občanskou vybaveností zaručující QOL venkovského obyvatelstva i ekonomický rozvoj venkovského prostředí;
- kvalitní zdraví neohrožující *životní prostředí*, lákavého pro turistiku a cestovní ruch, biologicky různorodého s vyváženými klimatickými podmínkami;
- trvale zdatná profesně různorodá *ekonomika* využívající potenciál venkovských obyvatel jako významná součást národního hospodářství;
- vyspělé několikastupňové koncepční *plánování* a řízený rozvoj vybudovaný na poznatcích a zdařilá meziobecní *spolupráce* (MMR Odbor regionální politiky, 2019).

Pělucha (2012) při budoucím vývoji venkova zejména spoléhá na základní stavební kámen venkova, kterým je jeho obyvatelstvo. Doporučuje zabezpečit na venkově takové životní podmínky, které nejen, že ve venkovských sídlech udrží stávající komunitu, ale v rámci suburbanizace dojde i k přílivu nové populace, která se vrací na venkov z blízkých regionálních center. V souvislosti s venkovskými obcemi a jejich rozdrobenou sídelní strukturou v ČR a vysokou administrativní a finanční zátěží státní správy i samosprávy, poukazuje Pělucha (2012) na možný budoucí vývoj, který povede k dobrovolnému či řízenému sdružování obcí. Za dalšího významného činitele venkova považuje zemědělství, jehož prioritou však v současné době není jen zaměření na produkci potravin, ale zejména na ochranu přírody a krajiny, ale i jiná odvětví např. na obnovitelné zdroje. Zde je nutné zdůraznit, že je ale třeba určit hranice těchto aktivit, aby nedocházelo k opačnému efektu a životní prostředí a venkovská krajina nebyly těmito novodobými technologiemi spíše znehodnoceny (Pělucha, 2012).

Při plánování rozvoje venkovských sídel je tedy samozřejmě třeba zaměřit se na všechny doporučené strategické cíle i nosné prvky venkova, ale prioritně je třeba zaměřit se na QOL a spokojenost jeho komunity, od nichž se odvíjí její chuť a touha rozvíjet vše ostatní.

3.3.1 Rozvojové problémy venkovských obcí

Rozvojové problémy venkovských sídel se odvíjejí většinou od velikosti obce a jejich charakteristických znaků i jejich geografické polohy. Převážná většina obcí vykazuje dobré hodnocení v oblasti nakládání s odpady, vzhledu obce, životního prostředí a technické infrastruktury. Obce se naopak stále potýkají s problémy, kterými jsou

vzdělání a pracovní příležitosti, nedostatek rozvojových ploch pro bydlení a podnikání, kapacitně a technicky nevyhovující dopravní infrastruktura a využití místního potenciálu pro turistiku a cestovní ruch.

Větší problémy pak mají obce v periferním postavení a obce velikosti do 200 obyvatel. Potýkají se s nedostatečnou kvalitou bydlení, která je ovlivněna neuspokojivou občanskou vybaveností, dopravní nedostupností, kapacitně a technicky nevyhovující nebo žádnou technickou infrastrukturou (odkanalizování obce, zdroje pitné vody), neuspokojivý je i vzhled a celková úprava obce. Obce ležící v zázemí regionálních center spatřují problémy převážně v ochraně životního prostředí a nedostatečné dopravní infrastruktury (Ježek et al., 2020).

Díličními problémy odvíjejícími se od velikosti obce jsou nedostatek nebo absence obchodů, služeb a stravovacích zařízení v obcích do 500 obyvatel, a kvalita a množství sportovních ploch a zařízení a rozvojových ploch pro bydlení v případě obcí do 1000 obyvatel. Většina obcí bez ohledu na svou populační velikost postrádá školská zařízení pro mladší děti a kulturně společenské objekty (Ježek et al., 2020).

3.3.2 Strategické rozvojové dokumenty obcí

Důležitou povinností obcí je v souladu s § 2 odst. (2) zákona o obcích pečovat „o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem“, čímž z části navazujeme na předchozí kapitolu (ČR, 2000).

Dalšími základními stavebními kameny rozvoje obce by měly být strategické rozvojové dokumenty, kterými jsou Program rozvoje obce v souladu s § 84 odst. 2) zákona o obcích schvalovaný zastupitelstvem obce, a Územní plán, který v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), schvaluje taktéž zastupitelstvo obce a obec jej v samostatné působnosti v souladu se správním řádem, zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, vydává prostřednictvím opatření obecné povahy (ČR, 2004, 2006).

V souladu s § 6 a 6a odst. 2 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, by měla mít obec zpracován plán rozvoje sportu, který vymezuje oblasti a stanovuje priority podpory i kroky vedoucí k realizaci dostatku sportovních objektů a aktivit pro občany včetně návrhu jejich finančního zajištění (ČR, 2001).

3.3.3 Aktéři rozvoje venkova

Je potřeba si nejprve blíže připomenout význam slova „aktér“. Aktér je především aktivní subjekt. Je schopen samostatně jednat a samostatně se rozhodovat (scs.abz.cz, 2022).

Významným elementem udržitelného rozvoje venkova jsou právě jeho aktéři, tj. všechny subjekty v jakékoliv právní formě, které se jakýmkoliv způsobem podílejí na aktivitách souvisejících s rozvojem venkova. Jejich struktura je přiblížena v tabulce 3.2. I přesto, že aktivita podporující rozvoj venkova vychází z evropské i národní úrovně a následně přechází přes úroveň regionální (krajskou), jejími nejdůležitějšími fundamenty jsou aktéři místní, kteří jsou nejbližší lokálním aktuálním problémům venkova i venkovské populace (Binek et al., 2009; Macháček et al., 2012).

Tabulka 3.2 Matice aktérů – prostorová úroveň versus typ sektoru

		SEKTORY		
		<i>veřejný</i>	<i>podnikatelský</i>	<i>neziskový</i>
ÚROVEŇ	<i>národní</i>	ministerstva	celostátní zájmová uskupení	spolky, svazy, sítě
	<i>krajská</i>	kraj, vysoké školy, krajská informační střediska	podnikatelská sdružení	nezisková sdružení.
	<i>lokální</i>	obce (DSO, MAS), obcí zřizované organizace	podnikatelé, zemědělci	zájmová sdružení, spolky

Zdroj: Binek et al., 2009, s. 42

Z významných aktérů v rámci rozvoje venkova v různých úrovních je třeba připomenout alespoň tyto zásadní:

- národní veřejná úroveň: MZe ČR jako gestora pro zemědělství, vodohospodářství a potravinářský průmysl; MMR ČR zastřešuje dotační „Program rozvoje venkova“ a soutěž „Vesnice roku“; MŽP ČR se zasazuje o udržitelnost venkova a znovuoobnovení venkovských prostor s brownfields; MF ČR zprostředkovává spolupráci mezi ČR a EU v rámci společné zemědělské politiky; na rozvoji venkova se ale samozřejmě podílí dle své působnosti i ostatní ministerstva ČR – MPSV, MK, MPO a MŠMT;

- národní podnikatelská úroveň: Agrární komora ČR a Hospodářská komora ČR;
- národní neziskové organizace: NS MAS ČR, z. s. – iniciativa LEADER, Spolek pro obnovu venkova, Svaz měst a obcí ČR;
- krajská úroveň: primární roli hrají **krajské samosprávy** a krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, střední odborné a vysoké školy se zaměřením na zemědělství a lesnictví;
- mikroregionální úroveň: **regionální MAS, dobrovolné svazky obcí**;
- lokální úroveň: **obecní samosprávy, zemědělská družstva a místní samostatně hospodařící zemědělci, místní podnikatelé, místní organizace, sdružení a spolky** (Binek et al., 2009; Macháček et al., 2012).

S ohledem na význam komunitního života na venkově jsou důležití především i sami občané žijící a pracující ve venkovských obcích, k čemuž se dle Binka et al. (2009) přiklání i mnoho starostů. Pro rozvoj venkova považují za důležité zejména subjekty výše zvýrazněné ale i lidi, lesní správce a vodohospodáře.

3.3.4 Finanční zajištění rozvoje venkova

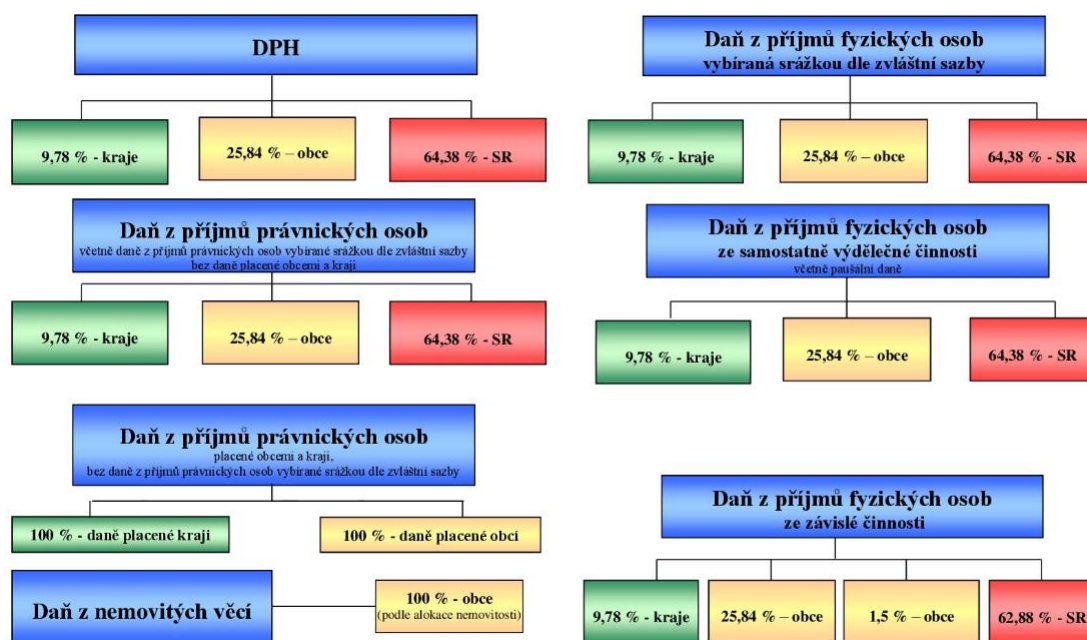
Základními a trvale dostupnými prostředky, které je možné využít pro rozvoj venkova, jsou příjmy do veřejných, a tedy i obecních rozpočtů. V ČR jsou tyto prostředky dané zejména rozpočtovým určením daní dle vyhlášky č. 313/2021 Sb., o procentním podílu jednotlivých obcí na částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, a zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), jejichž rozložení nám dokresluje schéma na obrázku 3.1. Tyto prostředky však nejsou schopny pokrýt všechny náklady souvisejí s rozvojem obcí.

Zpracování návrhu rozpočtu, jeho schvalování a nakládání s veřejnými financemi se řídí zejména těmito zákony a vyhláškami:

- zákon č. 128/2000, o obcích (obecní zřízení);
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole);
- zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí;
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví;

- zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích;
- vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí;
- vyhláška Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Obrázek 3.1 Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022

Zdroj: Finanční správa, 2022

Vzhledem k tomu, že je rozvoj venkova již dlouhodobě součástí SZP EU, která je v podstatě budována již od Římských smluv z roku 1957, lze další finanční prostředky pro zajištění rozvoje venkova získat v rámci dotací z EU či národních zdrojů ČR.

SZP EU byla do konkrétní podoby zformátována v roce 1962 a od té doby prošla řadou změn. Po celou dobu je však zemědělství, které je jedním ze znaků venkova, zařazeno mezi nejvíce podporovanou oblast v politice EU. Významným mezníkem v rozvoji venkova byla Corská deklarace z roku 1996, která vyzdvihla i potřebu zajištění udržitelného rozvoje venkova, a to zejména s ohledem na rozsáhlost tohoto území, jenž pokrývá více než 80 % rozlohy EU, a počtu obyvatel, kteří v tomto území žijí (cca ¼ obyvatel EU) (Pělucha, 2012), 2012). Dalším rozvojovým dokumentem, který se v rámci rozvoje venkova zaměřil ale zejména na podporu mladých a drobných zemědělských podnikatelů, kvalitu potravin a nové technologie pro jejich zpracování,

byla Fischlerova reforma z roku 2003. Na základě tohoto dokumentu byl z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu oddělen Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Rozvojem venkova se zaměřením na jeho rozvoj se zabývala i v roce 2003 i Evropská konference o rozvoji venkova v Salzburgu. Byly stanoveny priority na jejichž základě bylo zahájeno programování rozvoje venkova v letech 2007–2013, které v současnosti očekává již třetí programovací období. Cílem je jak zajištění produkční funkce zemědělství, tak jeho zaměření na přírodu a krajinu, zejména v odlehlých venkovských oblastech (Pělucha, 2012).

Za těmito účely mohou obce v současné době využít možnosti dotací z Programu rozvoje venkova i Evropských strukturálních a investičních fondů, a to i prostřednictvím regionálních MAS.

3.3.5 Aktuální možnosti vesnických obcí

K inovativním možnostem venkova je jeho zaměření na turistiku a cestovní ruch. Je třeba využít potenciálu, který venkov nabízí, tj. blízkost krajiny. Tyto aktivity mohou zvýšit konkurenceschopnost venkova, posílit zemědělství i přilákat na venkov jiné obory a služby (Macháček et al., 2012). Důležitým předpokladem jsou však kapacitně vyhovující inženýrské sítě a dobrá dopravní dostupnost, které jsou v některých obcích nevyhovující. Součástí moderních přístupů k cestovnímu ruchu ve venkovských regionech, který by mohly využít obě porovnávané obce je přeshraniční a meziobecní spolupráce.

Významnou a hojně využívanou je pro rozvoj venkova metoda LEADER, realizovaná právě prostřednictvím MAS.

4 ANALYTICKÁ ČÁST PRÁCE

Nosným základem analytické části jsou statistické údaje o vybraných obcích a data z dotazníkového šetření. Současný stav obcí dokresluje „obce v obrazech“ v přílohách C a D. Cílem dotazníkového šetření bylo zejména zjistit, jak jsou občané jednotlivých obcí celkově spokojeni s životem v obcích, s její občanskou vybaveností, technickou a dopravní infrastrukturou, komunitním životem, a ověřit, zda tyto aspekty skutečně ovlivňují QOL venkovských obyvatel. Dotazník je přílohou práce (E).

4.1 Základní informace o vybraných obcích

Pro zhodnocení kvality života obyvatel ve venkovských obcích byly vybrány dvě obce ve strukturálně postiženém Karlovarském kraji (NUTS 3 – CZ041), region Severozápad (NUTS 2 – CZ04). Výběr těchto obcí není nijak náhodný, k oběma obcím má autorka práce dlouhodobější profesionální vztah.

V obci Dolní Nivy, kde žije více než 10 let se svou rodinou, se jako zastupitelka snažila aktivně podílet na její správě, a to i proto, že její bakalářské práce prokázala, že rozvoj této obce dlouhodobě stagnuje. V obci není téměř žádná využitelná občanská vybavenost, což prokazují, jak informace z obce, tak i obrazová příloha C, nejsou zde poskytovány ani žádné základní služby. Rozvoj bydlení i podnikání v obci je omezen technicky nevyhovující dopravní a kapacitně nedostatečnou technickou infrastrukturou, s čímž souvisí další případný stavební rozvoj obce. V obci nejsou žádné pracovní příležitosti (Kožíšková, 2019).

Naopak obec Křižovatka má dostupnou základní technickou infrastrukturu i základní občanskou vybavenost, navíc se pyšní těmito oceněními:

- 2017 – Modrá stuha (ocenění za společenský život v obci),
- 2012 – Zlatá stuha (vítěz krajského kola),
- 2010 – Zelená stuha (ocenění za péči o zeleň a životní prostředí),
- 2008 – Oranžová stuha (ocenění za spolupráci obce a zemědělského subjektu) (MMR ČR et al., 2017).

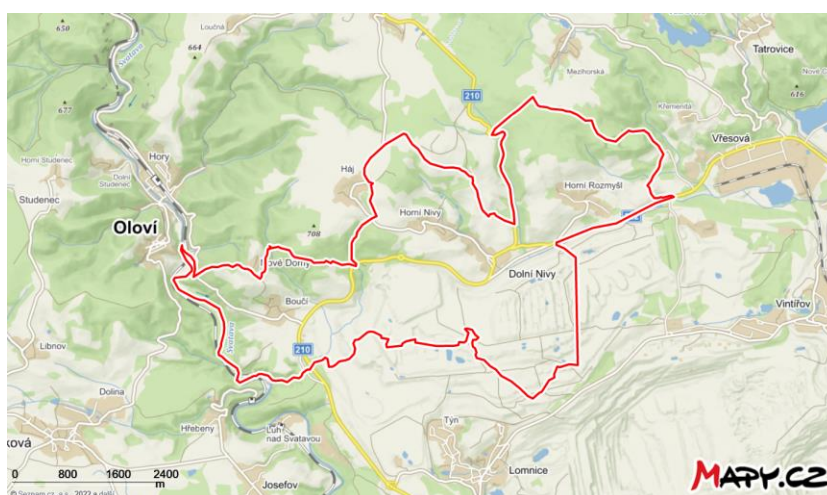
Předpokladem je, že kvalita života v obci Křižovatka bude na vyšší úrovni než v obci Dolní Nivy.

Obě obce spojují podobné znaky – německé příhraničí, správa více katastrálních území i více místních částí, katastrální výměra menší než 20 km² a nízká hustota osídlení cca 19 obyvatel/km².

Do správního obvodu obce Dolní Nivy (obrázek 4.1) s počtem 364 obyvatel a celkovou rozlohou 18,82 km² spadá k 01.01.2022 katastrální území Boučí, Dolní Nivy, Horní Nivy a Horní Rozmyšl (ČSÚ, 2022).

Do správního obvodu obce Křižovatka (obrázek 4.2) s počtem 278 obyvatel a celkovou rozlohou 14,13 km² náleží k 01.01.2022 katastrální území Křižovatka, Mostek u Křižovatky a Nová Ves u Křižovatky (ČSÚ, 2022).

Obrázek 4.1 Mapa správního území obce Dolní Nivy

Zdroj: Seznam.cz, 2022

Obrázek 4.2 Mapa správního území obce Křižovatka

Zdroj: Seznam.cz, 2022

Obec Dolní Nivy má o 76 obyvatel více než obec Křižovatka, o 4,69 km² větší rozlohu, ale cca o 1 obyvatele/km² menší hustotu osídlení (tabulka 4.1). Převažuje v ní jeden katastr a jedna samostatná místní část. Obec Dolní Nivy je na tom lépe s koeficientem ekologické stability, což sice vyloženě negarantuje vysokou ekologickou stabilitu území, ale minimálně vykazuje vhodné podmínky pro její vytvoření (ČSÚ, 2022), čehož by obec mohla využít ke svému prospěchu.

Tabulka 4.1 Základní informace o obcích

OBEC	ORP	počet obyvatel	rozloha (km ²)	počet obyvatel na km ²	počet katastrů	počet samostatných částí obce	koeficient ekologické stability
Dolní Nivy	Sokolov	354	18,82	18,81	4	3	1,7
Křižovatka	Cheb	278	14,13	19,67	3	2	0,5

Zdroj: ČSÚ, 2022

4.1.1 Z historie obcí

První dochované zmínky o obci Dolní Nivy s původně německým názvem „Neu Grün“ (v překladu „Nová Niva“) založené německými kolonisty jsou dochovány z roku 1353. Obyvatelé této obce se do 18. století živilí pěstováním chmele pro výrobu piva a lnu pro tkalcovství. Do poloviny 19. století zde dolovali železnou rudu, a to i v Horním Rozmyšlu. V Boučí se těžilo olovo a cín (Kotěšovec, 2011).

Po odsunu Němců po 2. světové válce až do roku 1961 byla obec postupně osídlována Čechy a Rumuny převážně slovenské národnosti. V tomto období měla obec 731 obyvatel. I přesto, že byla v letech 1660–1968 obec zařazena mezi tzv. střediskové obce ČR, byly zde vybudovány škola a školka s tělocvičnou, obchod se smíšeným zbožím, společenský sál s restaurací, bytový dům a přírodní koupaliště včetně zázemí v Horních Nivách, počet obyvatel až do roku 1991 klesl na pouhých 239. Následně se situace mírně zlepšila a v posledních letech se počet obyvatel pohybuje kolem 350. Po celou tuto dobu v obci převažovalo zejména zemědělství, které však v pozdějších letech ustoupilo těžbě hnědého uhlí (Kotěšovec, 2011; Vlasáková & Vlasák, 2004).

Administrativní uspořádání, které si obec dochovala dodnes, se vyvíjelo až do 60. let 20. století. V roce 1953 se staly součástí obce Horní Nivy, v roce 1960 i osady Boučí a Horní Rozmyšl (Kotěšovec, 2011).

Vznik sídla Křižovatka se datuje k roku 1199, ale první dochované písemnosti o obci jsou až z roku 1322. Původní název obce Klinghart vznikl spojením dvou německých slov kling (zvuč) a hart (drsně). Na počátku 20. století bylo živobytím místních občanů převážně zemědělství, ruční tkaní a pletení, drobná řemeslná výroba a výroba hudebních nástrojů. Od roku 1770 byla v obci škola, jež se do současnosti ale nedochovala. Vzhledem k opakovaným požárům v obci vznikl v obci již v roce 1878 sbor dobrovolný hasičů, který v obci funguje dodnes (Obec Křižovatka, 2022).

Ve 30 letech 20. století byla obec na vrcholu svého rozkvětu, měla cca 86 domů a cca 620 obyvatel. Stejně jako v obci Dolní Nivy se po odsunu Němců v roce 1945 počet obyvatel významně snížil, a to na pouhých 238. Jejich počet do současnosti téměř o 1/6 vzrostl. V průběhu let byla obec spojena s obcemi Nová Ves, Šneky a Velký Luh. Dnes je součástí obce jen místní část Nová Ves (Obec Křižovatka, 2022).

4.1.2 Stávající občanská vybavenost a technická infrastruktura v obcích

Stávající občanská vybavenost a technická infrastruktura v obcích Dolní Nivy a Křižovatka jsou podrobně zdokumentovány v přílohách č. B–D a dle dostupných statistických údajů v tabulce 4.2. Předpokladem je, že obrazové přílohy, které vzešly z vlastní fotodokumentace, pořízené v roce 2021, významně dokreslí skutečný stav v každé z obcí. Prostřednictvím vlastního místního šetření provedeného v roce 2021, webových stránek obcí (Obec Dolní Nivy, 2022; Obec Křižovatka, 2022) a informacích o existenci inženýrských sítí (Hrdlička spol. s r. o., 2022) je shrnut stávající stav objektů občanského vybavení i technické infrastruktury.

Občanská vybavenost obce Dolní Nivy byla zrealizována zejména v souvislosti s politikou koncepce střediskové soustavy osídlení obcí tehdejšího Československa. Cílem této koncepce bylo srovnat rozdíly mezi životními podmínkami na vesnici a ve městě. Z tohoto období pochází budova bývalé mateřské a základní školy s tělocvičnou, obchod se smíšeným zbožím, společenský sál s restaurací, bytový dům i přírodní koupaliště se zázemím. Vyjma koupaliště obec po roce 2000 výše uvedený majetek prodala soukromým vlastníkům. S odstupem času (cca před 8 lety) zpět získala budovu školského zařízení a tělocvičny, které ale bohužel dodnes nadále chátrají. Využíván není dlouhodobě ani původní objekt šaten na koupališti, který byl sice již zásadně stavebně upraven, ale bez dostupných informací, k jakému účelu. Z novějších investic lze uvést multifunkční sportovní hřiště v Dolních Nivách, dětské hřiště v Horních Nivách a v loňském roce nově vybudované přístřešky na autobusových

zastávkách a obecní rozhlas. Zcela nepochopitelný je ovšem vztah obce k obecnímu vodnímu hospodářství, což deklarují zdokumentovaná stávající „vodní díla“ v Horních Nivách. Nejen, že jsou bohužel ve špatném technickém stavu, ale dokonce i bez vody.

V obdobném období byly vybudovány i objekty občanské vybavenosti v obci Křižovatka. Na rozdíl od Dolních Niv si tyto objekty obec zachovala funkční a ve svém vlastnictví. Dnes proto disponuje společenskými objekty, jak v místní části Křižovatka, tak v místní části Nová Ves, která má pouhých 26 obyvatel. V Křižovatce zůstal zachován obchod se smíšeným zbožím, tělocvična, hasičská zbrojnice i hřbitov. Vybudována byla nová a upravena stávající sportovní a dětská hřiště i obecní rybníky. Pro milovníky památek srdcervoucí příběh zchátralého kostela sv. Kateřiny v Křižovatce, který místní občané zachránili kladným výsledkem místního referenda, musí být skutečnou legendou pro další generace (komentář v příloze D).

Tabulka 4.2 Občanská vybavenost dle statistických údajů

OBEC	<i>sběrný dvůr nebezpečných a objemných odpadů</i>	<i>kulturní dům (sál) pro pořádání společenských akcí</i>	<i>kostel s náboženským využitím</i>	<i>víceúčelová tělocvična, sokolovna, sportovní hala</i>	<i>hřiště</i>	<i>dětské hřiště</i>
Dolní Nivy	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Křižovatka	ne	ne	ne	ne	ano	ano

Zdroj: ČSÚ, 2022

Co se týká technické infrastruktury, pozitivní je, že obě obce jsou elektrifikovány, mají veřejné osvětlení, obecní rozhlas i sdělovací vedení. Křižovatka a místní části Dolní a Horní Nivy jsou plynofikovány. Křižovatka je odkanalizována do čistírny odpadních vod, po celé obci je rozveden vodovod. Obě tato zařízení jsou ve správě odborné společnosti. Kanalizace ve všech místních částech Dolních Niv je řešena lokálně, převážně bezodtokovými jímkami a septiky. Spíše výjimkami jsou u některých novostaveb rodinných domů domovní čistírny odpadních vod. Vodovod v místní části Boučí je ve správě odborné společnosti. V ostatních částech obce Dolní Nivy je vodovod, napájený z přírodních pramenišť ve správě obce za dozoru odborně způsobilé osoby. Kapacitně nevyhovující vodovod a chybějící kanalizace ovšem dlouhodobě blokují zástavbu územním plánem vymezených stavebních parcel. S nevybudovanými inženýrskými sítěmi jsou samozřejmě zcela logicky blokovány i investice do infrastruktury dopravní.

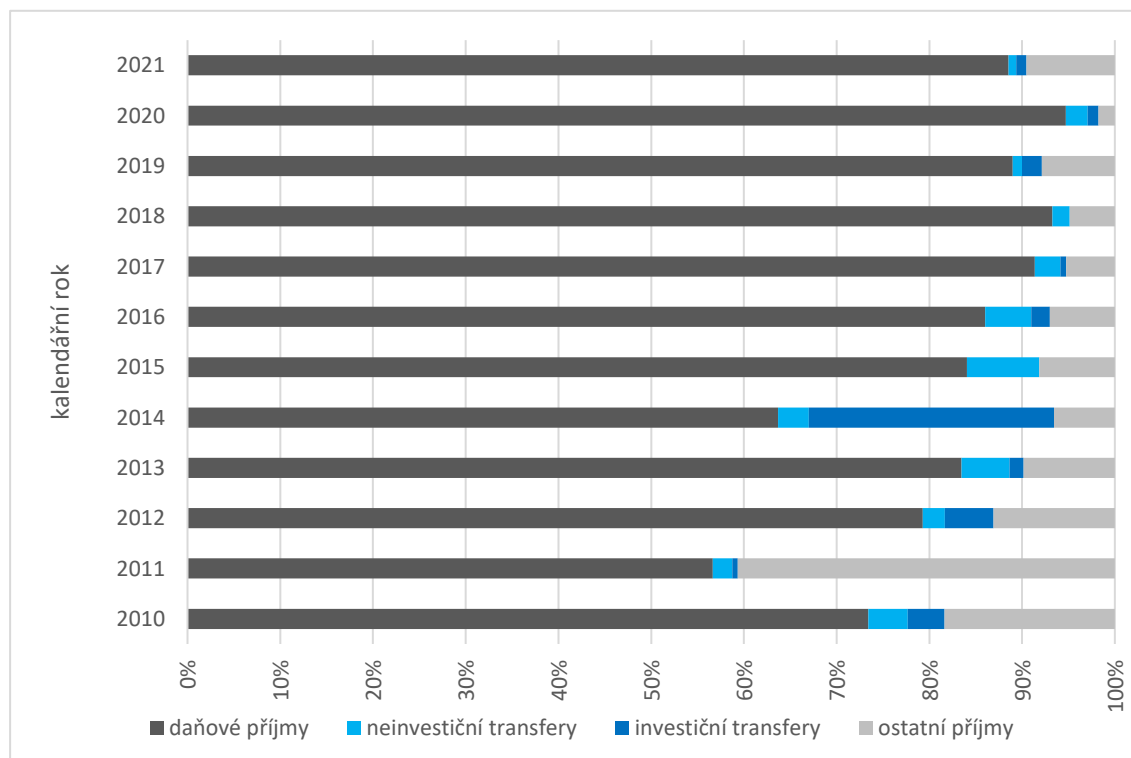
4.2 Ekonomická a společenská analýza

Na základě platné právní legislativy uvedené v kapitole 3.3.4 je obec povinna každoročně schvalovat rozpočet na příslušný kalendářní rok a na každé dva další kalendářní roky střednědobý výhled rozpočtu. Obec je dle § 38 zákona o obcích povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku (ČR, 2000). Finanční plány obcí by měly tedy vycházet i z plánů rozvojových. Vybrané obce s veřejnými financemi hospodaří poměrně odlišně, a to jak po stránce příjmové, tak i po stránce výdajové. Rozdílné je i jejich strategické plánování.

4.2.1 Srovnání obecních rozpočtů

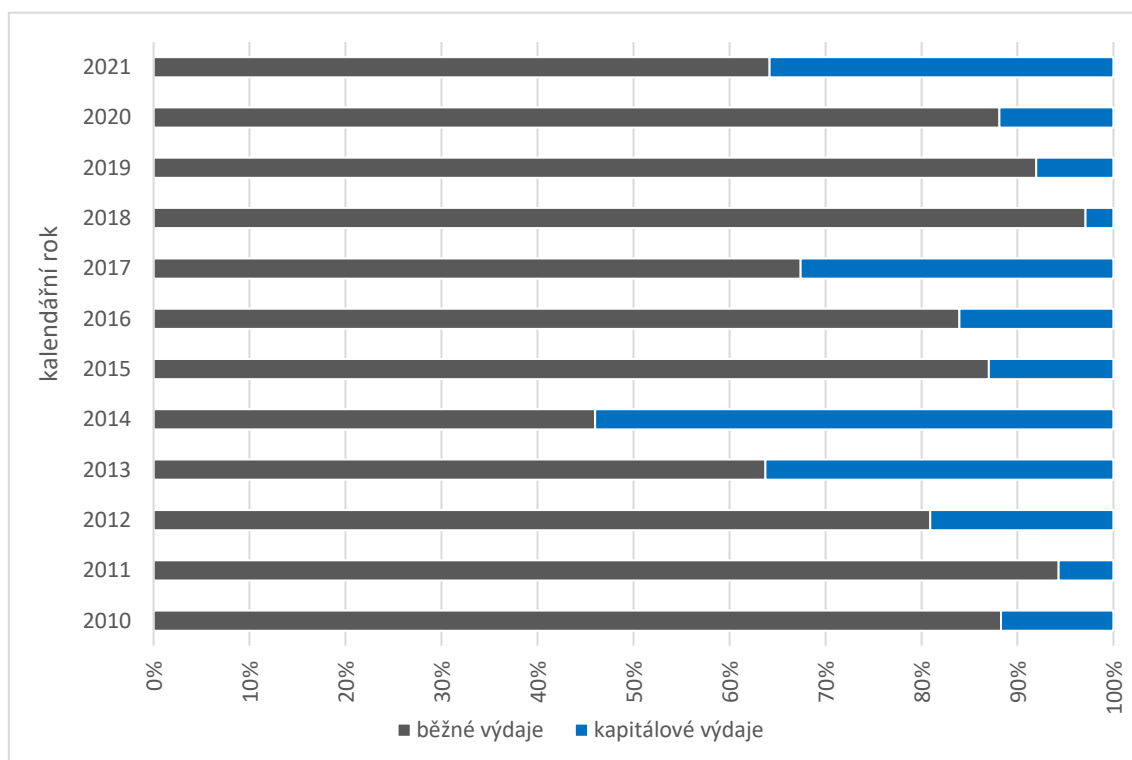
Z grafu 4.1 je zřejmé, že obec Dolní Nivy spoléhá v posledním desetiletí zejména na příjmy daňové. Dotace, a zejména ty investiční, které by se zobrazily v podobě investičních transferů, využívá obec jen minimálně. Výjimkou je jen rok 2014, což se odráží i v kapitálových výdajích v grafu 4.2. Poměrně malou část tvoří na rozdíl od příjmové části rozpočtu obce Křižovatka i ostatní příjmy obce (cca 11 % ročně).

Graf 4.1 Příjmy obce Dolní Nivy v období 2010–2021

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2021a

Graf 4.2 Výdaje obce Dolní Nivy v období 2010–2021

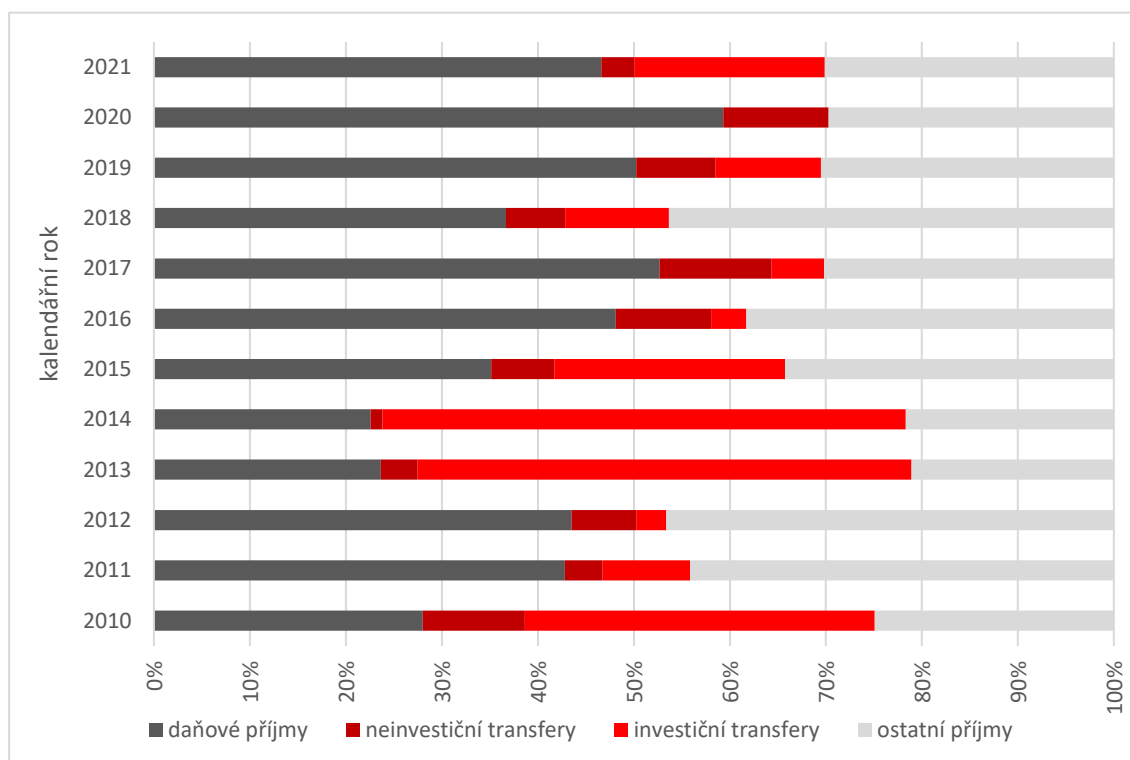

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2021a

Z grafu 4.2 lze dovodit, že obec Dolní Nivy v posledním desetiletí, vyjma roku 2014, do svého rozvoje investuje spíše sporadicky. Běžné výdaje obce dlouhodobě a v některých letech velmi rapidně převyšují výdaje kapitálové, tj. ty investiční. Získané dotace v letech 2010–2021 činí 7,3 mil. Kč.

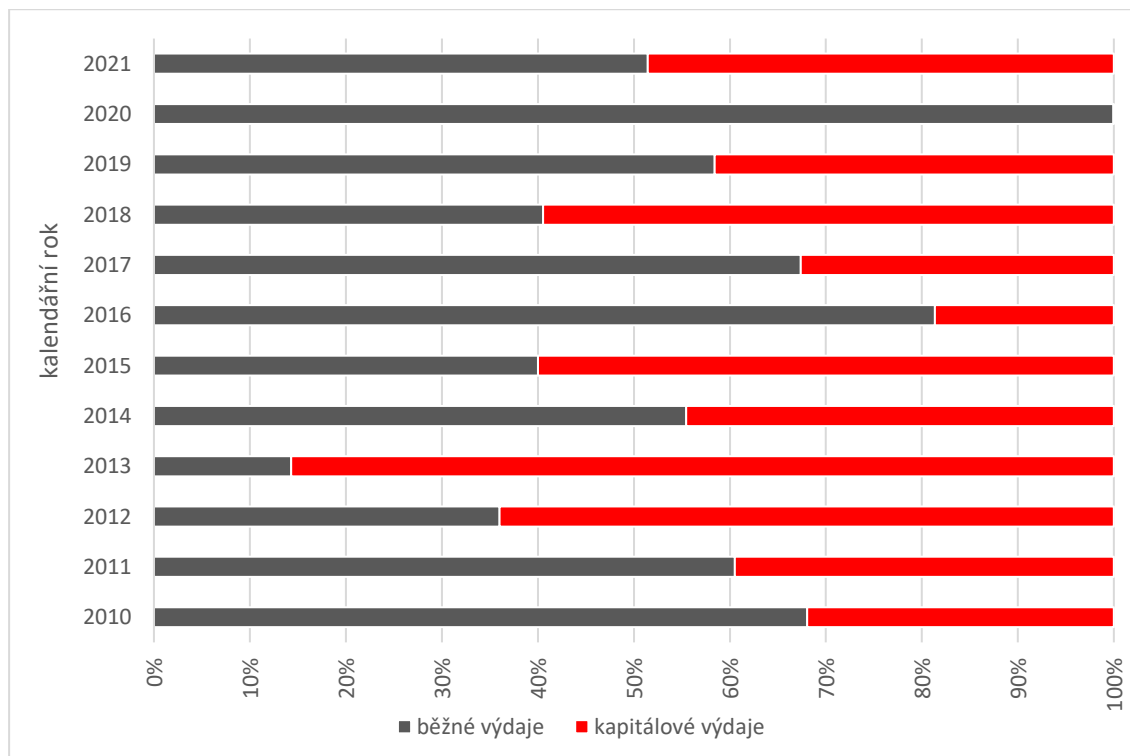
Obec Křižovatka ve sledovaném období využívá průběžně investičních i neinvestičních dotací, což se odráží jak v příjmech obce (graf 4.3), tak i ve výdajích (graf 4.4). I ostatní příjmy obce jsou poměrově k rozpočtu na vyšší úrovni než v obci Dolní Nivy, činí v průměru 33 % ročně. Co se týká přijatých transferů ve sledovaném období obec získala dotace ve výši téměř 38 mil. Kč.

Graf 4.3 Příjmy obce Křižovatka v období 2010–2021

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2021b

Graf 4.4 Výdaje obce Křižovatka v období 2010–2021

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, 2021b

Zajímavý je i rozdíl v nákladech na veřejnou správu obce, kdy obec Dolní Nivy vynakládá sice o něco více prostředků na veřejnou správu, ale směřuje je převážně do vedení obce, tj. do devítičlenného zastupitelstva a výborů, kdežto v obci Křižovatka odměnu dle Nařízení vlády č. 317/2018 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků pobírá pouze starosta. O to více Křižovatka investuje do zaměstnanců obce, kteří se starají o údržbu a vzhled obce (viz tabulka 4.3).

Tabulka 4.3 Finanční náklady na vedení obce a zaměstnance úřadu

Obec	Dolní Nivy	Křižovatka
vedení obce a zaměstnanci úřadu		
počet členů zastupitelstva	9,0	7,0
počet místostarostů	1,0	1,0
počet členů finanční výboru	3,0	3,0
počet členů kontrolní výboru	3,0	3,0
počet členů kulturní výboru	4,0	0,0
počet úvazků zaměstnanců obecního úřadu	2,0	2,5
finanční náklady na vedení obce a zaměstnance úřadu		
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu starosty včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění	64 647 Kč	56 173 Kč
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu místostarosty včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění	7 630 Kč	0 Kč
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu všech zbývajících členů zastupitelstva obce včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění (vyjma předsedů či členů výborů)	2 387 Kč	0 Kč
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu všech členů finančního výboru včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění (včetně předsedy)	6 253 Kč	0 Kč
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu všech členů kontrolního výboru včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění (včetně předsedy)	5 458 Kč	0 Kč
měsíční finanční náklady obce na funkční odměnu všech členů kulturního výboru včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění (včetně předsedy)	6 895 Kč	0 Kč
měsíční finanční náklady obce na mzdy zaměstnanců obecního úřadu zaměstnaných v hlavním pracovním poměru včetně odvodů na zdravotní a sociální pojištění	44 667 Kč	67 413 Kč
měsíční náklady vedení a běžný provoz obce/úřadu celkem	137 937 Kč	123 586 Kč

Zdroj: Obec Dolní Nivy, 2022; Obec Křižovatka, 2022; vlastní šetření

4.2.2 Strategické rozvojové dokumenty

Obec Dolní Nivy má zpracovaný Územní plán Dolní Nivy z roku 2018 včetně změny 1 z roku 2019 a Koncepti rozvoje obce Dolní Nivy z roku 2014 aktualizovanou Akčním plánem na období 2015–2018. Obec Křižovatka má zpracovaný Územní plán Křižovatka z roku 2019, Plán rozvoje obce Křižovatka pro období 2017–2022 a Plán rozvoje sportu z roku 2021 (Obec Dolní Nivy, 2022; Obec Křižovatka, 2022).

V případě, že by obec chtěla využít dotačních prostředků musí mít strategické dokumenty s projektovými záměry v aktuálním stavu. Se strategickým plánováním si vede lépe obec Křižovatka.

4.2.3 Komunitní život a lokální aktéři rozvoje v obcích

Dle teoretických aspektů venkova je mimo jiné charakteristickým znakem venkovské komunity soudržnost, sklon ke zvykům, tradicím, místní historii, ale i aktivita a podíl na společenském životě v obci. Z těchto důvodů byly starostům obcí položeny otázky k existenci obecních společenských sdružení či komunitních spolků. Výsledkem jsou zjištění uvedená v tabulce 4.4, která byla u registrovaných spolků ověřena ve spolkovém rejstříku.

Tabulka 4.4 Místní zájmové organizace, sdružení a spolky

ZÁJMOVÉ ORGANIZACE, SDRUŽENÍ A SPOLKY	OBEC	
	<i>Dolní Nivy</i>	<i>Křižovatka</i>
kynologický klub	v obci se nevyskytuje	ZKO Nová Ves – Křižovatka
neregistrované aktivní	v obci se nevyskytuje	„Babinec“
rybáři	v obci se nevyskytuje	Rybáři Křižovatka, z. s.
sbor dobrovolných hasičů	v obci se nevyskytuje	SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Křižovatka
sportovní kluby	Sportovní klub SK Dolní Nivy (aktuálně neaktivní spolek)	Jezdecký klub Ranč Siňorita z. s. (aktuálně neaktivní spolek)
		Juvena Křižovatka, z. s.
		T.J. Křižovatka (aktuálně neaktivní spolek)

Zdroj: MV ČR, 2022

Rozdíl mezi porovnávanými obcemi je zcela evidentní. Obec Křižovatka prokazatelně společensky žije, obec Dolní Nivy ve společenském životě nevykazuje žádnou významnější aktivitu.

5 VÝSLEDKY A DISKUSE

Dotazníkové šetření probíhalo v obou obcích v období od 01.10.2021 do 31.12.2021. Zpracovaný dotazník vychází ze vzorového dotazníku pro šetření, které je vhodným podkladem pro tvorbu programu rozvoje obce (ObcePro, b.r.).

Z tabulky 5.1 vyplývá potencionální možný počet respondentů v jednotlivých obcích, tj. počet a pohlaví občanů starších 15 let, který je v obou obcích téměř shodný. Mnohem větší je však rozdíl mezi množstvím obyvatel, kteří se účastnili dotazníkového šetření. V obci Dolní Nivy jich bylo téměř 25 %, z nichž je zastoupena cca polovina žen (47,67 %) a polovina mužů (52,33 %). V Křižovatce cca 12 %, což o polovinu nižší zastoupení. Rozdílný je i poměr žen (27,27 %) a mužů (72,73 %).

Šetření se účastnili respondenti trvale či přechodně pobývající v obcích starší 15 let. Jejich počet, věk, pohlaví a vzdělání jsou blíže hodnoceny v tabulce 5.2 (počet a pohlaví) a následně v grafech 5.26–28.

Tabulka 5.1 Počet obyvatel v obcích starších 15 let a jejich pohlaví

OBEC	počet obyvatel	počet obyvatel nad 15 let (věková hranice respondentů)		počet obyvatel nad 15 let podle pohlaví			
	celkem	nad 15 let		ženy		muži	
		absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)
Dolní Nivy	354	302	85,31	145	48,01	157	51,99
Křižovatka	278	237	85,25	124	52,32	113	47,68

Zdroj: ČSÚ, 2022; vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 5.2 Počet a genderová struktura respondentů

OBEC	počet obyvatel	počet respondentů		počet obyvatel nad 15 let podle pohlaví			
	celkem	nad 15 let		ženy		muži	
		absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)
Dolní Nivy	354	86	24,29	41	47,67	45	52,33
Křižovatka	278	33	11,87	9	27,27	24	72,73

Zdroj: ČSÚ, 2022; vlastní dotazníkové šetření

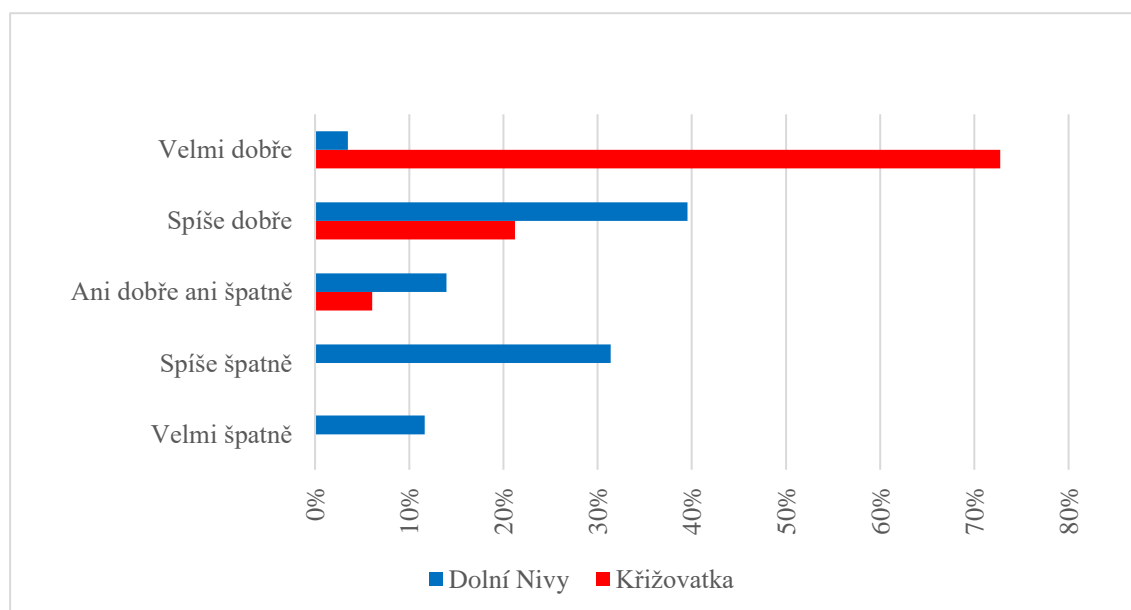
5.1 Prezentace výsledků dotazníkového šetření

5.1.1 Otázka 1 – Jak se Vám ve vaší obci žije?

Z grafu 5.1 je na první pohled patrné, že obyvatelům Křižovatky se žije v obci značně lépe než lidem v obci Dolní Nivy. Za kladné stránky obce považují zejména kvalitní zázemí, klid v obci a pravidelné pořádání kulturních akcí. Jeden z respondentů dokonce přirovnal život v obci k „rodinnému soužití“. Chválí si zde také nulovou kriminalitu.

Občané Dolních Niv zdůvodňovali spíše své záporné odpovědi. Upozorňovali především na nedostatečnou dopravní a technickou infrastrukturu (špatný stav komunikací, nedostatečná veřejná doprava a chybějící kanalizace), nedostatek základních služeb a občanské vybavenosti, nezájem občanů o obec, upadající komunitní život, celkovou zaostalost obce, ale i špatné vedení obce.

Graf 5.1 Jak se Vám ve Vaší obci žije?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.2 Otázka 2 (otevřená – zdůvodnění předchozí odpovědi)

Na tuto otázku odpovědělo v obci Dolní Nivy 9,3 % respondentů (8 z 86). Mezi negativy uvedli nedostatečnou dopravní a technickou infrastrukturu, nedostatek základních služeb a občanské vybavenosti, upadající komunitní život (chybí kulturní sál), nezájem občanů o obec, zaostalost obce, rozbité komunikace a chodníky, nedostatečnou veřejnou dopravu a špatné vedení obce. Pozitivně hodnotili klid, přírodu a rodinné vztahy.

V obci Křižovatka se v této otázce vyjádřilo 15 % respondentů (5 z 33). Na rozdíl od respondentů z obce Dolní Nivy prezentovali spíše pozitiva života v obci, a to klid, společenské akce, nulovou kriminalitu, kvalitní zázemí a rodinné soužití. Mladší generaci nevyhovuje malé množství dopravních spojů.

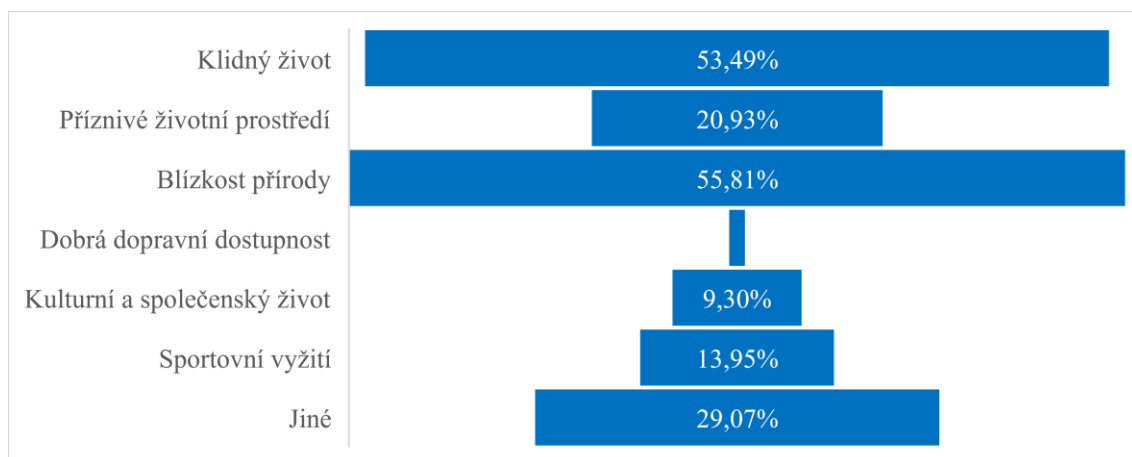
5.1.3 Otázka 3 – Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?

Dle grafu 5.2 odpovědi na tuto otázku prokazují teorii, že lidé vyhledávají život na venkově zejména ze dvou důvodů, a to kvůli klidný život a blízkost přírody, což označilo v obou případech jako svou odpověď více než 50 % tázaných. To, že nikdo z respondentů obce Dolní Nivy nevedl možnost, že v obci panují dobré mezilidské vztahy může souviset s tím, že pouze 9,30 % dotazovaných zmínilo, že jsou spokojeni s kulturním a společenským životem. Pokud se obyvatelé obce nemají, kde potkávat, nemají v podstatě možnost vztahy navazovat natož budovat.

Dle teoretických východisek patří ke znakům venkova jeho problematická dopravní dostupnost, zejména veřejnou dopravou, a minimum pracovních příležitostí, což graf jednoznačně ukazuje.

Jako nejčastější objekt sportovního využití uváděli obyvatelé Dolních Niv možnost využití místního koupaliště a dětského a sportovního hřiště. Za zmínku obyvatel stáli zdejší kapličky. Na druhou stranu někteří uvedli, že obec nemá, čím by se pochlubila.

Graf 5.2 Dolní Nivy: Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

I většina obyvatel Křižovatky evidentně (graf 5.3) v souvislosti s životem na venkově oceňuje blízkost přírody a klidný život v obci. Vidět je zde i mnohem větší vyrovnanost

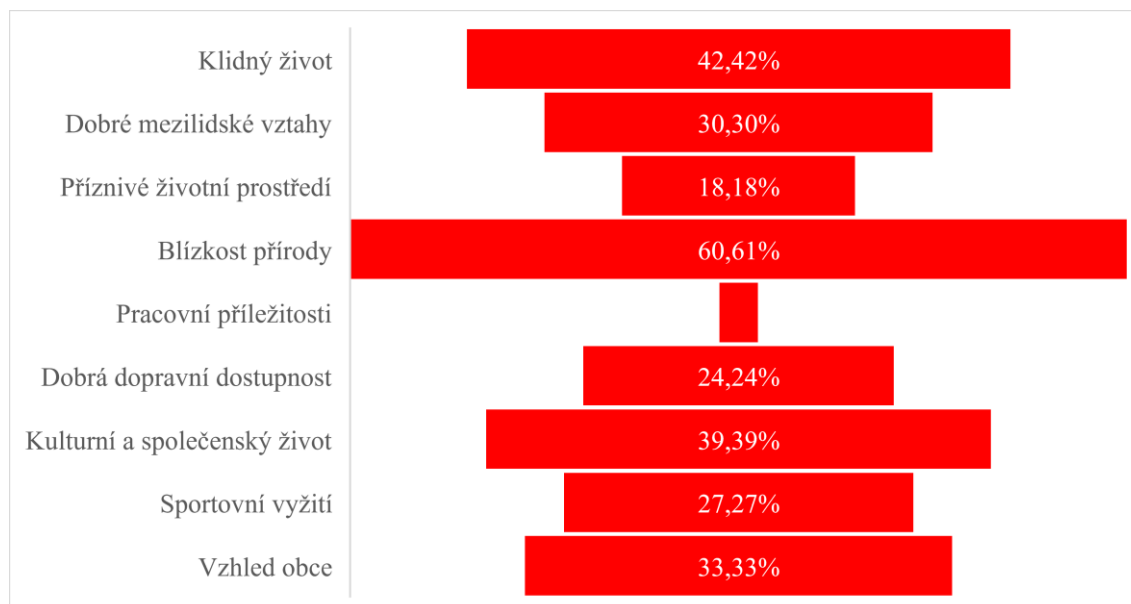
ostatních odpovědí, což by mohlo souviset především s tím, co je pro jednotlivé občany prioritou a co z osobního hlediska považují za důležité. Někteří ocení vyžití spíše v rámci sportovních aktivit, jiní v rámci kulturních. Dotazníkové šetření potvrdilo, že společný komunitní život zcela jistě přispívá k budování dobrých mezilidských vztahů, čehož si obyvatelé obce samozřejmě všímají a považují jej za pozitivní.

Zajímavé je, že 24,24 % respondentů označilo v pozitivním hodnocení obce její dopravní dostupnost. Pravdou je, že však můžeme jen polemizovat nad tím, zda se občané vyjadřovali k dostupnosti veřejné dopravy či vzdálenosti obce od větších měst s potřebnými obchody a službami. Osobám využívajícím vlastní automobilovou dopravu může připadat obec v tomto směru samozřejmě mnohem dostupnější než pro občany bez tohoto životního standardu.

Příjemným oceněním je určitě i to, že 33,33 % z respondentů označilo svou spokojenost se vzhledem obce, což dokazuje, že i malou obec je možné udržovat v pěkném stavu.

Z výsledků šetření v obou obcích zcela jednoznačně vyplývá, že hlavním problémem a znakem venkovských obcí je nízká nabídka pracovních příležitostí, což zmiňujeme už v teoretické části.

Graf 5.3 Křížovatka: Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

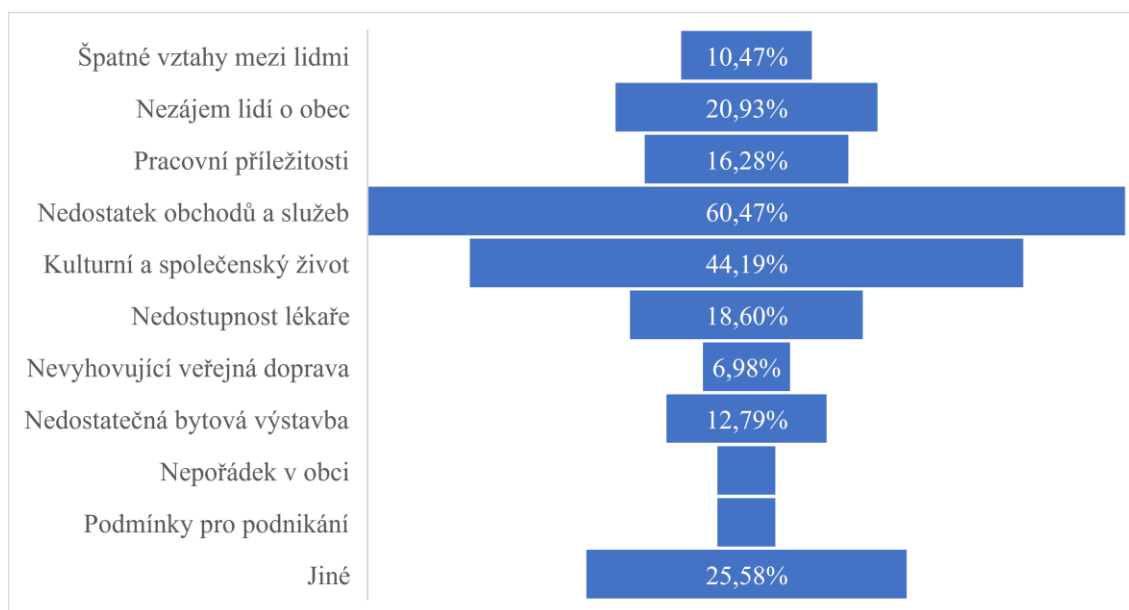
5.1.4 Otázka 4 – Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?

Z grafu 5.4 jednoznačně vyplývá, že obyvatelům v obci Dolní Nivy nejvíce schází obchody, služby a společenský život. Za všemi těmito potřebami musí vyjíždět do okolních měst, stejně jako za lékařem či prací. 16,28 % respondentů označilo jako negativum života v obci nedostatek pracovních příležitostí. V návaznosti na teoretickou část práce i výsledky průzkumu v obci Křižovatka nás to již nepřekvapuje.

Pokud respondenti využili odpovědi „jiné“ uváděli v ní převážně nedostatečnou infrastrukturu, zejména chybějící kanalizaci, kulturní sál a základní a mateřskou školu, jimiž obec v předchozích letech disponovala.

Jedna pětina respondentů (20,93 %) označila odpověď, že se jim nelíbí nezájem lidí o obec. Tento nezájem však může pramenit i z nedostatečného společenského života v obci i z jeho nestmelené komunity, což může mít dopad na celkový budoucí rozvoj obce, v němž jsou důležití zejména místní aktéři, tj. zájmová sdružení a spolky, které v obci Dolní Nivy nejsou.

Graf 5.4 Dolní Nivy: Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?

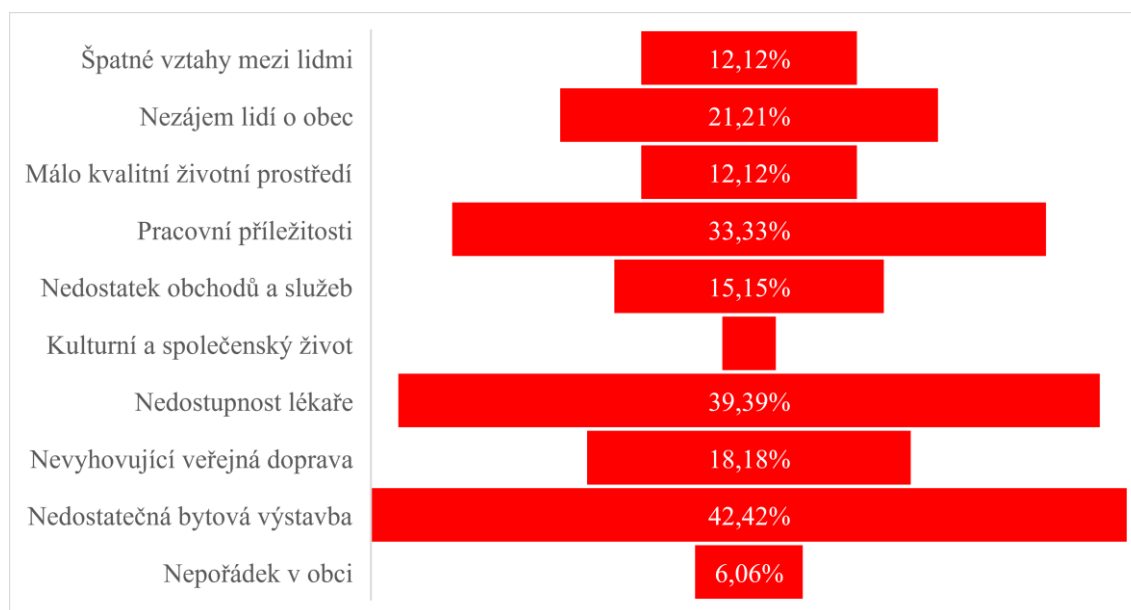

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tyto výsledky znovu dokazují (graf 5.5), že obyvatelé Křižovatky mnohem méně trápí dostupnost obchodů a služeb, což je prioritně ovlivněno tím, že se v obci nachází alespoň obchod se smíšeným zbožím. Nechybí jim ani společenské aktivity, kterých se jim zřejmě v dostatečné míře dostává.

Zdejší obyvatelé jsou stejně jako občané v obci Dolní Nivy nespokojeni s nabídkou pracovních příležitostí a nedostatečnou bytovou výstavbou. Zda mají v případě bytové výstavby na mysli chybějící stavební parcely pro rodinné domy nebo nedostatek nájemních bytů by jistě stálo za upřesnění. V Křižovatce by stejně jako v Dolních Nivách uvítali lepší dostupnost lékaře.

Graf 5.5 Křižovatka: Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.5 Otázka 5 – Jaké služby Vám v obci nejvíce chybí?

Na tuto nepovinnou otevřenou otázku odpovědělo v obci Dolní Nivy 67 z 86 (77,90 %) dotazovaných a v obci Křižovatka 17 z 33 dotazovaných (51,5 %).

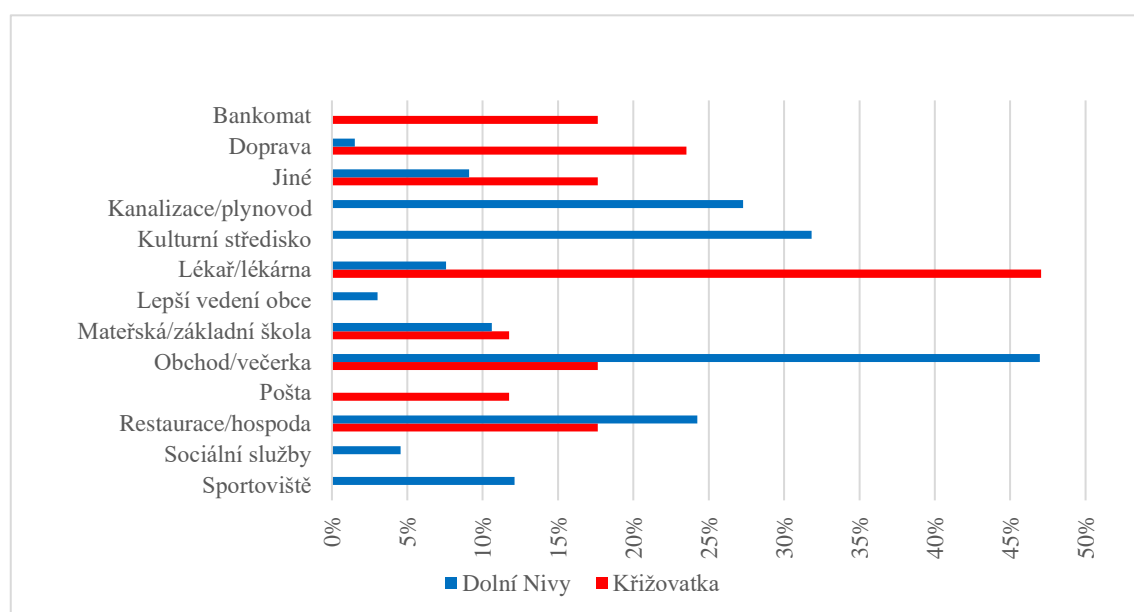
Z grafu 5.6 je patrné, že v každé obci chybí respondentům trochu něco jiného. V Křižovatce mají k dispozici obchod se smíšeným zbožím, společenský sál, plynovod i kanalizaci. V Dolních Nivách tuto vybavenost a infrastrukturu postrádají, a proto ji upřednostňují před jinými potřebami. Více než 45 % dotazovaných by v Dolních Nivách uvítalo obchod a 30 % „kulturní středisko“

Vzhledem k tomu, že v obci Křižovatka mají obyvatelé dostupné základní služby (obchod se smíšeným zbožím, společenský sál, a dokonce i hospodu) ale i inženýrské sítě, pomýšlí už samozřejmě na služby nad standardnějšího charakteru jako např. na vybudování pošty či bankomatu.

Lékařská péče či lékárna jsou nedostatkem obou obcí. V Křižovatce patří vzhledem k výskytu základních potřeb ovšem právě tato služba k nejžádanějším. Chybí více než 45 % odpovídajících.

Mateřskou a základní školu by uvítal podobný počet odpovídajících v obou obcích, ale. zřízení školských zařízení v takto malých obcích poměrně neekonomické podobně jako zajištění vyhovující veřejné dopravy, kterou by ocenilo v obci Křižovatka více než 20 % odpovídajících. Konkrétně uváděli, že jim chybí více spojů, a to převážně ve večerních hodinách.

Graf 5.6 Jaké služby Vám v obci nejvíce chybí?

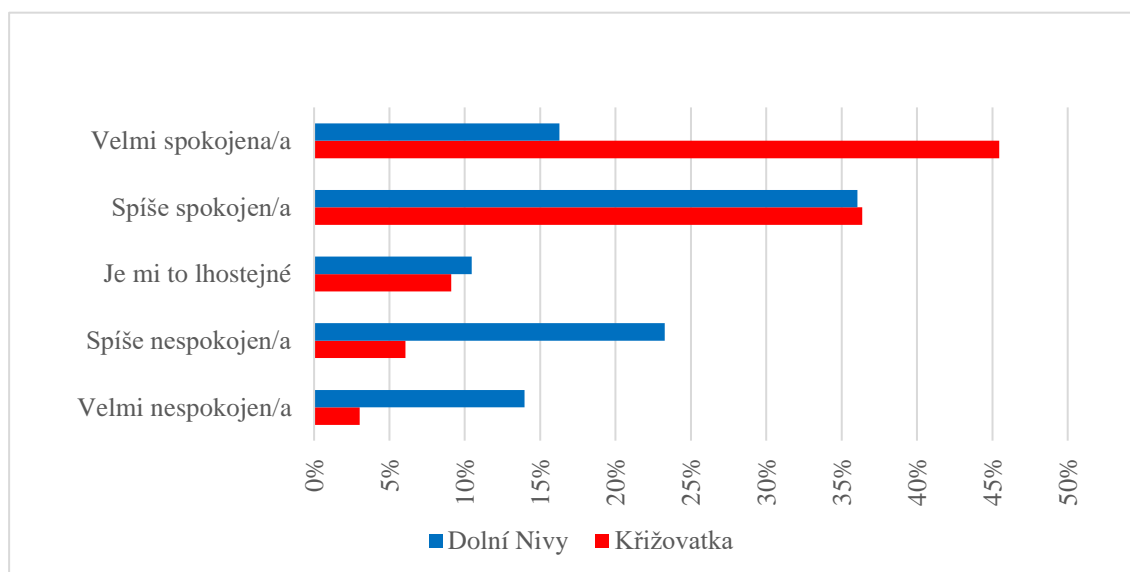

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.6 Otázka 6 – Míra spokojenosti občanů v dílčích oblastech

Pokud v případě tohoto grafu 5.7 vynecháme možnost „je mi to lhostejné“ přiklání se většina dotazovaných občanů Dolních Niv, celkem 52,33 %, spíše ke kladnému hodnocení bydlení (velmi spokojen/a 16,28 %, spíše spokojen/a 36,05 %). Poněkud markantnější je ovšem tento výsledek v obci Křižovatka, kde svou spokojenost s bydlením vyjádřilo 81,81 % respondentů (velmi spokojen/a 45,45 %, spíše spokojen/a 35,35 %).

Graf 5.7 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Bydlení

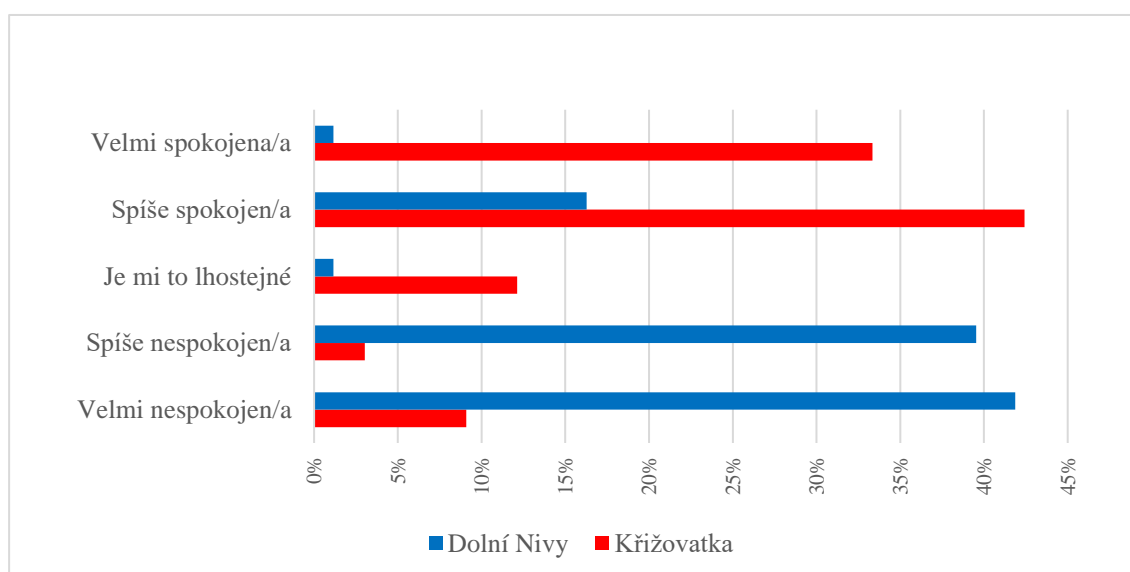

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z množství negativních odpovědí (graf 5.8) občanů z Dolních Niv (81,38 %) vyplývá velká nespokojenost s dopravní infrastrukturou v obci (spíše nespokojen/a 39,53 %, velmi nespokojen/a 41,86 %). Nejvíce je trápí nedostatek chodníků a špatný stav místních komunikací.

Naopak v obci Křižovatka jsou obyvatelé s dopravní infrastrukturou převážně spokojeni, kladně se vyjádřilo celkem 75,75 % (velmi spokojen/a 33,33 %, spíše spokojen/a 42,42 %).

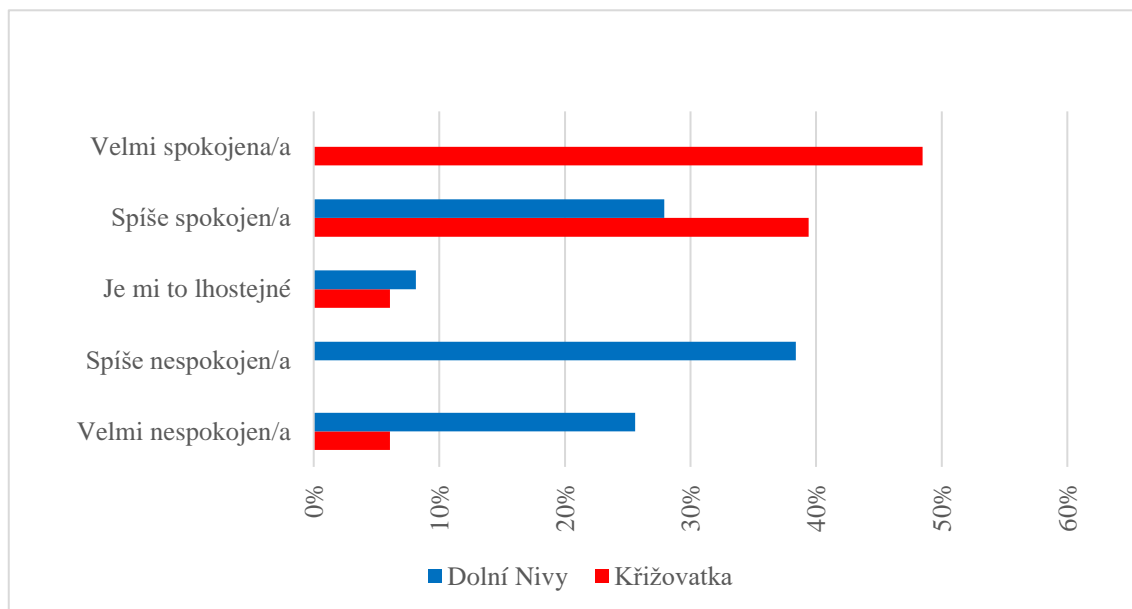
Graf 5.8 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Dopravní infrastruktura

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dle grafu 5.9 větší spokojenost s informovaností o dění v obci vyjádřili respondenti z obce Křižovatka (87,87 %), nespokojenost v obci Dolní Nivy (63,95 %), což dokresluje i otázky 9 a 10 a graf 5.20.

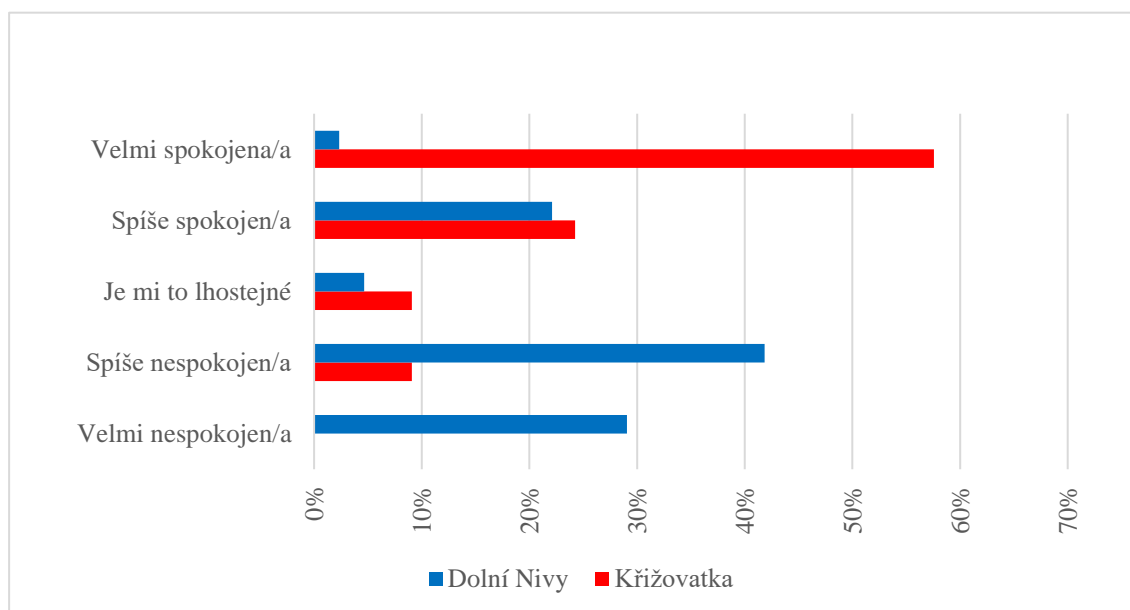
Graf 5.9 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Informovanost o dění v obci

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Již z otázek 4 a 5 a grafů 5.4–6 lze vyčíst podstatný rozdíl mezi komunitním životem ve zkoumaných obcích. Dle grafu 5.10 v obci Křižovatka je se společenskými aktivitami spokojeno podstatně více z dotázaných občanů (81,82 %) než v obci Dolních Nivy (24,24 %). Naopak nespokojenost vyjádřilo v Křižovatce pouhých 9,09 % dotázaných, v Dolních Nivách (70,93 %). Důvodem takto významného rozdílu bude zajisté existence kulturního sálu, hospody a pořádaných kulturních a sportovních akcí v obci Křižovatka. To vše v obci Dolní Nivy lidé postrádají, jak již bylo konstatováno i v předchozích komentářích.

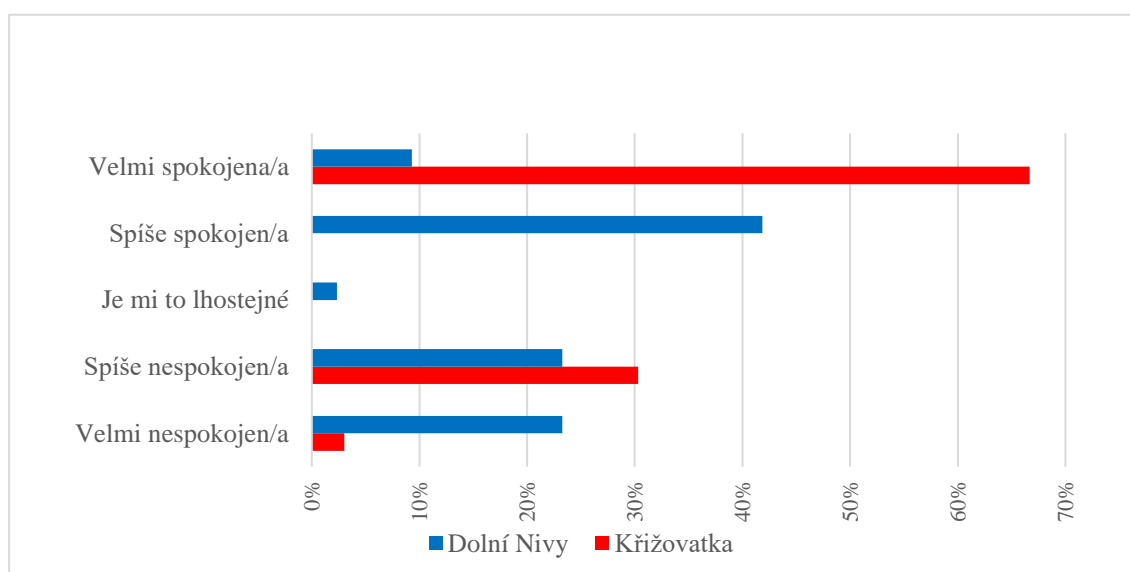
Graf 5.10 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Kultura a společenský život

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

I péči o obecní zeleň hodnotí o něco lépe v obci Křižovatka (graf 5.11). Kladně se vyjádřilo 66,67 % dotázaných, v Dolních Nivách jen 51,16 %, což ovšem není ale tak významný rozdíl jako např. v případě porovnání spokojenosti s dopravní a technickou infrastrukturou či komunitním životem v obcích. Vzhledem k tomu, že péče o zeleň je provázána se vzhledem celé obce ztotožňují se tyto odpovědi i s výsledky u otázky 3, kde občané obce Křižovatka vyjadřují svou spokojenost se vzhledem obce.

Graf 5.11 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Péče obce o zeleň

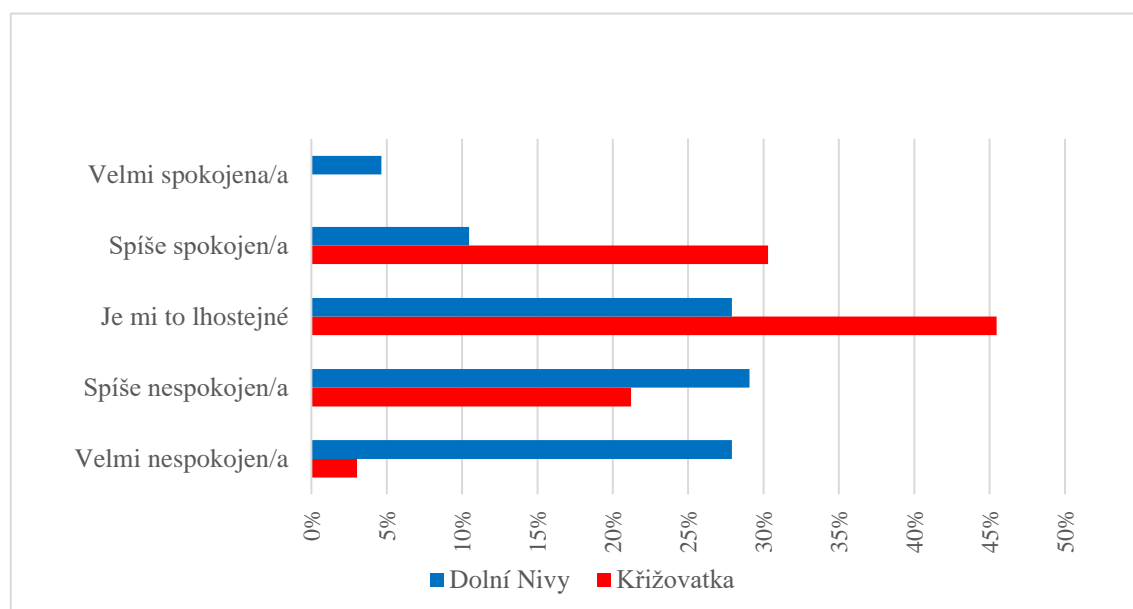

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

O pracovních příležitostech (graf 5.12) ve vesnických obcích jsme již několikrát hovořili a je obecně známo, že je jich nedostatek, spíše v podstatě žádné. Předpokládáme, že to souvisí právě i s podmínkami pro podnikání.

Větší spokojenost s podmínkami pro podnikání vyjádřili opět občané Křižovatky (30,30 %) oproti občanů Dolní Nivy (15,12 %). V obou obcích uvedla poměrně velká část respondentů možnost podnikání „je mi to lhostejné“ (v obci Dolní Nivy 27,91 %, v obci Křižovatka 45,45 %), což může být způsobeno tím, že nejsou podnikatelskými subjekty, dojíždějí za prací do jiných obcí či regionálních center nebo momentálně nepracují (studenti do 26 let, rodiče na mateřské dovolené, senioři atd.).

Graf 5.12 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Podmínky pro podnikání

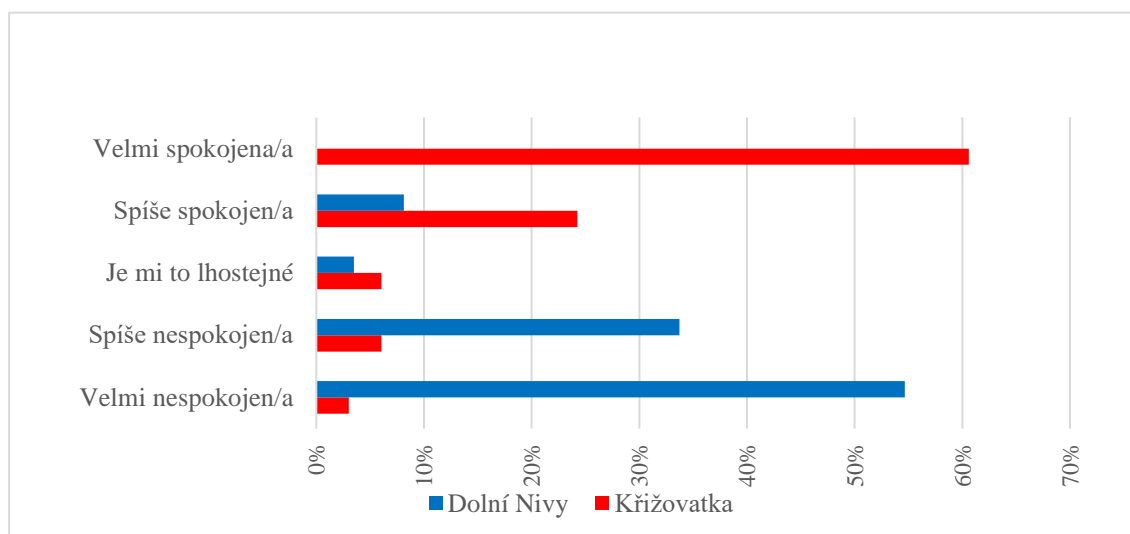

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dle grafu 5.13 výsledky šetření dokazují, že obec Křižovatka se jednoznačně rozvíjí podle představ jejích občanů, a to tak významně, že si toho cca než 85 % populace všimá.

Obec Dolní Nivy je v tomto směru naprostým opakem. Buď tam nedochází k vůbec žádnému rozvoji anebo jsou zásahy tak nevýrazné, že si jich obyvatelé obce ani nevšimnou nebo je nepovažují za zásadní, jelikož více téměř 90 % respondentů odpovědělo, že jsou s rozvojem obce v nespokojení, a z větší části dokonce velmi nespokojení.

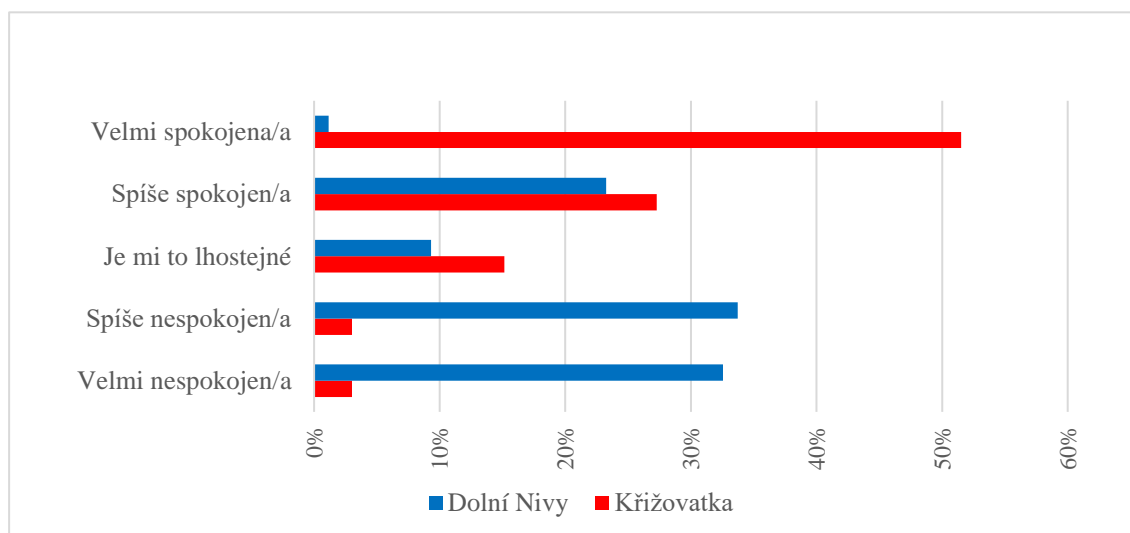
Graf 5.13 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Rozvoj obce

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu níže (5.14) je opět viditelné, že v obci Křižovatka jsou občané více spokojeni i s možností sportovního vyžití, spokojenost vyjádřilo 78,79 % respondentů, nespokojenost 6,06 %. V obci Dolní Nivy sportovní aktivity postrádají, spokojenost vyjádřilo pouze 24,42 % dotázaných, nespokojenost 66,82 %.

Graf 5.14 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Sportovní vyžití

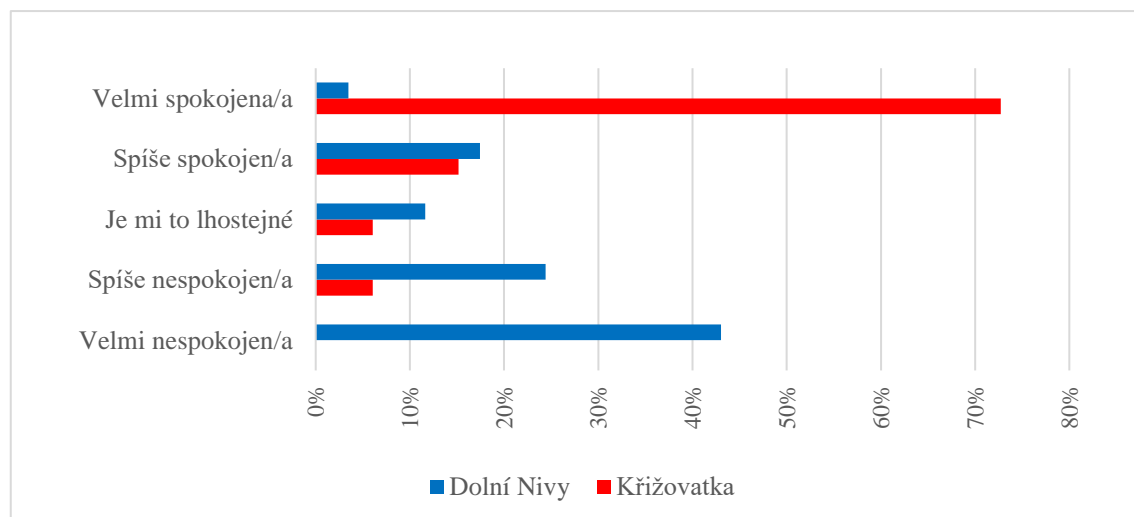

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Graf 5.15 zcela jednoznačně duplikuje výsledky odpovědí respondentů v otázkách 3 a 4. V Křižovatce jsou s technickou infrastrukturou výlučně spokojeni, kladně se vyjádřilo

87,88 % dotazovaných, v obci Dolní Nivy se jedná o další oblast, která občany rozhodně neuspokojuje, což potvrzuje 67,44 % negativních odpovědí.

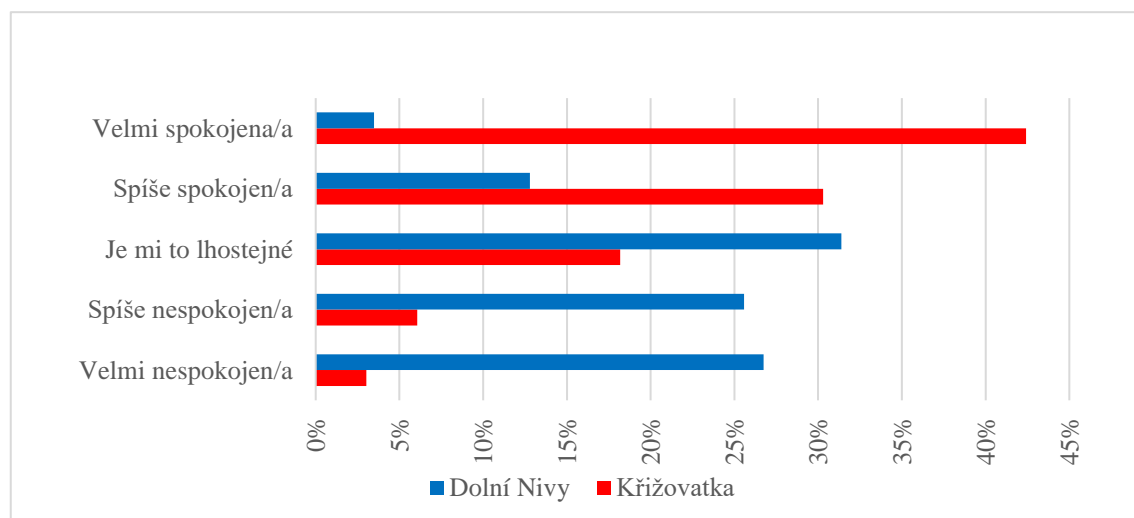
Graf 5.15 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Technická infrastruktura

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

I přesto, že v otázce 5 občané Křižovatky uvádějí, že jim chybí večerní spoje veřejné dopravy, v zásadě jsou s veřejnou dopravou v obci spokojeni (graf 5.16), kladně se vyjádřilo 72,72 % dotazovaných. V Dolních Nivách jsou spíše nespokojeni, záporně se vyjádřilo 52,53 %. Poměrně velké zastoupení mají v Nivách i respondenti, kterým je veřejná doprava lhostejná (31,40 %). Důvodem může být to, že jí nevyužívají a dopravují se jinými způsoby.

Graf 5.16 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Veřejná doprava

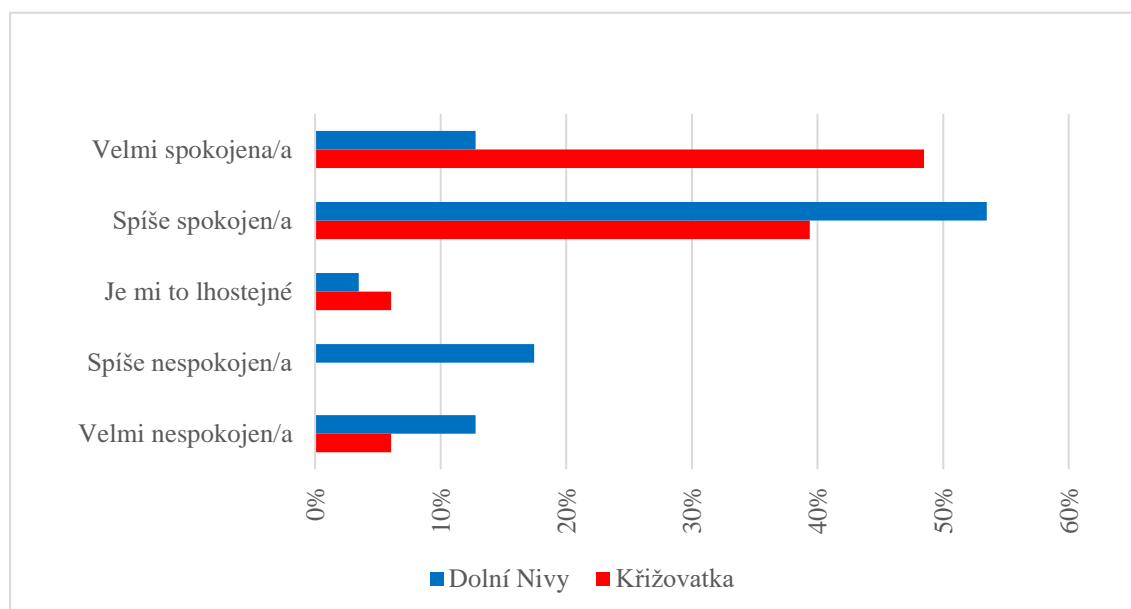

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Životní prostředí ve venkovských obcích je jednou z oblastí, která je obecně hodnocena pozitivně (graf 5.17). Tyto teorie podporují i výsledky našeho dotazníkového šetření, ve kterém je téměř vzácností shoda v obou obcích. Převážně pozitivně hodnotí životní prostředí v obci jak obyvatelé Dolních Niv (66,28 % dotázaných), tak obyvatelé Křižovatky (87,87 % dotázaných).

Celkově můžeme konstatovat, že v obci Křižovatka jsou ve všech oblastech uvedených v otázce 6 obyvatelé mnohem více spokojeni než v obci Dolní Nivy. V obou obcích jsou velmi pozitivní názory na péči o zeleň a životní prostředí, což spolu velmi blízce souvisí. Umocňuje to i teorii, že lidé mají život na vesnici rádi kvůli klidnému životu a blízkosti přírody.

Graf 5.17 Míra spokojenosti občanů v oblasti: Životní prostředí

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

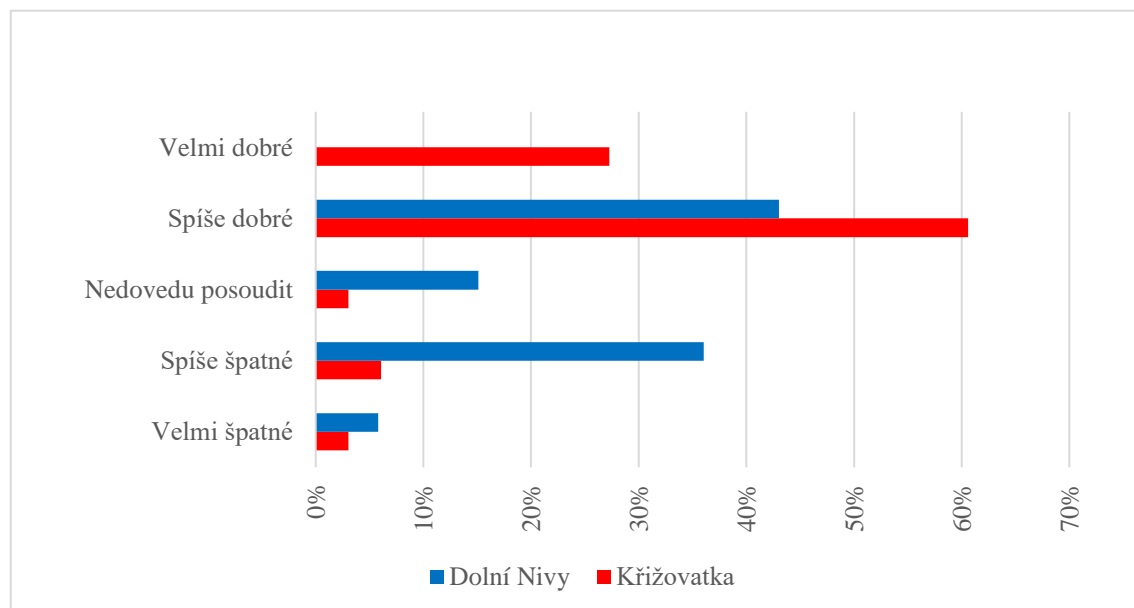
5.1.7 Otázka 7 – Mezilidské vztahy v obcích

Jak jsme již uvedli v předchozích otázkách, vztahy mezi občany ve venkovské obci se odvíjejí a budují prostřednictvím společného komunitního života. I přesto, že v Dolních Nivách nemají moc možností, kde a kdy by se mohli společně scházet, o čemž svědčí jejich nespokojenost s občanskou vybaveností i s kulturním a společenským životem v obci, jsou pozitivní a negativní odpovědi respondentů téměř vyrovnané (graf 5.18), kladně je hodnotilo 43,02 %, záporně 41,86 %. Více než 15 %

dotázaných uvedlo možnost „nedovedu posoudit“. Zřejmě se společenských akcí, pokud jsou vůbec v obci pořádány, neúčastní, ani si nebudují blízké sousedské vztahy.

Zcela opačný výsledek je opět v obci Křižovatka, kde jsou s mezilidskými vztahy nad míru spokojeni, kladně se k nim vyjádřilo 87,88 % respondentů a jen 3,03 % uvedlo možnost „nedovedu posoudit“.

Graf 5.18 Mezilidské vztahy v obcích

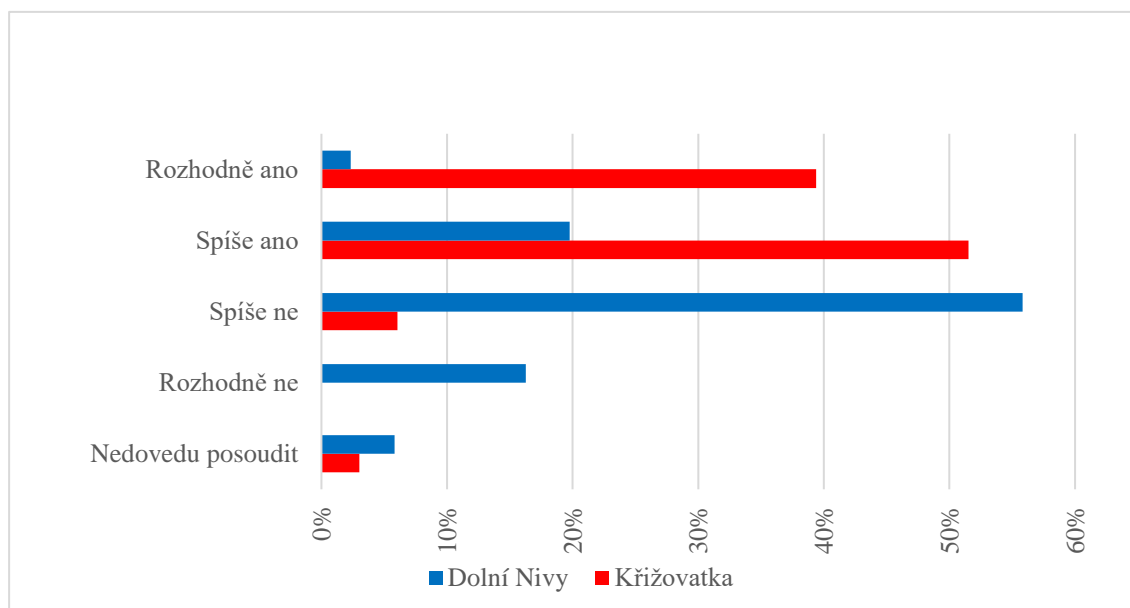

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.8 Otázka 8 – Myslíte si, že obyvatelé obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?

Výsledek hodnocení (graf 5.19) v rámci této otázky je podpůrným materiálem pro náš předchozí komentář k otázce 7. V obci Křižovatka zaujalo kladné stanovisko 90,91 % respondentů. V obci Dolní Nivy hodnotí tyto příležitosti kladně jen 22,1 % dotázaných, naopak významné je v této obci hodnocení negativní, které uvedlo 72,09 %. Dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům rozhodně znamená lepší mezilidské vztahy.

Graf 5.19 Myslíte si, že obyvatelé obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?

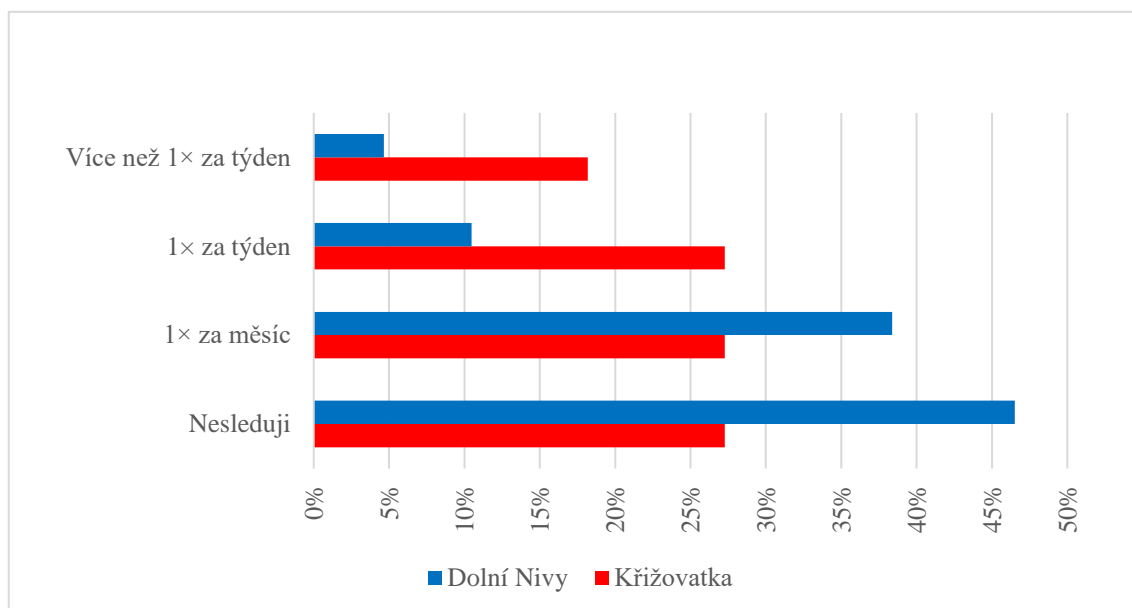
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.9 Otázka 9 a 10 – Jak často sledujete informace o dění v obci na webových stránkách, úředních deskách či vývěskách obce?

Z grafu 5.20 je patrné, že téměř 50 % obyvatel z Dolních Niv informace o dění v obci vůbec nesleduje. Důvodem je dle 35 odpovědí na otevřenou otázku 10 („V případě, že jste uvedli možnost ‘nesleduji’ můžete zde uvést hlavní důvod“) především neaktuálnost a nepřehlednost obecního webu, nezajímavost nebo nedostatek zveřejňovaných informací. Některé respondenty dění v obci jednoduše nezajímá.

I v obci Křižovatka více jak 25 % respondentů uvedlo, že informace o dění v obci nesledují. 5 respondentů tuto odpověď odůvodnilo tak, že není potřeba cokoliv sledovat, jelikož se vše vždy a včas dozví díky obecnímu rozhlasu i díky osobním kontaktům.

Graf 5.20 Jak často sledujete informace o dění v obci na webových stránkách, úředních deskách či vývěskách obce?

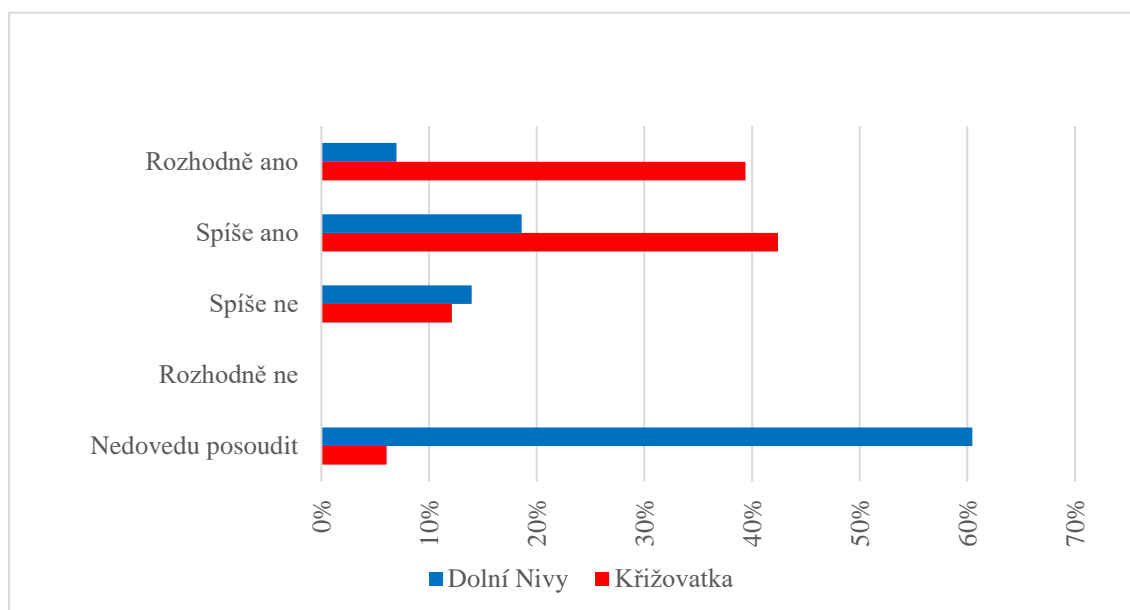
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.10 Otázka 11 a 12 – Máte zájem udělat něco pro rozvoj své obce?

Většina dotázaných občanů z obce Křižovatka se k této aktivitě staví velmi pozitivně (81,81 %) viz graf 5.21. V doplňující otevřené otázce 12 („Pokud jste v otázce uvedli odpověď či spíše ano, můžete zde krátce doplnit, jak byste se mohli do rozvoje obce zapojit“) uvedlo odpovědi 10 respondentů, a to členství v zastupitelstvu obce, vedení kroužků pro děti, pomoc při úpravě vzhledu obce.

V obci Dolní Nivy část respondentů (25,58 %) vyjádřila svou ochotu pomoci při rozvoji obce, a to pomoci při údržbě a úklidu obce, poskytnutí odborných rad či technické pomoci, pomoc v administrativě a při společenských akcích. Zarážející je skupina 60,47 % dotázaných, kteří uvedli odpověď „nedovedu posoudit“, což může souviset s neznalostí skutečných potřeb obce nebo nezájmem o obec samotnou.

Graf 5.21 Máte zájem udělat něco pro rozvoj své obce?

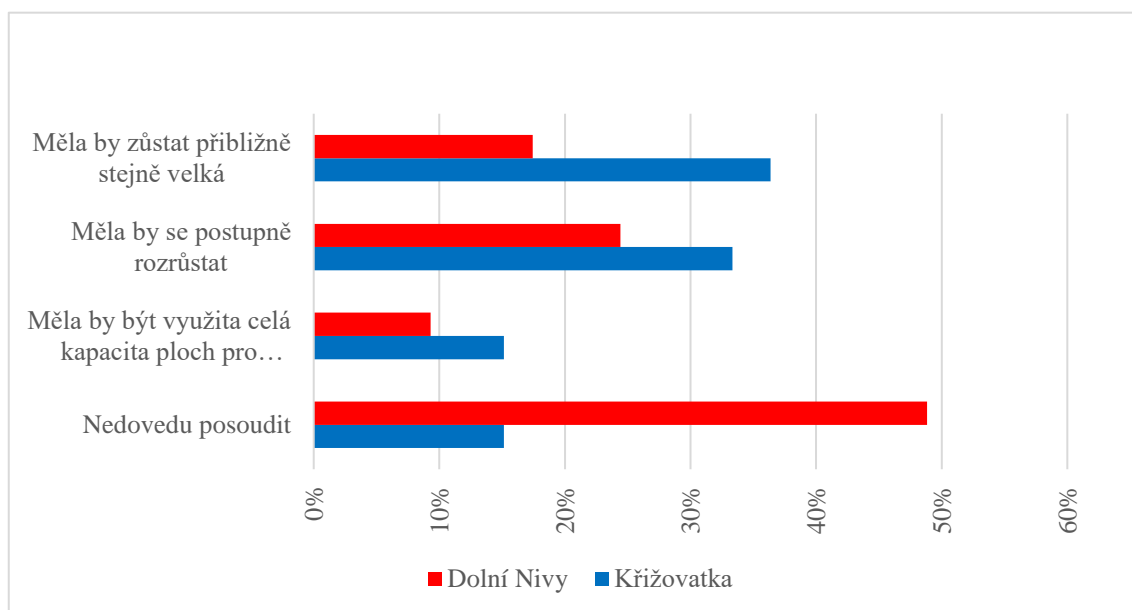
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.11 Otázka 13 – Jak by se měla obec dále rozrůstat?

Většina respondentů z Křižovatky se k této otázce vyjádřila tak, že by se měla rozrůstat, viz graf 5.22. Odlišný je však názor, v jakém rozsahu. Část oslovených občanů (15,15 %) uvedla, že by se měla rozrůst jen do stávající kapacity stavebních parcel, což by znamenalo cca 500 obyvatel, 33,33 % uvedlo, že by se měla postupně rozrůstat. Překvapivě největší část (36,36 %) zastává názor, že by měla zůstat přibližně stejně veliká, což zřejmě vyjadřuje celkovou spokojenost se současným stavem a možná i obavy, zda by rozšířením obce její obyvatelé nepřišli o pozitiva, na která jsou zvyklí.

Převážná část dotázaných občanů Dolních Niv (48,84 %) uvedla, že tuto otázku nedovede posoudit. Tento nejednoznačný přístup může vyplívat z neznalosti místních poměrů a kapacitních možností obce, což zřejmě souvisí s nedostatkem informovanosti směrem od obce k občanům, případně nezájmu občanů o obec. 17,44 % uvedlo, že by obec měla zůstat stejně veliká, a 33,72 % dotázaných se přiklonilo k názoru, že by se obec měla rozrůstat, z nichž většina 24,42 % preferuje rozšiřování obce bez omezení současnými parcelami určenými k zastavění.

Graf 5.22 Jak by se měla obec dále rozrůstat?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.12 Otázka 14 – Představte si, že můžete rozhodnout o využití obecních finančních prostředků. Na co byste je přednostně využil/a?

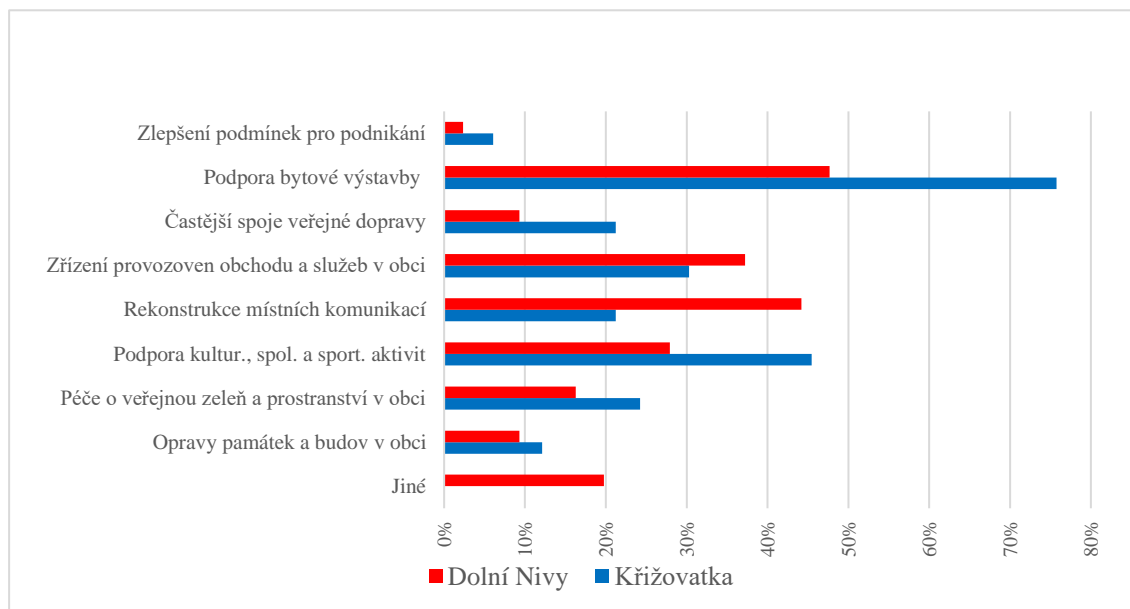
Participace občanů na veřejné správě je jedním z důležitých prvků moderní samosprávy, a tak jsme umožnili občanům obcí podílet se alespoň teoreticky prostřednictvím našeho dotazníku na tvorbě tzv. participativního rozpočtu (graf 5.23). V Křižovatce by finanční prostředky obce, o kterých by mohli rozhodovat, prioritně využili na podporu bytové výstavby (75,76 % dotázaných). Stejným způsobem, i když s podstatně menší podporou (47,67 %), by je využili v Dolních Nivách. Předpokládáme, že v souvislosti s bytovou výstavbou by došlo k případnému zkapacitnění stávajících či vybudování nových inženýrských sítí, jelikož tyto investice již nejsou uvedeny v jako další priority, které se následně v obcích začínají rozcházet.

V Dolních Nivách jsou dalšími v pořadí navrhovanými investicemi rekonstrukce místních komunikací (44,19 %), zřízení provozoven obchodu a služeb (37,21 %) a podpora kulturních, společenských a sportovních aktivit (27,91 %). Jedná se přesně o potřeby, které se prolínají celým dotazníkovým šetřením.

V Křižovatce patří k dalším prioritám podpora kulturních, společenských a sportovních aktivit (45,45 %), zřízení provozoven obchodu a služeb (30,30 %) a péče o veřejnou zeleň (27,91 %). Ze zvýšeného zájmu občanů Křižovatky o podporu

společenských akcí, byť jsou s nimi dle předchozích odpovědí v celku spokojeni, dovozujeme, že je pro ně komunitní život na vsi velmi důležitý.

Graf 5.23 Představte si, že můžete rozhodnout o využití obecních finančních prostředků. Na co byste je přednostně využil/a?

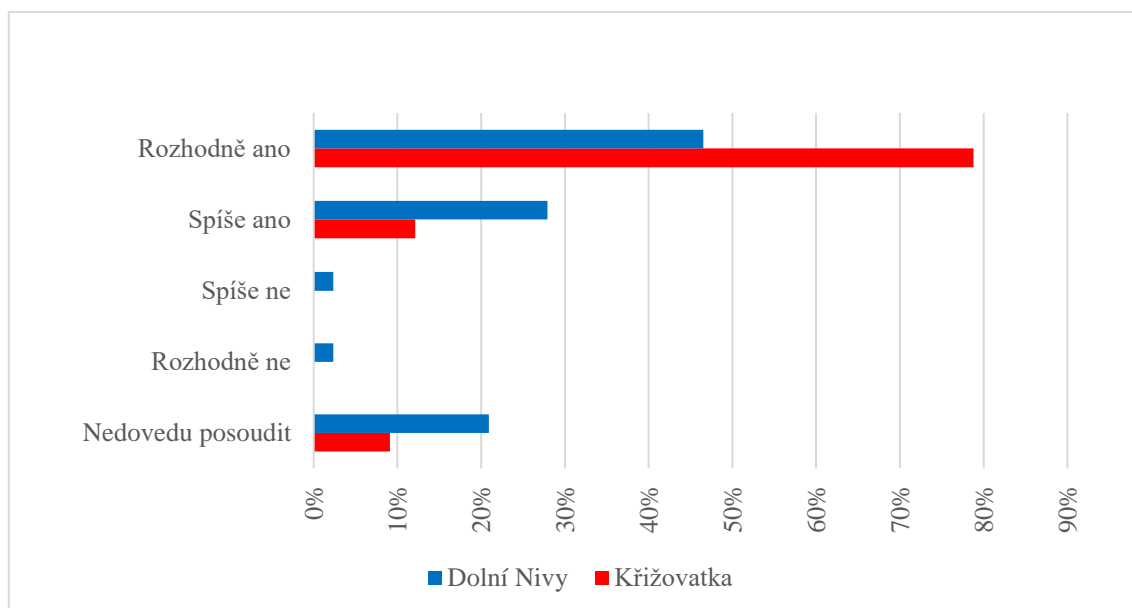

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.13 Otázka 15 – Má dle Vašeho názoru vedení obce (starosta, místostarosta, zastupitelé) vliv na kvalitu života ve Vaší obci?

V obou obcích obdobně vnímají, že vedení obce má vliv na kvalitu života občanů obce (graf 5.24). V Křižovatce se k tomuto názoru přiklonilo 90,91 % respondentů, v Dolních Nivách o něco méně, jen 74,41 %. Tyto odpovědi ale rozhodně prokazují, jak skutečně důležitým elementem venkovské obce jsou lokální aktéři rozvoje, kteří svými aktivitami ovlivňují nejen rozvoj obcí, ale současně s ním i kvalitu života jejích občanů.

Graf 5.24 Má dle Vašeho názoru vedení obce (starosta, místostarosta, zastupitelé) vliv na kvalitu života ve Vaší obci?

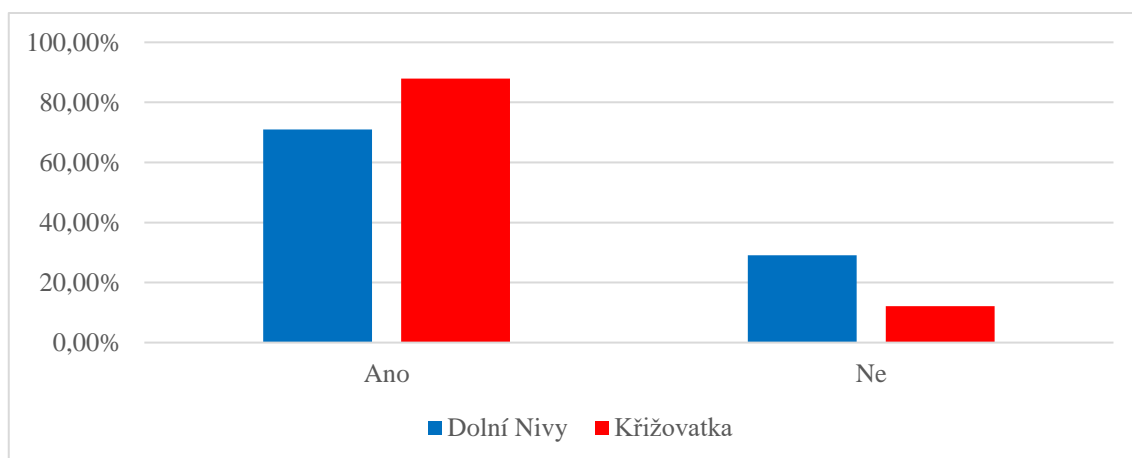

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.14 Otázka 16 – Účastníte se voleb do zastupitelstva Vaší obce?

Dle grafu 5.25 má vyšší účast respondentů v komunálních volbách (Dolní Nivy 70,93 %, Křižovatka 87,88 %) umocňuje důležitost výběru vedení obce, a v podstatě odpovídá obvykle vysoké účasti občanů v těchto volbách. To, že se většina respondentů v obou obcích účastní voleb do zastupitelstva obce, by mohlo mít na další budoucí rozvoj obcí samozřejmě pozitivní vliv.

Graf 5.25 Účastníte se voleb do zastupitelstva Vaší obce?

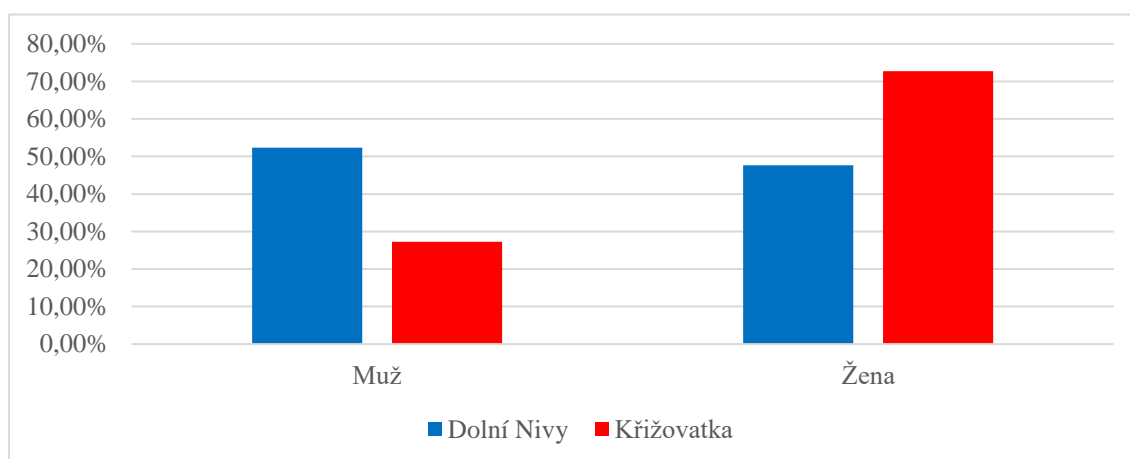

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.15 Otázka 17 – Vaše pohlaví?

V dotazníkovém šetření v Dolních Nivách odpovídalo cca stejné množství žen (47,67 %) jako mužů (52,33 %), viz graf 5.26. V Křižovatce odpovídala procentuálně mnohem více ženská populace (ženy 72,73 %, muži 27,27 %).

Graf 5.26 Vaše pohlaví?

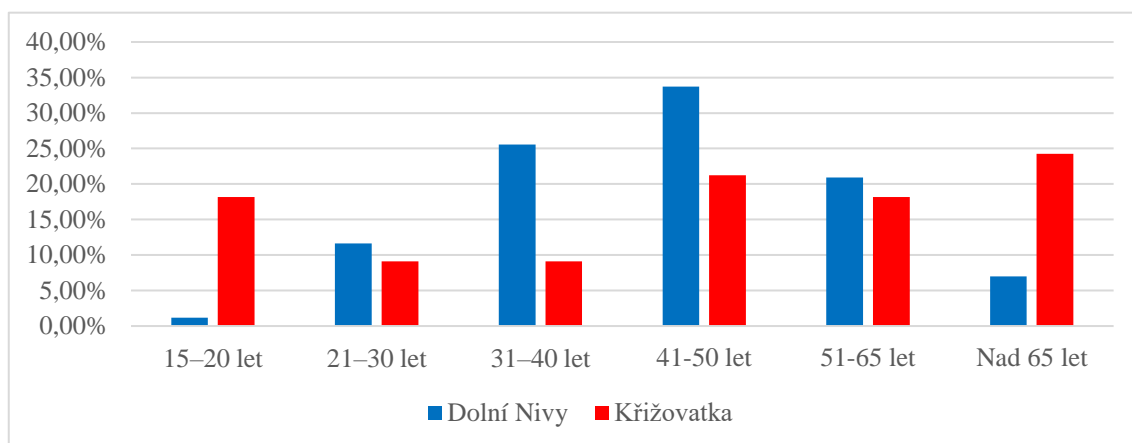

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.16 Otázka 18 – Váš věk?

Věková struktura respondentů je dle grafu 5.27 poměrně odlišná. V Dolních Nivách odpovídalo nejvíce respondentů ve středních věkových kategoriích (31–40 let: 25,58 %; 41–50: 33,72 %, 51–60: 20,93 %). I když v Křižovatce jsou také poměrně hodně zastoupeny věkové skupiny 41–50: 21,21 % a 51–60: 18,18 %, účastnil se dotazníkového šetření obdobný počet občanů ve věku 15–20 let (18,18 %), ale nejvíce ve věku nad 65 let (24,24 %). Střední generace v produktivním věku má tedy zřejmě zájem podílet se na veřejné správě, čemuž odpovídá i aktuální věková struktura obecní zastupitelů, kdy v něm převažují právě tyto věkové skupiny.

Graf 5.27 Váš věk?

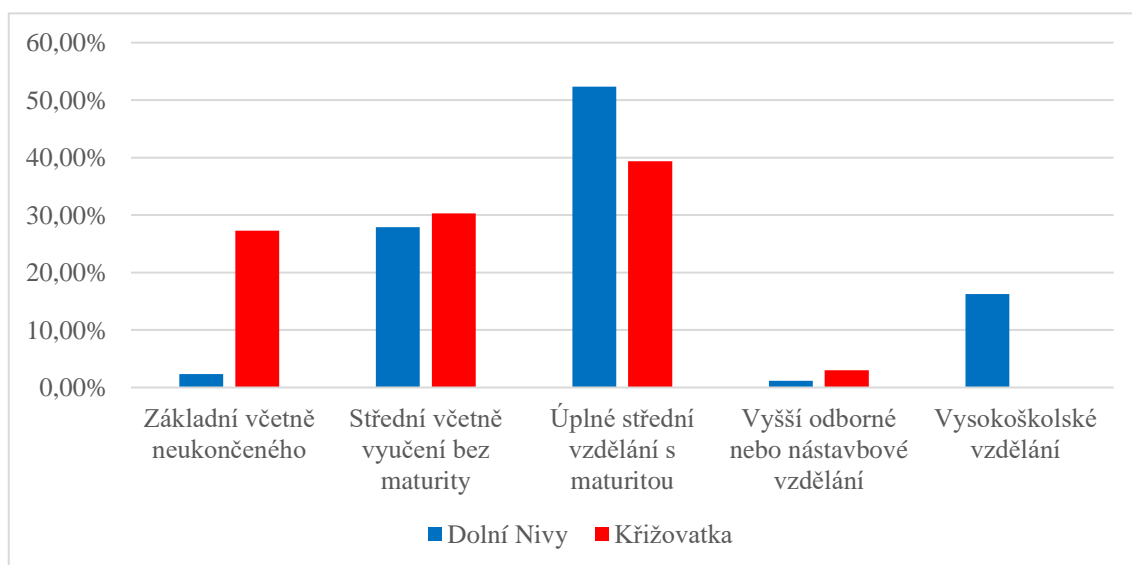

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.17 Otázka 19 – Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

Z grafu 5.28 je zcela jednoznačná spíše nízká vzdělanostní struktura respondentů, což je rovněž jedním z obvyklých znaků vesnických sídel. Nejvíce je v obou obcích zastoupeno úplné střední vzdělání s maturitou (Dolní Nivy 52,33 %, Křižovatka 39,39 %), a to ve věkové skupině 31–40 let. Střední vzdělání bez maturity, které je taktéž v obou obcích poměrně hojně zastoupeno, je znakem spíše skupiny věkově starší (51–60 let). V obou obcích se s nižším věkem zvyšuje stupeň vzdělání, jak jsme již zmínili i v teorii, což by mohlo v budoucnosti vzdělanostní strukturu venkovské populace poměrně zlepšit.

Graf 5.28 Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

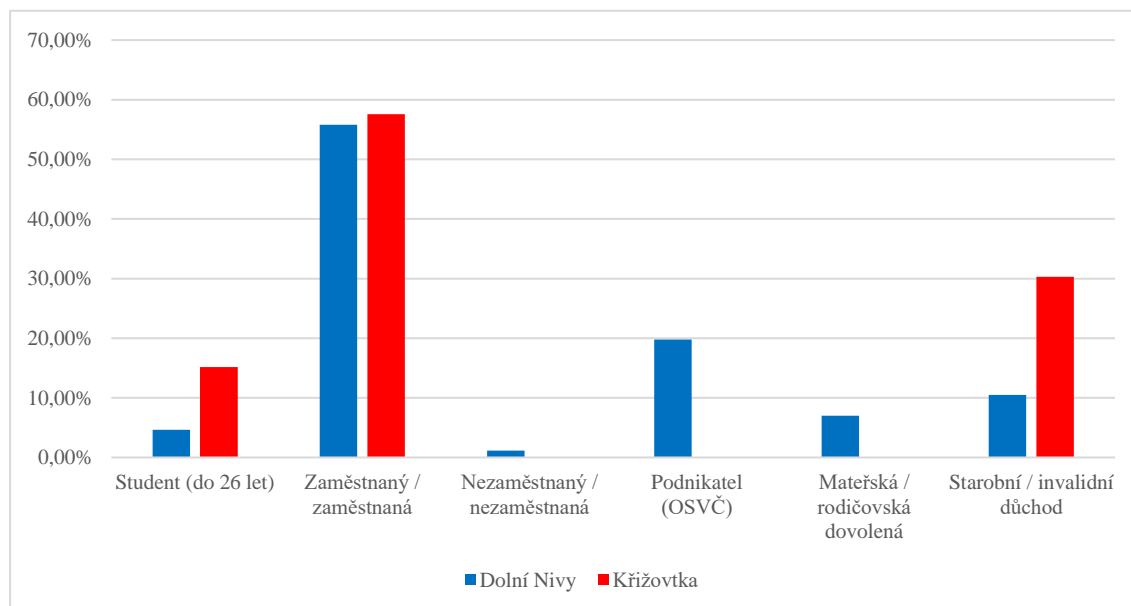

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.18 Otázka 20 – Vaše ekonomická aktivita?

Ekonomická aktivita venkovského obyvatelstva je v obou obcích téměř totožná viz graf 5.29. Významně převažuje kategorie „zaměstnaný/zaměstnaná“ (Dolní Nivy – 55,81 %; Křižovatka – 57,58 %). Vzhledem k tomu, že většina respondentů v rámci šetření vyjadřovala svou nespokojenost s pracovními příležitostmi v obcích, lze předpokládat, že za prací z obce vyjíždějí. Nízké množství respondentů v podobě podnikatelů (Dolní Nivy – 19,77 %; Křižovatka – 0 %) dokresluje stav osob s živnostenským oprávněním v obcích, kdy v obci Dolní Nivy je podstatně více těchto subjektů než v obci Křižovatka. Z těchto dat je i pochopitelný spíše laxní přístup k podmínkám pro podnikání, na které jsme se respondentů ptali již v předchozích otázkách.

Graf 5.29 Vaše ekonomická aktivita?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.19 Otázka 21 a 22 – Jaké jsou celkové čisté příjmy Vaší domácnosti?

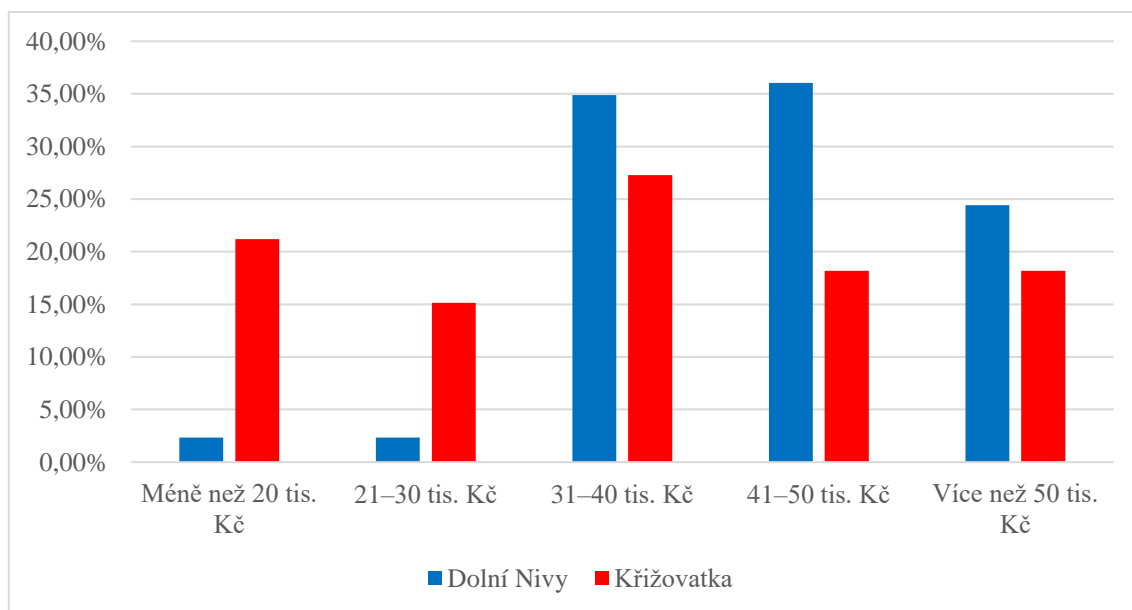
Výsledky této otázky a otevřené nepovinné otázky 22, kde mohli tázaní sdělit své finanční náklady na bydlení („Jaké jsou cca celkové měsíční výdaje Vaší domácnosti na bydlení v Kč“), musíme prezentovat s tím, že některým respondentům je zřejmě velmi nepříjemné odpovídat na otázky spojené s jejich příjmy a výdaji, a to i přesto, že jsou na počátku dotazníkové šetření informováni, že dotazník je zcela anonymní. Dva respondenti z Dolních Niv se v případě nákladů na bydlení v tomto smyslu přímo vyjádřili. Tyto

otázky byly samozřejmě pokládány z důvodu, že na kvalitu života má obecně vliv i příjem člověka.

Z grafu 5.30 vyplývá, že čisté příjmy domácností respondentů jsou vyšší v obci Dolní Nivy než v Křižovatce, což samozřejmě souvisí s věkovou i vzdělanostní strukturou dotazníkem dotčené populace. V Dolních Nivách se šetření účastnili ve větších míře občané produktivního věku (kategorie 31–40, 41–50 a 51–64 let), v Křižovatce jsou více zastoupeni i studenti a senioři nad 65 let. Současně je v Dolních Nivách více vysokoškolsky vzdělaných než v Křižovatce.

Celkové měsíční výdaje za bydlení se pak v obci Dolní Nivy pohybují nejčastěji okolo 10–15 tis. Kč. V obci Křižovatka tyto výdaje činí o něco méně, převážně do 10 tis. Kč.

Graf 5.30 Jaké jsou celkové čisté příjmy Vaší domácnosti?

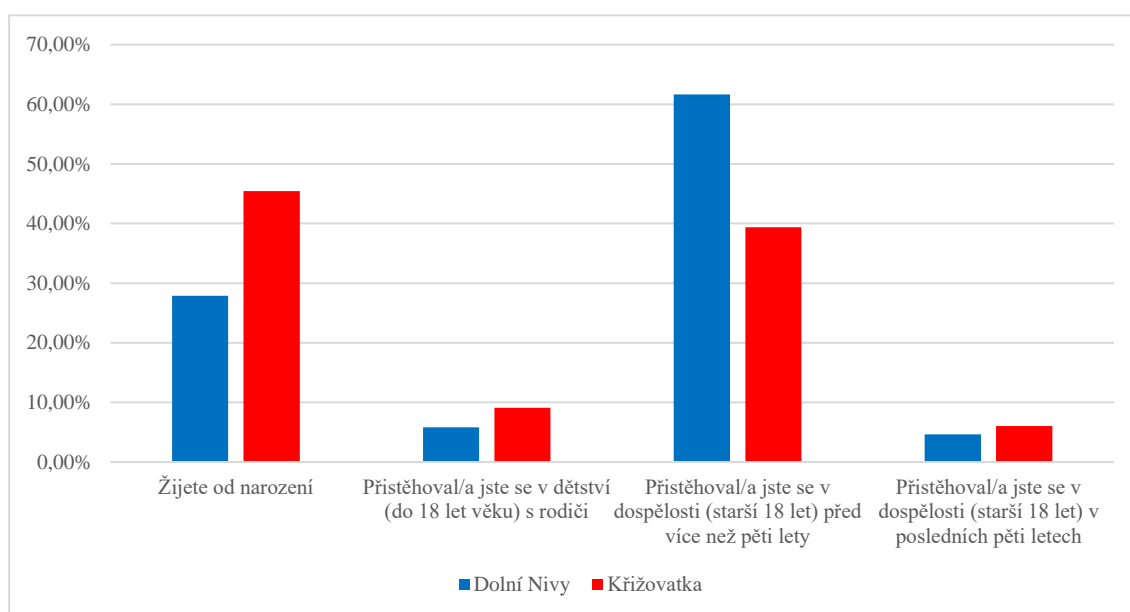
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.20 Otázka 23 – Vztah respondentů k obci

V obcích vynikají zejména dvě skupiny respondentů, a to ti, co zde žijí od narození (Dolní Nivy – 27,91 %; Křižovatka 45,45 %), a ti, co se přistěhovali v dospělosti (Dolní Nivy – 61,63 %; Křižovatka 39,39 %) před více než 5 lety. Zajímavá je věková struktura těchto respondentů. V kategorii „žijete od narození“ v obci Dolní Nivy převažují věkové skupiny 21–30 (29,16 % žijících od narození) a 41–50 let (37,50 %), v Křižovatce převažují studenti ve věku 15–20 let (40 %) a senioři nad 65 let (26,67 %). V kategorii

„přistěhoval/a jste se v dospělosti (starší 18 let) před více než 5 lety“ je naopak větší skupina obyvatel z Dolních Niv (61,63 %) před Křižovatkou (39,39 %). V Dolních Nivách se takto přistěhovalí pohybují ve věkové hranici 31–40 (22,64 % přistěhovalých), 41–50 (28,30 %) a 51–65 (18,86 %). Co se týká katastrálních území, kam se přistěhovali v Dolních Nivách je podíl cca 1/3 mezi katastry Boučí, Dolní Nivy a Horní Nivy. V Křižovatce převažují přistěhovalí do Křižovatky, což je dáno jednak velikostí místní části Křižovatka a podstatně větším počtem respondentů z toho území. V Dolních Nivách není z těchto důvodů zřejmě vyjádřen vztah k Horním Rozmyšlu (graf 5.31).

Graf 5.31 Vztah respondentů k obci

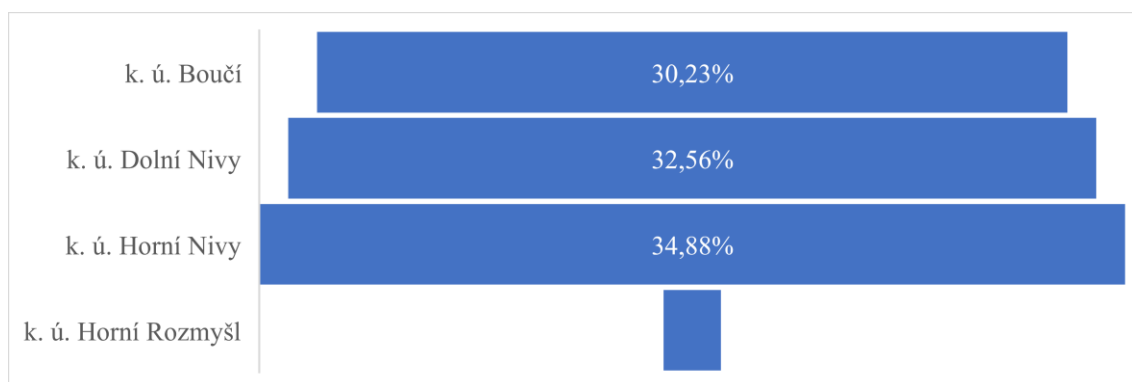

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.21 Otázka 24 – Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí

Rozložení respondentů dle katastrálních území je již zřejmé z předchozího komentáře k otázce 23. Více informací o tom, kde respondenti žijí je uvedeno v grafech 5.32–33.

Graf 5.32 Dolní Nivy: Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Graf 5.33 Křižovatka: Katastrální území obce, ve kterém respondenti žijí

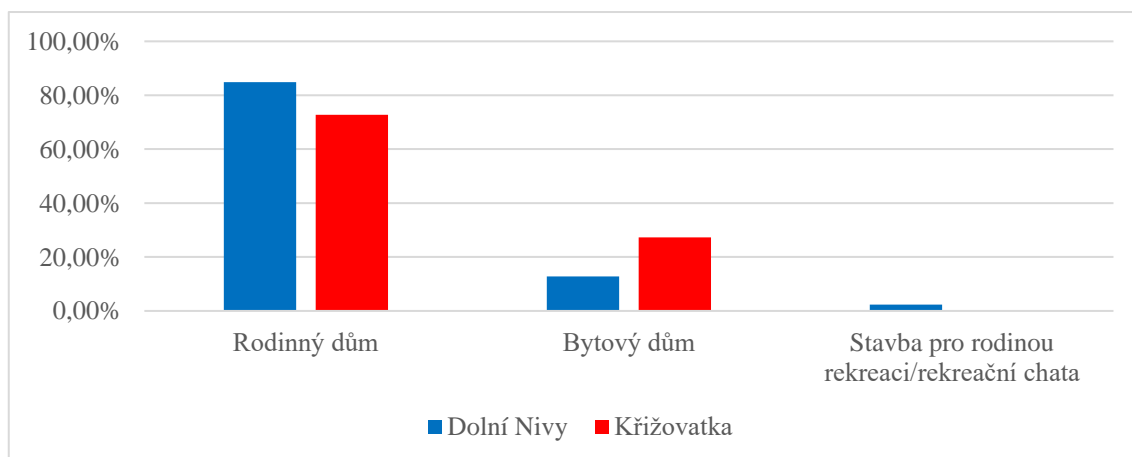

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.22 Otázka 25 – Druh objektu, ve kterém respondenti žijí

Dotazníkové šetření prokázalo, že pro vesnice je i typické bydlení v individuální zástavbě rodinnými domy, viz graf 5.34. Byť v Dolních Nivách je i čtyřpodlažní bytový dům s 27 bytovými jednotkami, převážná většina respondentů bydlí v rodinných domech.

Graf 5.34 Druh objektu, ve kterém respondenti žijí

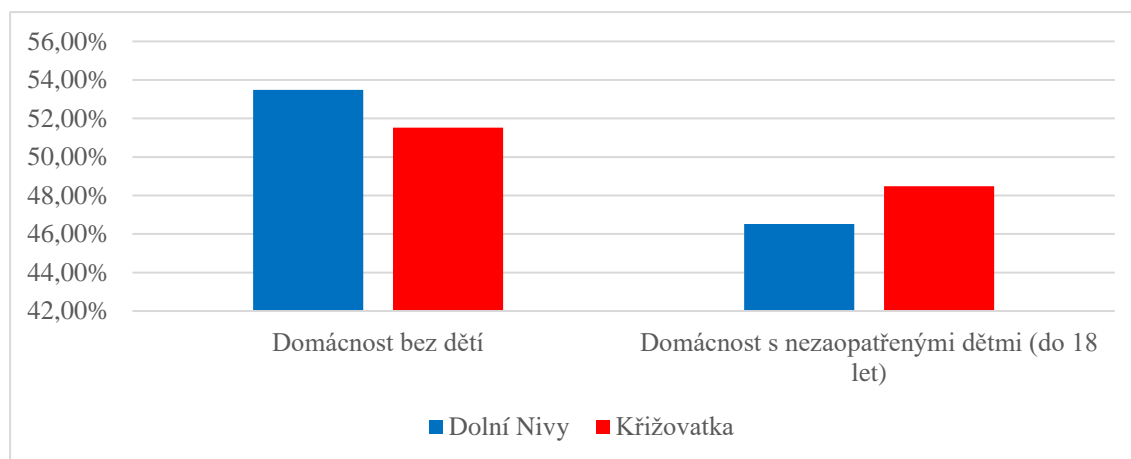

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.23 Otázka 26 a 27 – Typ domácnosti a počet členů v domácnosti

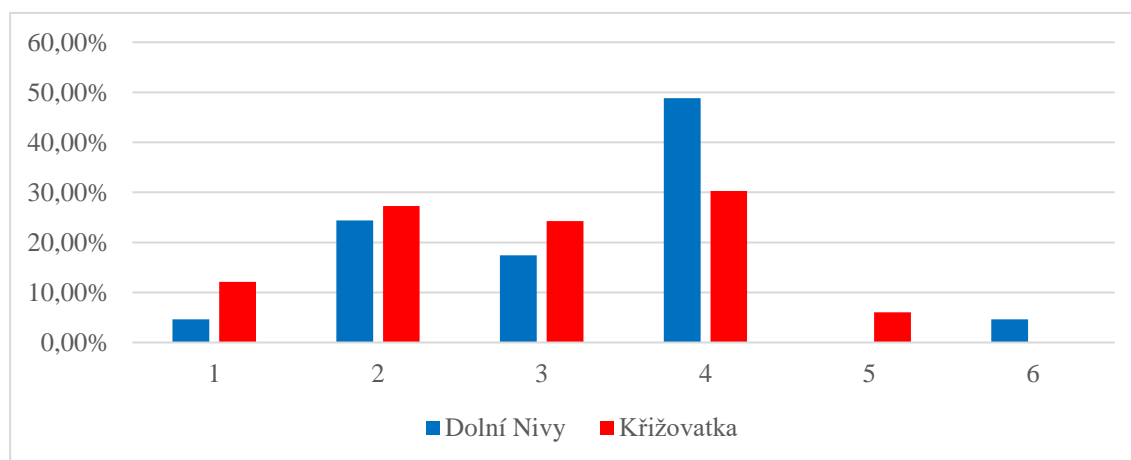
Většina respondentů byla z bezdětných (graf 5.35), ale více početných rodin (graf 5.36).

Graf 5.35 Typ domácnosti

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Graf 5.36 Počet členů v domácnosti

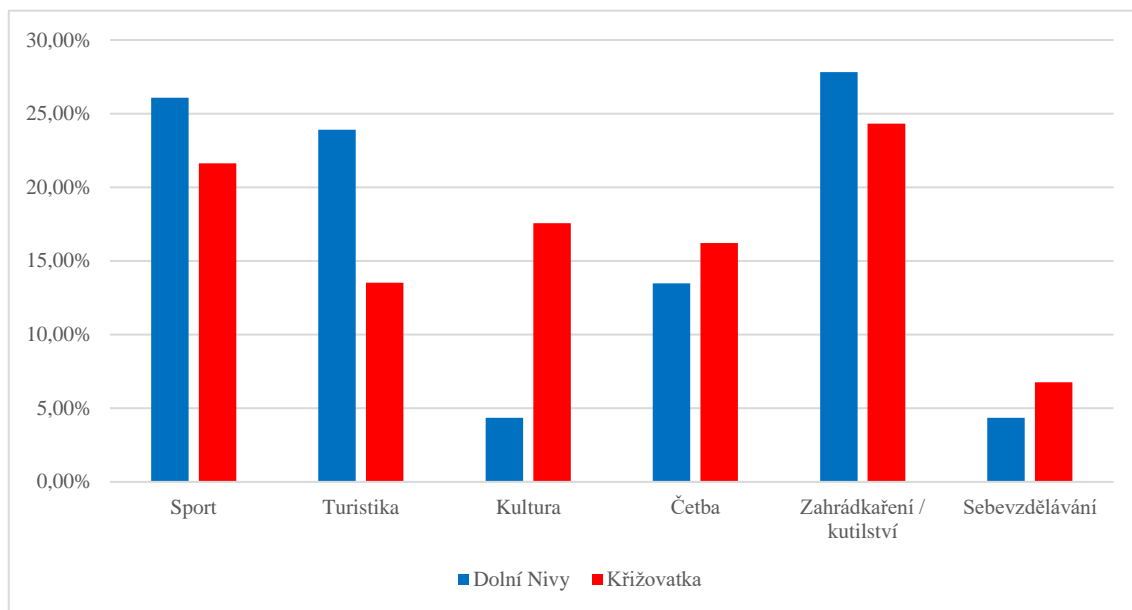

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.1.24 Otázka 28 – Jak nejčastěji trávíte volný čas?

Dalším znakem venkova je životní styl obyvatel provázaný s bezprostředně navazující krajinou a rekreací. Většina respondentů uvedla jako své záliby „zahrádkaření/kutilství“, „sport“ a „turistiku“, což souvisí se právě se vztahem venkovanů k přírodě i zemědělství. V Křižovatce je pozitivní zájem o „četbu“, stejně jako v Nivách, ale zvýšený zájem i kulturu a sebevzdělávání, což je jistě přínosem pro rozvoj jedince, a tedy pro jeho kvalitu života (graf 3.37).

Graf 5.37 Jak nejčastěji trávíte volný čas?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

5.2 Zhodnocení výsledků

5.2.1 VO1: Jaká je kvalita života obyvatel v obci Křižovatka a v obci Dolní Nivy? Jsou v obcích v tomto směru nějaké zásadní rozdíly?

I přesto, jak velmi náročné je přesně specifikovat indikátory kvality života, ze zjištěných dat lze dovést, že z mnoha důvodů se v obci Křižovatka žije lidem mnohem kvalitněji než v obci Dolní Nivy.

Obec Křižovatka má na rozdíl od obce Dolní Nivy pro 21. století obvyklé technické vybavení v podobě vodovodu a zejména kanalizace, které provozují odborně způsobilé společnosti. Občanská vybavenost obce disponuje objekty pro společný komunitní život, jakými jsou kostel (s příběhem v komentáři v příloze D, který by rozhodně měla obec využít), společenský sál s restaurací, tělocvična, sportovní hřiště a hasičská zbrojnice v místní části Křižovatka, ale i společenským objektem a hřištěm ve velmi malé místní části Nová Ves. V obci Křižovatka je poskytována základní služba v podobě obchodu se smíšeným zbožím.

Obec Křižovatka navíc oproti obci Dolní Nivy žije komunitním životem díky mnoha místním sdružením a spolkům, z nichž velký význam mají dobrovolní hasiči a fotbalisti, jejichž zázemí je současně společenským centrem obce.

5.2.2 VO2: Co je případně důvodem těchto disparit a jakým způsobem je lze vyrovnat?

Důvodů disparit v kvalitě života v těchto obcích bude zřejmě více. K hlavním jistě patří, že obec Dolní Nivy na rozdíl od obce Křižovatka dlouhodobě nevyužívá dostupné finanční prostředky ani z vlastních zdrojů ani z dotací a do svého rozvoje nijak významně neinvestuje, což je zcela jistě i vodítko, jak tyto rozdíly vyrovnat. S investicemi souvisí i chybějící objekt pro komunitní setkávání a akce, díky čemuž v obci značně upadl i společenský život. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že v Dolních Nivách lidem chybí zejména kulturní dům a obchod. Občané se nemají, kde setkávat, čímž se společenská krize jistě ještě prohlubuje. V Křižovatce toto základní vybavení mají, a proto již mohou uvažovat o vyšších standardech, který jsou např. lékař, lékárna či bankomat. Obec Dolní Nivy vykazuje nízkou aktivitu ve strategickém plánování svého rozvoje, do kterého by měla jako významný prvek společenského života a potencionální objekt cestovního ruchu zahrnout revitalizaci přírodního koupaliště v Horních Nivách.

5.2.3 VO3: Mají místní aktéři rozvoje v podobě vedení obce vliv na kvalita života obyvatel v obci?

Dle dostupných teorií jsou místní aktéři hnacím motorem ve veřejné správě i rozvoji obcí. K tomuto se přiklání i respondenti, kteří z většiny uvedli, že na rozvoj obce má vliv i vedení obce v podobě samosprávy. Tito aktéři však musí využít všech dostupných prostředků počínaje strategickým plánováním a konče čerpáním evropských i národních dotací.

6 ZÁVĚR

Cílem práce bylo porovnat QOL ve dvou obcích, zjistit, zda jsou mezi nimi rozdíly a navrhnout případná řešení pro jejich vyrovnání. QOL na vesnici je stejně jako jinde ovlivňována mnoha aspekty. Mezi významné indikátory ovšem patří místo a společnost, ve které jedinec žije. Rozvoj vesnice a společenského života v ní se odvíjí zejména od aktérů jí nejbližších, od lidí, kteří v ní žijí a pracují, kteří jí vedou, kteří ví, jak využít dostupných možností a prostředků ke zlepšení QOL jejich obyvatel. V rozvinutějších obcích s dostupnou infrastrukturou a službami, což ukázala jak teoretická část, tak praktické výsledky, se lidem žije mnohem kvalitněji než na zaostalém občanskou, dopravní a technickou infrastrukturou nevybaveném venkově. Důležitý ve v obci i bohatý komunitní život, a tedy i místa, kde se občané mohou za tímto účelem scházet.

Původní venkovská populace stárne a vymírá, a proto je bohužel nebo bohudík potřeba využít i potencialu populace vracející se z měst do vesnic, byť je oproti místní populaci mnohem náročnější a chce stejné standardy, kterým se jim dostávalo právě ve městech (Pělucha, 2012). Toto může zaostalý venkov ovšem využít ve svůj prospěch.

Dovolujeme si zde použít krásné myšlenky Hečkové (2021, s. 11): „Starousedlický a novousedlický meltingpot se taví a spájí v jeden celek. Standardy vesnic se rovněž posunují. Po roce 1989 bylo potřeba postavit český venkov na nohy. Starostové si lámali hlavu s opravou silnic, řešili dlouhodobé majetkové spory. Chyběly školy, školky. Zaváděla se kanalizace. Základní infrastruktura začíná vypadat saturovaná. Je čas na druhou metu. Architekturu jako nástroj posílení imunity“.

Bohužel některé z obcí se od roku 1989 dodnes z daleka neposunuly ani přes první metu, což je zcela zřejmé i z výsledků našeho průzkumu. Z chátrajících objektů na fotodokumentaci v příloze C je viditelné, že se místy v obci Dolní Nivy zastavil nebo dokonce zpět vrátil čas. Pokud v Křižovatce zůstane ke spokojenosti jejích občanů zachován alespoň stávající stav občanské vybavenosti a společenského života, bude Dolním Nivám trvat poměrně dlouho, než se těmito standardům vyrovnají. Za pomoci strategického plánování rozvoje obce a při využití všech dostupných možností a prostředků se dá jistě současná kvalita života občanů Dolních Niv alespoň zlepšit, respektive minimálně posunout směrem do 21. století. Pravdou je, že populačně menší obec, s menším zastupitelstvem a s menšími náklady na vedení obce, může být veřejně spravována mnohem lépe než obec s opačnými podmínkami.

7 SEZNAM LITERATURY

- APA. (2019). *Publication Manual of the American Psychological Association* (7. vyd.). American Psychological Association.
- Binek, J., Svobodová, H., Holeček, J., Galvasová, I., & Chabičovská, K. (2009). *Synergie ve venkovském prostoru*. GaREP.
- CzechTourism. (2022). *Kostel sv. Kateřiny v obci Křižovatka*. kudyznudy.cz.
<https://www.kudyznudy.cz/aktivity/kostel-sv-kateriny-v-obci-krizovatka>
- ČR. (2000). *Zákon č. 128/2000, o obcích (obecní zřízení)*. Zákony pro lidi.
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128?text=>
- ČR. (2001). *Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu*. Zákony pro lidi.
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p6a>
- ČR. (2004). *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. Zákony pro lidi. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>
- ČR. (2006). *Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*. Zákony pro lidi. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>
- ČSÚ. (2021). *Velikostní skupiny obcí*. ČSÚ. <https://www.czso.cz/csu/czso/velikostni-skupiny-obci>
- ČSÚ. (2022). *Veřejná databáze*. ČSÚ. <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>
- ČÚZK. (2022). *Nahlížení do katastru nemovitostí*. Copyring. <https://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>
- Eurofound. (2017). *European Quality of Life Survey 2016: Kvalita života, kvalita veřejných služeb a kvalita společnosti*. Úřad pro publikace Evropské unie.
https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1733en.pdf
- Finanční správa. (2022). *Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022*.
https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpoctoveho_urceni_dani_2022.pdf
- Hečková, M. (2021). *Možnosti vesnice*. Meziměsto.
- Heřmanová, E. (2013). *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Sociologické nakladatelství (SLON).
- Hrdlička spol. s r. o. (2022). *UtilityReport MAWIS*.
https://mawis.eu/utilityreport/?gclid=EAIaIQobChMIyOjP_qTV9gIVi7rVCh0qRwIMEAAYASAAEgJ6VfD_BwE

- Ježek, J., Kopp, J., & Mičudová, K. (2020). *Požadavky na novou politiku rozvoje venkova*. Západočeská univerzita v Plzni. <https://drive.google.com/file/d/1uahJ0-01VJGOQHZC7kGFN3Xqor27T2Uc/view>
- Klufová, R. (2015). *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Wolters Kluwer.
- Kotěšovec, V. (2011). *Pohledy do historie měst a obcí Kraslicka*. Ostrov.
- Kožíšková, J. (2019). *Analýza rozvoje obce Dolní Nivy* [Bakalářská práce]. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta.
- Macháček, J., Říhová, G., Kolařík, P., Jílek, P., Pova, P., Silovská, H., & Tomešová, J. (2012). *Venkov v rámci inovativních přístupů*. Alfa Nakladatelství.
- Majerová, V., Blažek, P., Čmerek, J., Hašová, B., Herová, I., Chmelová, L., Kadeřábková, B., Kocmánková, L., Kubálek, M., Maříková, P., Pavlíková, G., Perlín, R., Trnková, V., Tuček, M., & Varvažovská, P. (2003). *Český venkov 2003*. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta.
- Majerová, V., Herová, I., Hrabánková, M., Ježdíková, L., Kocmánková, L., Maříková, P., Pavlíková, G., Vajdová, Z., & Varvažovská, P. (2009). *Český venkov 2008*. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta.
- Majerová, V., Herová, I., Maříková, P., Pavlíková, G., Tuček, M., Vajdová, Z., & Varvažovská, P. (2007). *Český venkov 2006*. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta.
- Maříková, H., Petrusek, M., & Vodáková, A. (1996). *Velký sociologický slovník*. Karolinum.
- Maříková, P. (2006). *Kde je venkov? (Vymezení hranic venkova v podmínkách ČR)*. 420–432.
- Maussen, J., Mouralová, B., Malý, J., Janoš, J., Hojsík, M., Kučera, Z., Vohlídalová, M., Jupa, I., Frič, P., Tožička, T., Kotecký, V., Valášek, J., & Blatný, M. (2018). *Shrnutí závěrečných zpráv expertních skupin pro identifikaci relevantních indikátorů kvality života v ČR*. www.cr2030.cz
- Mederly, P., Topercer, J., & Nováček, P. (2004). *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje*. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd CESES.
- Ministerstvo financí ČR. (2021a). *Obec Dolní Nivy (Sokolov)*. Mon1tor. <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00259306/prehled?rad=t&obdobi=2112>
- Ministerstvo financí ČR. (2021b). *Obec Křižovatka (Cheb)*. Mon1tor. <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00254011/prehled?rad=t&obdobi=2112>

- MMR ČR. (2019a). *Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021–2022*.
https://www.mmr.cz/getmedia/e41863fd-e332-4804-9f4b-c8c676f245d4/AP_SRR_21-22.pdf
- MMR ČR. (2019b). *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+*. <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>
- MMR ČR, Spolek pro obnovu venkova ČR, SMO ČR, & MZe ČR. (2017). *Vesnice roku v Programu obnovy venkova*. <https://www.vesniceroku.cz/>
- MMR Odbor regionální politiky. (2019). *Koncepce rozvoje venkova*.
https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf
- MV ČR. (2022). *Spolkový rejstřík*. https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24&nazev=Krizovatka&ico=&forma=spolek&polozek=500&typHledani=CONTAINS&jenPlatne=VSECHNY&utm_source=spolkovyrejstrik.cz&referral=spolkovyrejstrik.cz
- MZe ČR. (2021). *Program rozvoje venkova na období 2014—2020—9. Aktualizované znění*.
https://eagri.cz/public/web/file/680981/Program_rozvoje_venkova___schvalene_zneni.pdf
- MŽP ČR, MMR ČR, ČSÚ, & CENIA. (2021). *Zpráva o kvalitě života a její udržitelnosti*.
https://www.cr2030.cz/zavazky/wp-content/uploads/sites/4/2021/01/IIIId_materi%C3%A11_Zpr%C3%A1va-o-kvalit%C4%9B-%C5%BEivota-a-udr%C5%BEitelnosti_%C4%8D%C3%A1st_1.pdf?fbclid=IwAR2Hqz7hPYfZq2nkIfMRU9SnSTR4TR-A4Y4-rP9hNVvFVllfDhMtVNJhh5c
- ObcePro. (b.r.). *Program rozvoje obcí*. <https://www.obcepro.cz/>
- Obec Dolní Nivy. (2022). *Oficiální web obce*. <http://www.dolninivy.cz/>
- Obec Křížovatka. (2022). *Oficiální web obce*. <https://www.obeckrizovatka.cz/>
- Pělucha, M. (2012). *Venkov na prahu 21. století*. Alfa Nakladatelství.
- Perlín, R. (2009). *Vymezení venkovských obcí v Česku*. Deník veřejné správy, Praha.
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>
- Poslanecká sněmovna Parlament České republiky. (2005). *Registr komunálních symbolů*. Poslanecká sněmovna Parlament České republiky. <https://rekos.psp.cz/vyhledani->

symbolu?typ=0&obec=Doln%C3%AD+Nivy&poverena_obec=&popis=&kraj=51&okres=0&od
=&do=&hledat=

Poslanecká sněmovna Parlament České republiky. (2007). *Registr komunálních symbolů*. Poslanecká
sněmovna Parlament České republiky. [https://rekos.psp.cz/vyhledani-
symbolu?typ=0&obec=K%C5%99i%C5%BEovatka&poverena_obec=&popis=&kraj=51&okres
=0&od=&do=&hledat=](https://rekos.psp.cz/vyhledani-symbolu?typ=0&obec=K%C5%99i%C5%BEovatka&poverena_obec=&popis=&kraj=51&okres=0&od=&do=&hledat=)

scs.abz.cz. (2022). *Aktér*. Slovník cizích slov. <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/akter>

Seznam.cz. (2022). *Mapy*. <https://mapy.cz/zakladni?x=12.5483614&y=50.1543300&z=11>

Vlasáková, E., & Vlasák, V. (2004). *Místní národní výbor Dolní Nivy 1945—1977*.

8 PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A – HODNOCENÍ KVALITY VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH SLUŽEB V ČLENSKÝCH ZEMÍCH EU	89
PŘÍLOHA B – OBČANSKÁ VYBAVENOST A TECH. INFRASTRUKTURA...	90
PŘÍLOHA C – DOLNÍ NIVY V OBRAZECH.....	91
C1 – Vlajka a znak obce Dolní Nivy	91
C2 – Objekt bývalé mateřské a základní školy	91
C3 – Objekty bývalé tělocvičny.....	92
C4 – Objekt bývalé prodejny smíšeného zboží	92
C5 – Objekt bývalé restaurace se společenským sálem.....	93
C6 – Budova obecního úřadu.....	94
C7 – Pseudorománská kaplička	94
C8 – Kapličky	95
C9 – Víceúčelové sportovní hřiště.....	95
C10 – Dětské hřiště.....	96
C11 – Areál přírodního koupaliště.....	96
C12 – Vodní plocha	98
C13 – Obecní rybník.....	98
C14 – Sportovní hřiště	99
C15 – Autobusové zastávky	99
C16 – Bytový dům.....	100
PŘÍLOHA D – KŘÍŽOVATKA V OBRAZECH	101
D1 – Vlajka a znak obce Křižovatka	101
D2 – Budova obecního úřadu	101
D3 – Bytový dům.....	103
D4 – Areál hasičské zbrojnice	103
D5 – Objekt obecní tělocvičny	105

D6 – Revitalizované obecní rybníky	106
D7 – Klasická vesnická studna a fontána	107
D8 – Kostel.....	107
D9 – Klubovna	108
D10 – Dětské hřiště	109
D11 – Fotbalový stadion	110
D12 – Hřbitov.....	110
PŘÍLOHA E – DOTAZNÍK: ZHODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTA VE VAŠÍ OBCI	111

Příloha A – Hodnocení kvality vybraných veřejných služeb v členských zemích EU

	Health services	Education system	Public transport	Childcare services	Long-term care services	Social housing	State pension system	Average rating
Luxembourg	7.9 2	7.1 8	7.8 1	7.7 3	7.7 1	6.9 4	7.9 1	7.7
Finland	7.6 4	8.3 1	6.9 9	7.9 2	6.7 7	6.9 3	7.0 2	7.3
Austria	8.0 1	7.4 4	7.6 2	7.7 4	7.5 3	7.1 1	6.1 4	7.3
Malta	7.8 3	7.8 2	6.0 22	8.0 1	7.7 2	7.0 2	5.8 7	7.1
Denmark	7.4 7	7.7 3	6.8 13	7.5 6	6.4 10	6.9 5	6.0 5	7.0
Netherlands	7.3 10	7.3 7	7.2 4	7.3 7	6.4 11	6.3 7	6.5 3	7.0
Belgium	7.6 5	7.3 5	6.5 16	6.8 14	6.9 4	6.2 8	5.7 8	6.7
Sweden	7.3 9	7.0 10	7.0 8	7.7 5	6.1 13	6.0 9	5.5 10	6.7
Germany	7.3 8	7.0 11	7.2 3	7.3 8	6.9 5	6.0 10	5.3 12	6.7
France	7.4 6	6.7 15	6.8 11	6.5 17	6.9 6	6.4 6	5.6 9	6.7
Spain	7.2 11	6.6 17	6.9 10	6.6 16	6.4 9	5.7 12	5.3 13	6.5
United Kingdom	6.9 12	6.9 12	6.7 15	6.3 21	5.7 20	5.4 14	5.5 11	6.4
EU	6.7	6.7	6.6	6.7	6.2	5.6	5.0	6.3
Estonia	6.1 16	7.0 9	7.1 5	7.2 10	5.8 18	5.9 11	4.4 19	6.2
Czech Republic	6.8 13	6.8 13	6.7 14	7.0 11	6.1 14	5.3 16	4.6 16	6.2
Ireland	5.9 19	7.3 6	5.8 26	6.1 25	5.9 16	5.0 20	5.9 6	6.1
Slovenia	6.0 18	6.6 16	6.4 18	7.2 9	6.6 8	5.4 13	3.8 23	6.0
Lithuania	6.3 15	6.5 18	7.0 7	6.9 13	6.0 15	4.9 24	3.8 24	6.0
Hungary	5.7 22	6.3 20	6.8 12	7.1 11	6.3 12	5.2 18	4.5 18	6.0
Romania	5.9 20	6.2 22	6.5 17	5.9 27	5.5 22	5.0 22	4.7 15	5.8
Portugal	6.3 14	6.5 19	5.8 25	6.2 22	5.0 26	5.3 15	4.2 22	5.7
Poland	5.4 25	6.7 14	6.3 19	6.7 15	5.7 19	4.6 25	4.4 21	5.7
Croatia	6.0 17	6.1 23	5.9 24	6.2 24	5.8 17	5.0 21	4.5 17	5.7
Cyprus	5.1 26	5.9 25	5.7 27	6.4 18	5.3 25	4.4 26	4.9 14	5.5
Latvia	4.8 27	5.9 26	7.1 6	6.4 20	5.6 21	5.2 17	3.6 25	5.5
Italy	5.8 21	6.2 21	5.6 28	6.0 26	5.5 23	4.9 23	4.4 20	5.5
Slovakia	5.6 24	6.0 24	6.3 20	6.4 19	5.4 24	5.2 19	3.6 26	5.5
Bulgaria	5.7 23	5.8 27	6.0 21	6.2 23	4.4 28	3.9 28	3.3 27	5.2
Greece	4.6 28	5.7 28	6.0 23	5.5 28	4.4 27	4.0 27	2.6 28	4.7

Zdroj: Eurofound, 2017

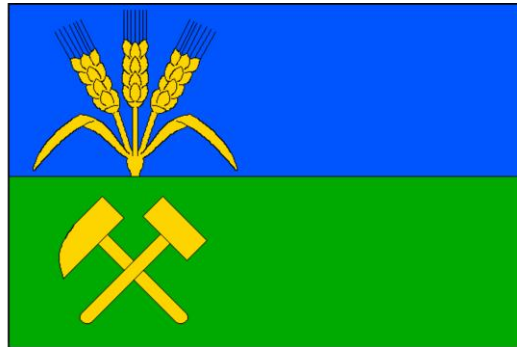
Příloha B – Občanská vybavenost a technická infrastruktura

obec	Dolní Nivy				Křižovatka	
	Boutě	Dolní Nivy	Horní Nivy	Horní Rozmysl	Křižovatka	Nová Ves
katastrální území občanská vybavenost	ANO/VODARNA SOKOLOVSKO, s.r.o.	ANO/obec	ANO/obec	ANO/obec	ANO/CHEVAK Cheb, a.s.	ANO/CHEVAK Cheb, a.s.
vodovod	NE	NE	NE	NE	ANO/CHEVAK Cheb, a.s.	ANO/CHEVAK Cheb, a.s.
kanalizace	NE	NE	NE	NE	ANO/GasNet, s.r.o.	ANO/GasNet, s.r.o.
NTL/STL plynovod	NE	ANO/GasNet, s.r.o.	ANO/GasNet, s.r.o.	NE	ANO/CEZ Distribuce, a.s.	ANO/CEZ Distribuce, a.s.
elektro NN	ANO/CEZ Distribuce, a.s.	ANO/CEZ Distribuce, a.s.	ANO/CEZ Distribuce, a.s.	ANO/CEZ Distribuce, a.s.	ANO/obec	ANO/obec
veřejné osvětlení	ANO/obec	ANO/obec	ANO/obec	ANO/obec	ANO/obec	ANO/obec
sdělovací vedení (telefon)	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.
sdělovací vedení (internet)	ANO/CETIN a.s.; Sauron CZ, s.r.o.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.	ANO/CETIN a.s.
údržba obce vlastní	ANO/1 úvazek					
knihovna	NE	ANO	NE	NE	ANO	NE
restaurace	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
společenský sál	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
obchod	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
materská škola	NE	NE	NE	NE	NE	NE
základní škola	NE	NE	NE	NE	NE	NE
kostel/kaplička	ANO/kaplička	ANO/kaplička	ANO/kaplička	NE	ANO/kostel	NE
tělocvična	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
sportovní hřiště	NE	ANO	ANO	NE	ANO	NE
dětské hřiště	NE	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
lékař	NE	NE	NE	NE	NE	NE
sociální služby	NE	NE	NE	NE	NE	NE
MFD	NE	NE	NE	NE	NE	NE
autobusová doprava /linkové spoje	ANO/v místě	ANO/v místě	ANO/v místě	ANO/v místě	ANO/v místě	ANO/v místě
vlakové spojení	NE	NE	NE	NE	NE	NE/

Zdroj: Hrdlička spol. s. r. o., 2022; Obec Dolní Nivy, 2022; Obec Křižovatka, 2022; vlastní šetření

Příloha C – Dolní Nivy v obrazech

C1 – Vlajka a znak obce Dolní Nivy

Zdroj: Poslanecká sněmovna Parlament České republiky, 2005

C2 – Objekt bývalé mateřské a základní školy

Objekt bývalé mateřské a základní školy č. p. 16 na st. p. č. 127, k. ú. Dolní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy – svůj původní účel již neplní.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Komentář

I přesto, že bylo již v 13.12.2017 v Sokolovském deníku prezentováno, že „Nivy opraví chátrající budovu bývalé školy za zhruba 15 milionů korun“ (Sokolovský deník, 2017), budova se skutečně vyčíslenými rozpočtovými náklady rekonstrukce v roce 2018 (Obec

Dolní Nivy, 2018) ve výši cca 21 mil. Kč včetně DPH dosud chátrá dál. Zastupitelé přípravu tohoto projektu nakonec usnesením č. 1/21/21 ze dne 08.07.2021 ukončili a zadali zpracování nové studie Multifunkčního domu, jejíž výsledek s předpokládanou cenou stavebních nákladů za cca 140 mil. Kč je již k dispozici (Obec Dolní Nivy, 2022).

C3 – Objekty bývalé tělocvičny

Objekty bývalé tělocvičny č. p. 118 na st. p. č. 113/1 a rodinného domu č. p. 127 na st. p. č. 113/3, k. ú. Dolní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy – svůj původní účel již neplní.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Komentář

Demolice objektu a návrh zastavění plochy je součástí nové studie Multifunkčního domu (Obec Dolní Nivy, 2022).

C4 – Objekt bývalé prodejny smíšeného zboží

Objekty bývalé prodejny smíšeného zboží č. p. 117 na st. p. č. 14/1, k. ú. Dolní Nivy, již není v majetku obce Dolní Nivy, ale v majetku soukromého vlastníka – svůj původní účel již neplní.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Komentář

V obci Dolní Nivy je příležitostně provozován obchod se smíšený zbožím v budově obecního úřadu. Bohužel se zatím tuto službu pro občany nedaří v obci trvale udržet ani prostřednictvím jiného provozovatele. Aktuálně se obec na základě usnesení zastupitelstva obce č. 4/26/22 a 5/26/22 ze dne 10.03.2022 pokouší o znovuoobnovení provozu obchodu (Obec Dolní Nivy, 2022).

C5 – Objekt bývalé restaurace se společenským sálem

Objekt bývalé restaurace se společenským sálem č. p. 60 na st. p. č. 18/1 a parkovištěm na p. p. č. 1136/1, k. ú. Dolní Nivy, již není v majetku obce Dolní Nivy, ale v majetku soukromého vlastníka – původnímu účelu již neslouží.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C6 – Budova obecního úřadu

Budova obecního úřadu č. p. 75 na st. p. č. 51, k. ú. Dolní Nivy, v majetku obce – v přízemí vlevo kanceláře obecního úřadu, vpravo prostor pro obchod, v podkroví knihovna a zasedací místnost, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C7 – Pseudorománská kaplička

Pseudorománská kaplička na st. p. č. 101, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C8 – Kapličky

Kapličky na p. p. č. 61/6, k. ú. Dolní Nivy, a na st. p. č. 63/2, k. ú. Boučí, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C9 – Víceúčelové sportovní hřiště

Víceúčelové sportovní hřiště na p. č. 31/1, k. ú. Dolní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C10 – Dětské hřiště

Dětské hřiště na p. č. 877/5, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C11 – Areál přírodního koupaliště

Areál přírodního koupaliště na p. č. 114/1, 114/6, 114/7 a 114/8, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C12 – Vodní plocha

Vodní plocha na p. č. 106/5, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C13 – Obecní rybník

Obecní rybník na p. č. 1144, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C14 – Sportovní hřiště

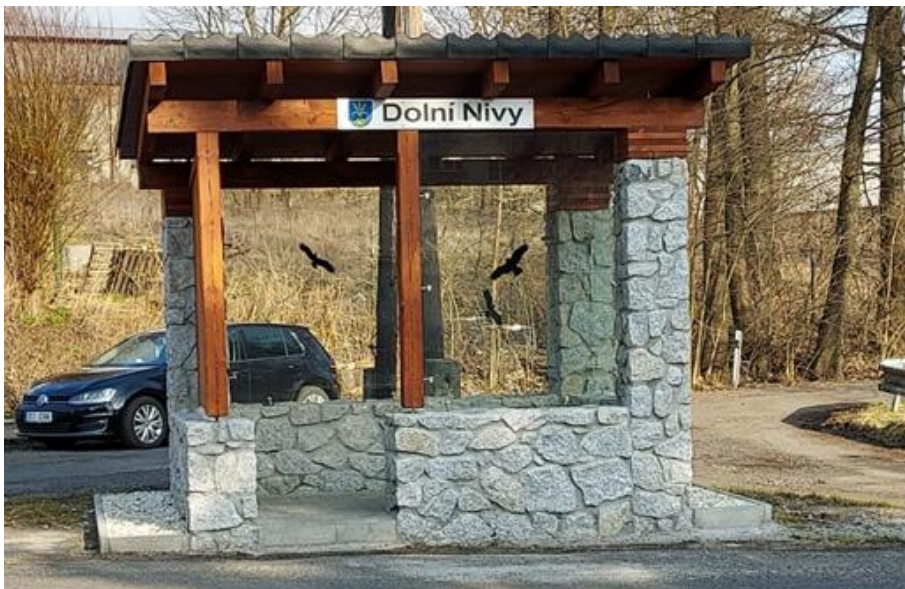
Sportovní hřiště na p. č. 879/1, k. ú. Horní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C15 – Autobusové zastávky

Autobusové zastávky na p. č. 924/1 a 985/2, k. ú. Dolní Nivy, v majetku obce Dolní Nivy.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

C16 – Bytový dům

Bytový dům (27 bytů) na st. p. č. 109/3, k. ú. Dolní Nivy, již není v majetku obce Dolní Nivy, ale v soukromém vlastnictví vlastníků bytových jednotek.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Příloha D – Křižovatka v obrazech

D1 – Vlajka a znak obce Křižovatka

Zdroj: Poslanecká sněmovna Parlament České republiky, 2007

D2 – Budova obecního úřadu

Budova obecního úřadu č. p. 103 na st. p. č. 127, k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Komentář

V pravé části objektu je restaurace se společenským sálem, vlevo obchod se smíšeným zbožím, v podkroví jsou prostory obecního úřadu, knihovna a tři nájemní byty velikosti 2 + KK.

D3 – Bytový dům

Bytový dům č. p. 26 s dvěma nájemními byty vel. 3+KK, nyní ve zpracování projektové dokumentace na vestavbu dalších pěti bytů velikost 2+KK a parkovacími místy na st. p. č. 20, k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D4 – Areál hasičské zbrojnice

Areál hasičské zbrojnice č. p. 117 na st. p. č. 64, p. č. 1015/1 a 1015/2, k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

Komentář

Centrální stavbou ve sportovně–technickém areálu obce je Hasičská zbrojnice sloužící SH ČMS – Sboru dobrovolných hasičů Křižovatka. Stavební objekt je na jedné straně propojen s areálem pro údržbu obce a na druhé straně se sportovním a dětským hřištěm.

D5 – Objekt obecní tělocvičny

Objekt obecní tělocvičny č. p. 122 na st. p. č. 78/1 a parkoviště na p. č. 931/6, k. ú. Křižovatka, se sousedícím bytovým domem s dvěma nájemními byty velikosti 3 + KK v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D6 – Revitalizované obecní rybníky

Revitalizované obecní rybníky na p. č. 113/1 a 931/11, k. ú. Křižovatka, a na p. č. 20, 789/4, k. ú. Nová Ves u Křižovatky v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D7 – Klasická vesnická studna a fontána

Klasická vesnická studna a tzv. Krakonošova fontána na p. č. 73/1, 931/17 k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D8 – Kostel

Kostel sv. Kateřiny na st. p. č. 29, k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: CzechTourism, 2022; ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D9 – Klubovna

Objekt na st. p. č. 53, k. ú. Nová Ves u Křižovatky, sloužící jako klubovna pro společná setkávání v nepříznivém počasí, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: ČÚZK, 2022; vlastní fotodokumentace

D10 – Dětské hřiště

Dětské hřiště a altán pro společenské akce v obecním parku na p. č. 21, altán a minerální pramen u soustavy obecních rybníků na p. č. 139/1, k. ú. Nová ves u Křižovatky, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: vlastní fotodokumentace

D11 – Fotbalový stadion

Fotbalový stadion s umělým zavlažováním a fotbalovými kabinami na p. č. 47/1 a st. p. č. 154, k. ú. Křižovatka, v majetku obce.

Zdroj: vlastní fotodokumentace

D12 – Hřbitov

Hřbitov na p. č. 497 a 503/1, k. ú. Křižovatka, v majetku obce Křižovatka.

Zdroj: vlastní fotodokumentace

Příloha E – Dotazník: Zhodnocení kvality života ve Vaší obci

Zhodnocení kvality života ve Vaší obci

Vážení obyvatelé obcí Dolní Nivy a Křižovatka,

jmenuji se Jana Kožíšková a jsem studentkou 2. ročníku Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze, studijního programu Veřejná správa a regionální rozvoj. V současné době zpracovávám diplomovou práci na téma „Kvalita života obyvatel ve venkovské obci“. Moje práce je zaměřena na srovnání kvality života obyvatel ve dvou vybraných obcích v Karlovarském kraji, a to Dolní Nivy (okres Sokolov), kde v místní části Boučí již od roku 2011 žiji, a Křižovatka (okres Cheb), se kterou jsem jako projektantka měla možnost spolupracovat. Obyvatelé obce Dolní Nivy se účastnili obdobného dotazníkového šetření již v roce 2019. Jeho výsledek je součástí mé bakalářské práce na téma „Kvalita života a služeb v obci Dolní Nivy“.

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který Vám zabere jen pár minut a bude využit pro mou diplomovou práci. Jeho výsledky mohou být i podkladem pro zpracování strategických dokumentů Vaší obce jakými jsou např. územní plán a program rozvoje obce.

Dotazník vychází ze standardizovaného podkladu určeného pro zpracování programu rozvoje obce dostupného na <https://www.obcepro.cz/metodika> a je určen pro v obcích trvale žijící obyvatele i rekreaty starší 15 let.

Dotazník je anonymní. Nemusíte mít obavy odpovídat na položené otázky upřímně.

Pokud u otázek není uvedeno jinak, označte pouze jednu z nabízených odpovědí.

Dotazník bude pro vyplnění k dispozici do 04.03.2022.

*Povinné pole

Kvalita života ve Vaší obci

1. Jak se Vám ve Vaší obci žije? *

Označte jen jednu elipsu.

- Velmi dobře
- Spíše dobře
- Ani dobře ani špatně
- Spíše špatně
- Velmi špatně

2. Zde můžete svou odpověď krátce odůvodnit.

3. Co se Vám na Vaší obci nejvíce líbí? (zatrhněte maximálně 3 možnosti) *

Pokud si nevyberete z níže uvedených možností, můžete uvést vlastní odpověď (max. 3 možnosti, oddělte středníkem).

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Klidný život
- Dobré mezilidské vztahy
- Příznivé životní prostředí
- Blízkost přírody
- Dostupnost pracovních příležitostí
- Dobrá dopravní dostupnost
- Kulturní a společenský život
- Sportovní vyžití
- Vzhled obce

Jiné: _____

4. Co se Vám na Vaší obci líbí nejméně? (zatrhněte maximálně 3 možnosti) *

Pokud si nevyberete z níže uvedených možností, můžete uvést vlastní odpověď (max. 3 možnosti, oddělte středníkem).

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Špatné vztahy mezi lidmi
- Nezájem lidí o obec
- Málo kvalitní životní prostředí
- Nedostatek pracovních příležitostí
- Nedostatek či špatná dostupnost obchodů a služeb
- Nedostatečný kulturní a společenský život
- Špatná dostupnost/nedostupnost lékaře
- Nevyhovující veřejná doprava
- Nedostatečná bytová výstavba
- Nepořádek v obci
- Špatné podmínky pro podnikání

Jiné: _____

5. Jaké služby Vám v obci nejvíce chybí? (uved'te maximálně 3 služby, které Vám chybí nejvíce, odpovědi oddělte středníkem)

6. Pokuste se zhodnotit obec z hlediska níže uvedených podmínek, označte jednu z možností v každém řádku, která odpovídá míře Vaší spokojenosti: *

Označte jen jednu elipsu na každém řádku.

	Velmi spokojena/a	Spíše spokojen/a	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a	Je mi to lhostejné
Bydlení	☐	☐	☐	☐	☐
Dopravní infrastruktura (chodníky, parkovací místa, údržba místních komunikací apod.)	☐	☐	☐	☐	☐
Informovanost o dění v obci	☐	☐	☐	☐	☐
Kultura a společenský život	☐	☐	☐	☐	☐
Péče obce o zeleň (údržba veřejných zelených ploch, květinové záhony, výsadba zeleně apod.)	☐	☐	☐	☐	☐
Podmínky pro podnikání	☐	☐	☐	☐	☐
Rozvoj obce	☐	☐	☐	☐	☐
Sportovní vyžití	☐	☐	☐	☐	☐
Technická infrastruktura (vodovod, kanalizace, veřejné osvětlení apod.)	☐	☐	☐	☐	☐
Veřejná	☐	☐	☐	☐	☐

doprava

Životní
prostředí
(ochrana
zeleně,
ochrana
vodních zdrojů,
nakládání s
odpady apod.)

7. Mezilidské vztahy v obci považujete za: *

Označte jen jednu elipsu.

- Velmi dobré
 Spíše dobré
 Spíše špatné
 Velmi špatné
 Nedovedu posoudit

8. Myslíte si, že obyvatelé obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům? *

Označte jen jednu elipsu.

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Spíše ne
 Rozhodně ne
 Nedovedu posoudit

9. Jak často sledujete informace o dění v obci na webových stránkách, úředních deskách či vývěskách obce? *

Označte jen jednu elipsu.

- Více než 1x za týden
 1x za týden
 1x za měsíc
 Nesleduji

10. V případě, že jste uvedli možnost "nesleduji", můžete zde uvést hlavní důvod (1 možnost).

11. Máte zájem udělat něco pro rozvoj své obce? *

Označte jen jednu elipsu.

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Spíše ne
 Rozhodně ne
 Nedovedu posoudit

12. Pokud jste v otázce uvedli odpověď rozhodně či spíše ano, můžete zde krátce doplnit, jak byste se mohli do rozvoje obce zapojit.

13. Jak by se měla obec dále rozrůstat? (K 01. 01. 2021 měly obec Dolní Nivy 354 obyvatel a obec Křížovatka 278 obyvatel. Vaši odpověď uveďte ve vztahu k obci, ve které žijete.) *

Označte jen jednu elipsu.

- Měla by zůstat přibližně stejně velká
- Měla by se postupně rozrůstat
- Měla by být využita celá kapacita ploch pro výstavbu domů (výsledkem by bylo cca 500 obyvatel v obci)
- Nedovedu posoudit

14. Představte si, že můžete rozhodnout o využití obecních finančních prostředků. Na co byste je přednostně využil/a? (zatrhněte maximálně 3 možnosti) *

Pokud si nevyberete z níže uvedených možností, můžete uvést vlastní odpověď (max. 3 možnosti, oddělte středníkem).

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Zlepšení podmínek pro podnikání
- Podpora bytové výstavby (dobudování technické infrastruktury a místních komunikací)
- Častější spoje veřejné dopravy
- Zřízení provozoven obchodu a služeb v obci
- Rekonstrukce místních komunikací
- Podpora kulturních, společenských a sportovních aktivit
- Péče o veřejnou zeleň a veřejná prostranství v obci
- Opravy památek v obci

Jiné: _____

15. Má dle Vašeho názoru vedení obce (starosta, místostarosta, zastupitelé) vliv na kvalitu života ve Vaší obci? *

Označte jen jednu elipsu.

- Rozhodně ano
 Spíše ano
 Spíše ne
 Rozhodně ne
 Nedovedu posoudit

16. Účastníte se voleb do zastupitelstva Vaší obce? *

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
 Ne

Osobní dotazník

17. Vaše pohlaví? *

Označte jen jednu elipsu.

- Muž
 Žena

18. Váš věk? *

Označte jen jednu elipsu.

- 15–20 let
- 21–30 let
- 31–40 let
- 41–50 let
- 51–65 let
- Nad 65 let

19. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání? *

Označte jen jednu elipsu.

- Základní včetně neukončeného
- Střední včetně vyučení bez maturity
- Úplné střední vzdělání s maturitou
- Vyšší odborné nebo nástavbové vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

20. Vaše ekonomická aktivita? *

Označte jen jednu elipsu.

- Student (do 26 let)
- Zaměstnaný/zaměstnaná
- Nezaměstnaný/nezaměstnaná
- Podnikatel (osoba samostatně výdělečně činná)
- Mateřská/rodičovská dovolená
- Starobní/invalidní důchod
- V domácnosti

21. Jaké jsou celkové čisté příjmy Vaší domácnosti? *

Označte jen jednu elipsu.

- Méně než 20 tis. Kč
- 21–30 tis. Kč
- 31–40 tis. Kč
- 41–50 tis. Kč
- Více než 50 tis. Kč

22. Jaké jsou cca celkové měsíční výdaje Vaší domácnosti na bydlení v Kč (číselný údaj)?

23. V obci: *

Označte jen jednu elipsu.

- Žijete od narození
- Přistěhoval/a jste se v dětství (do 18 let věku) s rodiči
- Přistěhoval/a jste se v dospělosti (starší 18 let) před více než pěti lety
- Přistěhoval/a jste se v dospělosti (starší 18 let) v posledních pěti letech

24. Vyberte obec a katastrální území obce (dále jen k. ú.), ve kterém žijete: *

Označte jen jednu elipsu.

- Dolní Nivy, k. ú. Boučí
- Dolní Nivy, k. ú. Dolní Nivy
- Dolní Nivy, k. ú. Horní Nivy
- Dolní Nivy, k. ú. Horní Rozmysl
- Křižovatka, k. ú. Křižovatka
- Křižovatka, k. ú. Nová Ves u Křižovatky

25. Druh objektu, ve kterém v obci žijete: *

Označte jen jednu elipsu.

- Rodinný dům
 Bytový dům
 Stavba pro rodinou rekreaci/rekreační chata
 Jiné: _____

26. Typ Vaší domácnosti: *

Označte jen jednu elipsu.

- Domácnost bez dětí
 Domácnost s nezaopatřenými dětmi (do 18 let)

27. Uveďte počet členů vaší domácnosti: *

28. Jak nejčastěji trávíte volný čas? (zatrhněte maximálně 3 možnosti) *

Pokud si nevyberete z níže uvedených možností, můžete uvést vlastní odpověď (max. 3 možnosti, oddělte středníkem).

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- Sport
 Turistika
 Kultura
 Četba
 Zahrádkaření/kutilství
 Sebevzdělávání
Jiné: _____

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku!